Structuurvisie Laarbeek

2010 - 2020 | Groei in balans

Vastgesteld 16 september 2010

gemeente Laarbeek

Aarle-Rixtel Beek en Donk Lieshout Mariahout

Structuurvisie Laarbeek

2010 - 2020 | Groei in balans

Tekst:
Joan van Wetten
afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling, gemeente Laarbeek
Paragraaf 5.9: Michel Brands
afdeling Openbare Werken, gemeente Laarbeek

Fotografie
Joan van Wetten
afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling, gemeente Laarbeek

Vormgeving
Anne van Lieshout, Twan van Handel
afdeling Interne Dienstverlening, gemeente Laarbeek

September 2010

VOORWOORD

Groei in balans

Allez boire a la fontaine et vous y laver. Ga drinken en u wassen aan de bron. Deze gastvrije boodschap bij de Lourdesgrot in Mariahout is met enige gevoel voor beeldspraak ook van toepassing op de onderhavige structuurvisie van de gemeente Laarbeek. Dit document geeft een ruimtelijke visie op Laarbeek voor het komende decennium. In dit rapport gaan we terug naar 'de bron': de intrinsieke kernkwaliteiten van Laarbeek. Deze vormen - samen met de toekomstvisie van de raad, de beleidsinventarisatie en de trendbeschrijving - een belangrijk vertrekpunt voor de visie op hoofdlijnen. De beschreven ruimtelijke kernkwaliteiten bewijzen dat onze gemeente een meer dan boeiende compositie is van interessante plekken en ontmoetingen. De Laarbeekenaar heeft dan ook het recht om trots te zijn op zijn gemeente.

De visie hamert in enkele passages op focus. Focus op een missie. De gemeente mag zich niet laten afleiden door kortstondige trends of verleidelijke aanbiedingen. Het gaat om het bewaken van een traject dat moet leiden tot een herkenbaar en eenduidig profiel dat ons een belangrijke stap verder moet brengen in een omslag naar kwaliteitsdenken. Indien de huidige kwaliteiten worden beschermd en zelfs versterkt, genereren we extra aantrekkingskracht. Laarbeek heeft als landelijke gemeente aan de rand van het stedelijk gebied namelijk goede kansen om nieuwe inwoners - waaronder forensen en kenniswerkers - aan zich te binden.

De structuurvisie is sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) ook de basis voor het verhaal van kosten bij ontwikkelende partijen. Deze stap was nodig om te groeien van toelatingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie en zelfs realisatieplanologie, met de overheid als (meer) initiatiefnemende partij.
In de uitvoeringsparagraaf en het separaat toegevoegde uitvoeringsprogramma zijn de belangrijkste ontwikkelingen opgesomd waarvoor - naast de wettelijk vastgelegde kostensoorten - een bijdrage kan worden gevraagd aan ontwikkelende partijen. De structuurvisie vormt dus ook de inhoudelijke motivering van het kostenverhaal. En ontkomt daardoor naar onze mening niet aan een concreetheid en een actiegerichtheid die - vóór de inwerkingtreding van de nieuwe Wro - niet in structuurvisies werd aangetroffen.

De demografische analyse leert dat de daling van het aantal inwoners absoluut, maar zeker ook geleidelijk inzet. Het aantal huishoudens groeit zelfs nog geruime tijd door. Er is dus geen reden tot onrust, maar de gemeente dient wél voor te sorteren op een omslag van groei-denken naar kwaliteitsdenken. De koers moet gestaag worden verlegd naar kwaliteitsverbetering, zodat Laarbeek op basis van aantrekkelijkheid en haar peri-urbane ligging (in de directe nabijheid van het stedelijk gebied), een plaats verovert op de regionale markt voor wonen, bedrijfsvestiging en recreatie & toerisme.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Laarbeek.

1. Inleiding
1.1 Algemeen 9
1.2 Relatie met Wet ruimtelijke ordening 10
1.3 De opgave 10
1.4 Procedure 10
1.5 Leeswijzer 10
1.6 Toekomstvisie 2015 10

2. Beleidsinventarisatie
2.1 Lagenbenadering 13
2.2 Toepassing lagenbenadering op Laarbeek 13
2.3 Beleidsvelden 14
2.3.1 Ruimtelijk beleid 14
2.3.2 Volkshuisvesting 22
2.3.3 Natuur en landschap 24
2.3.4 Recreatie en toerisme 26
2.3.5 Verkeer en vervoer 28
2.3.6 Voorzieningenniveau 34
2.3.7 Economie 38
2.3.8 Water 40
2.4 Thema's 42
2.4.1 Luchtkwaliteit 42
2.4.2 Externe veiligheid 42
2.4.3 Monumenten en archeologie 42
2.4.4 Bodem 44
2.4.5 Geluid 44
2.4.6 Geur 44
2.4.7 Duurzaam bouwen 44

3. Trendbeschrijving
3.1 Demografie 47
3.2 Detailhandel 50
3.3 Onderwijs en kinderopvang 50
3.4 Recreatie en toerisme 50
3.5 Buitengebied 52
3.6 Economie 54
3.7 Mobiliteit 54
3.8 Analyse 54

4. De ruimtelijke kernkwaliteiten van Laarbeek 59

5. Visie op hoofdlijnen
5.1 Missie 65
5.2 Bufferzone en bebouwingsvrije gebieden 66
5.3 Imagoversterking 66
5.4 Volkshuisvesting 68
5.5 Economie 70
5.6 Bereikbaarheid 72
5.7 Voorzieningen 72
5.8 Recreatie en toerisme 74
5.9 Natuur- en landschapsontwikkeling 76
5.10 Regionale positie van Laarbeek 78

6. Twaalf speerpunten tot 2020 79

7. Uitvoering
7.1 Verantwoordingsplicht 83
7.2 Uitvoeringsparagraaf 84

8. Geraadpleegde literatuur 87

9. Bronvermelding 89

Bijlagen
- Lagenbenadering 90
- Bufferzone + bebouwingsvrije gebieden 91
- Ontwikkeling bedrijventerreinen 92
- Recreatieve bezoekobjecten + cultuurhistorische objecten 93
- Woningbouwprogramma 94-95
- Visiekaart 96-97
- Uitvoeringsprogramma (separaat toegevoegd)

1. | INLEIDING

1.1 | Algemeen

Deze structuurvisie omvat het ruimtelijk beleid op hoofdlijnen voor de gemeente Laarbeek tot 2020. Waarom 2020? Een middellange termijnvisie is in het licht van de huidige hoogdynamische en pluriforme samenleving het meest doeltreffend. Een kortere periode doet afbreuk aan het visionaire karakter van een structuurvisie. Een ruimtelijke visie voor een langere periode dan 10 jaar daarentegen, lijkt nutteloos. Daarvoor volgen majeure ontwikkelingen en megatrends zich in het huidige tijdsgewricht te snel op. Met name de regionale dynamiek (Brainport, Bereikbaarheidsakkoord, MIRT, Middengebied etc.) is een belangrijke aanleiding om een ruimtelijke toekomstvisie op te stellen.

De laatste structuurvisie van de gemeente dateert van maart 2003. In deze structuurvisiePlus is met name het duurzaam structuurbeeld van Laarbeek vormgegeven. Deze op de zogenaamde lagenbenadering (zie hoofdstuk 2.1) gebaseerde structuur bewijst nu goede diensten in deze visie. De visie van 2003 voldoet echter niet aan de inhoudelijke eisen zoals neergelegd in de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro).

De visie kent een bepaalde mate van globaliteit om integraal de verbanden tussen de gewenste ontwikkelingen in beeld te kunnen brengen. Eenmaal totstandgekomen vormt de visie voor het bestuur en de raad het uitgangspunt voor de afweging bij elke belangrijke ruimtelijke beslissing en voor de inzet van bestuurlijke uitvoeringsinstrumenten zoals bestemmingsplan en de inzet van menskracht.

De structuurvisie geeft de ruimtelijke en functionele ontwikkeling in Laarbeek op hoofdlijnen weer en is het uitgangspunt voor de politieke agenda. In principe is de structuurvisie voor de gemeente zelfbindend waarvan uitsluitend gemotiveerd kan worden afgeweken. Geen dichtgetimmerd eindplan, geen 11e gebod, maar het kompas van de gemeente voor gesprekken met andere overheden, marktpartijen en partners om ontwikkelingen en investeringen in de gemeente te initiëren. Er kunnen verschillende accenten en prioriteiten in deze visie worden aangebracht bij toekomstige wijzigingen in inzichten.
De structuurvisie dient ook als communicatiemiddel. Bijvoorbeeld om duidelijk te maken welke ruimtelijke kernkwaliteiten Laarbeek heeft en welke kansen er zijn om deze kwaliteiten verder te versterken. De in de structuurvisie vastgelegde, ruimtelijke en functionele ontwikkelingen op hoofdlijnen, krijgen een verdere uitwerking in bestemmingsplannen. Tot slot is de structuurvisie het formele document om in het kader van de Grondexploitatiewet de ruimtelijke ontwikkelingen vast te leggen waarvoor een vrijwillige bijdrage kan worden gevraagd van een ontwikkelende partij.

Zoals gezegd gaat het om een visie op hoofdlijnen, een vergezicht naar 2020. De structuurvisie is geen document voor de gedetailleerde diepgang. Toch dwingt de nieuwe Grondexploitatiewet (onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening) om in de structuurvisie concrete projecten te benoemen en deze te voorzien van een uitvoeringsplanning en een kostenoverzicht. Feitelijk resulteert dit in een contradictio in terminis, een innerlijke tegenspraak binnen het rapport die evenwel door het wettelijk kader onontkoombaar is.

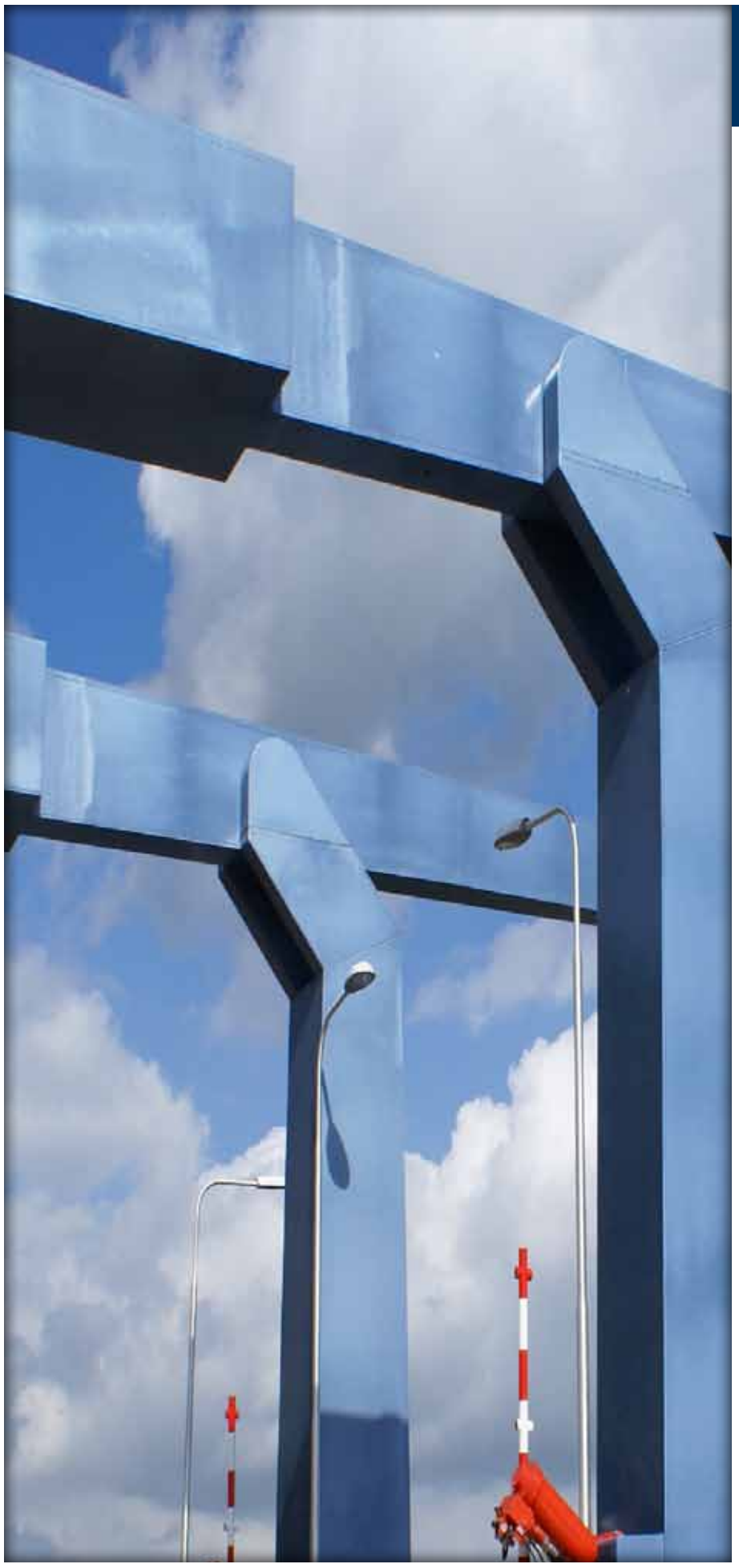

1.2 | Relatie met Wet ruimtelijke ordening

Deze structuurvisie omvat het toekomstig ruimtelijk beleid op hoofdlijnen voor de gemeente Laarbeek. Aanleiding voor het opstellen van deze visie is de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) op 1 juli 2008. In artikel 2.1 Wro is bepaald dat 'de gemeenteraad ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente één of meer structuurvisies vaststelt. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken'.

1.3 | De opgave

De opgave bestaat uit het opstellen van een structuurvisie voor de gemeente Laarbeek, waarbij op basis van inventarisatie en analyse van maatschappelijke trends, de bestaande situatie en het geldend beleid uitgangspunten zijn geformuleerd voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij zijn de verschillende waarden en belangen verbonden en afgewogen. De structuurvisie geeft een streefbeeld van de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente voor een periode tot 2020 en doet uitspraken op alle fronten voor zover deze ruimtelijk relevant zijn.

Gelet op de opgave is de Structuurvisie Laarbeek:

- een integrale visie die inzicht geeft in de ruimtelijke en functionele hoofdstructuur van de gemeente Laarbeek;
- een uitwerking van de door het rijk, de provincie en de gemeente Laarbeek opgestelde visies; uit de beleidsdocumenten worden overeenkomsten en verschillen gehaald;
- een rapportage van de huidige situatie, het beleid en de knelpunten, maar ook een aanzet voor mogelijkheden, kansen en ideeën;
- een handleiding - geen blauwdruk - voor de toekomst van Laarbeek met heldere uitgangspunten voor de verschillende partijen, het moet een 'flexibel raamwerk' met spelregels bieden voor voorziene en toekomstige ontwikkelingen;
- een document dat weergeeft hoe tot keuzes en oplossingen is gekomen; het proces en het product dienen transparant en 'volgbaar' te zijn;
- de inhoudelijke motivering achter het dynamische uitvoeringsprogramma, dat waar nodig kan worden geactualiseerd. Het uitvoeringsprogramma vormt de grondslag voor kostenverhaal.

1.4 | Procedure

Een structuurvisie is in principe vorm- en procedurevrij. Wél is de afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Dit betekent dat de ontwerp-structuurvisie zes weken ter inzage wordt gelegd. Onder verwijzing naar artikel 3:15, lid 2 Awb heeft het college van burgemeester en wethouders besloten om niet uitsluitend belanghebbenden maar eenieder in de gelegenheid te stellen om een zienswijze kenbaar te maken. De zienswijzen en de gemeentelijke reacties zijn tezamen met de structuurvisie en het uitvoeringsprogramma op 16 september 2010 door de gemeenteraad vastgesteld.
Conform artikel 1.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening kan de structuurvisie langs elektronische weg worden verkregen en geraadpleegd (verplichting per 1 juli 2009).

1.5 | Leeswijzer

Hoofdstuk 2.3 bevat een wijdlopige literatuurstudie, een tour d'horizon door de ruimtelijke beleidsomgeving van Laarbeek. De beleidsdichtheid binnen het ruimtelijk speelveld is buitengewoon groot. De samenhang binnen het speelveld daarentegen, laat nog wel eens te wensen over. De literatuurstudie is wél noodzakelijk voor de plaatsbepaling van Laarbeek. Indien u als lezer direct tot de kern van de visie wil doordringen is het lezen van hoofdstuk 4, 5 en 6 aan te raden.

1.6 | Toekomstvisie 2015

De gemeentelijke organisatie wordt op basis van de zogenaamde 'planning & control-cyclus' meer en meer aangestuurd door programma's welke door de raad zijn vastgesteld. Toekomstvisie, Raadsbeleidsplan en Programmabegroting verstrekken de raad in toenemende mate een sturende rol in de beleidsvoornemens. De toekomstvisie Laarbeek 2010 gaf vanuit het perspectief van de raad een eerste beleidsmatige doorkijk.

De nieuwe Toekomstvisie 2015 ('Visie op Laarbeek in 2015') vormt dan ook een geactualiseerd vertrekpunt voor de inhoud van deze structuurvisie.

In staccatovorm zijn onderstaand de onderdelen van de visie omschreven welke van invloed zijn op de inhoud van de structuurvisie. De formulering heeft plaats vanuit het perspectief 2015.

A Laarbeek is een gemeente met een landelijke uitstraling, gedeeltelijk gelegen in de stedelijke regio, waarin de inwoners zich thuis voelen.

B Laarbeek bestaat uit vier karakteristieke, landelijke kernen met verbindingen zowel naar het stedelijk als het landelijk gebied.

C Laarbeek is een landelijke gemeente, die een aantrekkelijke woongemeente is, ook voor de stedelijke regio.

D De realisering van het subregionale bedrijventerrein Bemmer IV ligt op schema.

E De cultuurhistorische en landschappelijke waarden zijn geconserveerd in het bestemmingsplan Buitengebied. Op basis van deze waarden is onze gemeente gevormd tot 'Waterpoort van de Peel' en 'Park ten opzichte van de stad'.

F Zowel opvoedkundig als op andere gebieden worden adequate en toegankelijke voorzieningen geboden voor jeugdigen.

G In alle kernen zijn uitbreidingsplannen gerealiseerd. Bij het streven naar het bouwen van voldoende woningen is in de woningbouw vooral de nadruk gelegd op kwaliteit en duurzaamheid van de woningen en de woonomgeving.

H Laarbeek maakt optimaal gebruik van haar strategische ligging in het SRE-gebied om zowel de economie als de recreatief-toeristische potenties te versterken.

Kunstwerk 'Accretio' rotonde Bavaria

ANWB-bord

Omleiding Zuid-Willemsvaart

I Via de reconstructie van het landelijk gebied is Laarbeek er in geslaagd om het platteland vitaal te houden. Sterke agrarische bedrijven hebben zich ontwikkeld. Kansen voor nieuwe economische dragers zijn aangepakt, evenals verbrede landbouwactiviteiten en zorgfuncties.

J In het buitengebied is een grote verandering ontstaan: de verstening is teruggedrongen en in toenemende mate is cultuurgrond duurzaam natuurlijk verfraaid op basis van het Landschapsontwikkelingsplan.

K Er is structuur gebracht in de toeristisch-recreatieve potenties en kansen. Via arrangementen wordt de toeristische aandacht gevestigd op specifieke thema's als 'water' en 'religieus erfgoed'. Alle kernen en verblijfseenheden in het buitengebied zijn op een aantrekkelijke manier toegankelijk via een compleet netwerk van fietspaden, wandelroutes en veldwegen.

L Op basis van onvermijdelijk gebleken convenanten en in samenwerking met omliggende gemeenten en andere overheden, is er een infrastructurele oplossing gekomen voor de aanpak van zowel de oost-westverbinding als de noord-zuidverbinding in het oostelijke gedeelte van de regio Zuidoost-Brabant. In het bereikbaarheidsakkoord zijn waarborgen opgenomen voor een HOV verbinding in Aarle-Rixtel en Beek en Donk. Door ondersteunende maatregelen zijn ook Lieshout en Mariahout hierop aangetakt.

M Binnen de noord-zuidcorridor zijn visies ontwikkeld die in Bemmer IV, Bemmer V en het doorgroeigebied glastuinbouw worden gerealiseerd. Voor de oude tak van de Zuid-Willemsvaart, de Kop van Aarle-Rixtel en het gebied aan weerszijden van het nieuwe tracé van de N279, zijn in samenwerking met buurgemeenten, visies ontwikkeld die recht doen aan de waarden en de potenties in dat gebied. Hierbij is gebruikgemaakt van Brainport en de kansen op het gebied van food, water en logistiek.

N De toeristische profilering van Laarbeek komt vooral tot uitdrukking door Laarbeek te promoten als 'Waterpoort van de Peel'.
Afbeelding: Omleiding Zuid-Willemsvaart

O Op verschillende manieren spant de gemeente zicht steeds meer in voor een verbetering van natuur, milieu en landschap. Er wordt nieuwe natuur aangelegd om het behoud en herstel van de biodiversiteit te bevorderen.

P Laarbeek stelt zich in het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven op als een loyale partner, die zijn eigen geluid op een zelfbewuste, zakelijke en waar nodig kritische wijze laat horen.

2 | BELEIDSINVENTARISATIE

2.1 | Lagenbenadering

Bij locatiekeuzes in de ruimtelijke ordening wordt in toenemende mate gebruikgemaakt van de zogenaamde lagenbenadering. Deze lagen fungeren als een zeef om de potentiële ontwikkellocaties te kunnen genereren. De benadering hanteert de volgende drie lagen:

- De ondergrond: water, bodem en het zich daarin bevindende leven, ook wel de ruimtelijke drager genoemd. Dit is het laagdynamische niveau, omdat veranderingen zich langzaam voltrekken; verandertijd ›100 jaar.
- De netwerken: alle vormen van zichtbare en onzichtbare infrastructuur, aangeduid als de ruimtelijke structuur. Deze vormen het middeldynamische niveau; verandertijd 20-80 jaar.
- De occupatie: ruimtelijke patronen ten gevolge van menselijk gebruik, ofwel de ruimtelijke inrichting. Dit is het hoogdynamische niveau; verandertijd 10-40 jaar.

Afbeelding: Lagenbenadering

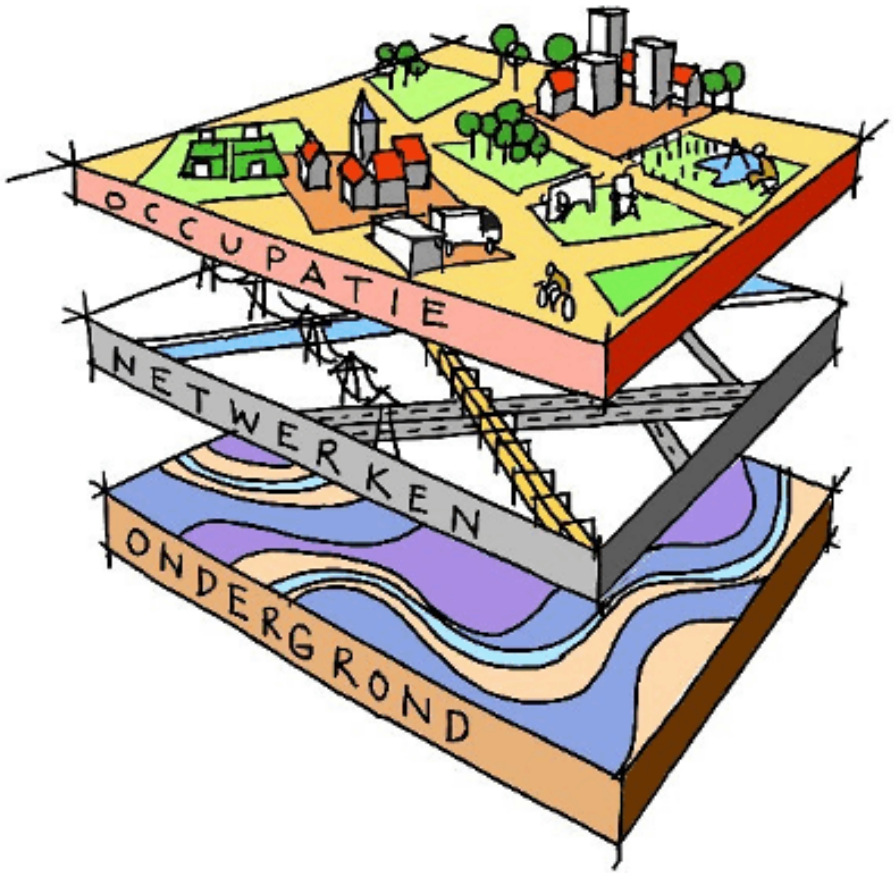

Lagenbenadering

Behalve de drie dimensies van ruimte (lengte, breedte en hoogte) is ook de tijd een belangrijk element in de lagenbenadering. Alle lagen veranderen in de tijd, maar niet alle drie even snel. Kenmerkend voor de lagenbenadering is dat er eerst naar de mogelijkheden en beperkingen van de onderliggende lagen wordt gekeken. Dit heeft invloed op wat er in de hogere laag (de occupatielaag) kan worden gedaan. Hoe lager de dynamiek, des te minder mogelijkheden er zijn om op dit niveau in te grijpen. De grootste potentie voor het verminderen van de milieudruk ligt op het hoogdynamische niveau. Door de tijdhorizon van de processen in de ondergrond mee te nemen in de ruimtelijke planning en beheer, kunnen nadelige consequenties van de planning van het ‘platte vlak’ (occupatie) op korte termijn worden voorkomen. Dit zijn bijvoorbeeld hoge beheerkosten, wateroverlast, verlies aan landschappelijke identiteit, verzakkende straten en woningen, bodemvervuilingen, lekkende bouwputten en bedreiging van de archeologische waarden. Ook kunnen de kansen die de ondergrond biedt voor maatschappelijke thema’s als duurzame energieproductie (geothermie en koude warmte opslag), voedselproductie landbouw, waterbeheer en klimaatverandering optimaal in de afweging van ruimtelijke keuzes worden betrokken.

2.2 | Toepassing lagenbenadering op Laarbeek

In de StructuurvisiePlus van de gemeente Laarbeek (vastgesteld door de raad in maart 2003) is de lagenbenadering toegepast. Aangezien het bij de ondergrond om laagdynamische systemen gaat met een verandertijd van meer dan 100 jaar, is er geen reden om de lagenbenadering voor deze structuurvisie - zes jaar na dato - wederom uit te werken. Respect voor deze laagdynamische structuren vergt bovendien beleidscontinuïteit. De in 2003 uitgevoerde lagenbenadering is dan ook integraal overgenomen (zie bijlage: ‘lagenbenadering’).

Aan de hand van de lagenbenadering is voor de gemeente Laarbeek een duurzaam structuurbeeld opgesteld, een ‘tijdloze’ waardering van basiskwaliteiten. Per deelgebied is aangegeven wat de duurzame kwaliteiten zijn en wat de gebiedsstrategie is uitgaande van deze kwaliteiten en de gebiedsopgaven. Afhankelijk van de kwaliteiten ligt de nadruk op conserveren, revitaliseren of ontwikkelen. Het betreft keuzes op hoofdlijnen. De essentiële keuze welke delen van het buitengebied duurzaam zijn (geen

bebouwing meer gewenst) en waar eventueel nog ontwikkelingsruimte aanwezig is, wordt in het duurzaam structuurbeeld voorgekookt.

De deelgebieden zijn:

1 Waterland
- nadruk op herontwikkeling
- natte natuurontwikkeling
- waterretentie

2 Beken en kernen
- nadruk op herontwikkeling en structuurversterking
- inbreiding / uitbreiding
- duurzaam afronden komranden (hoogwaardig groen woonmilieu)
- versterken van groen-blauwe dooradering

3 Groen monoland
- nadruk op duurzaam beheer
- verhogen ecologische waarde van bossen
- zoneren recreatief medegebruik
- primair agrarisch gebruik

4 Mixland
- nadruk op duurzaam beheer
- versterken oorspronkelijk landschapspatroon
- continueren landbouwkundig gebruik
- toeristisch-recreatief medegebruik stimuleren

In de StructuurvisiePlus van 2003 is bovendien een link gelegd met de Nota open plekkenbeleid van de gemeente Laarbeek. In deze nota worden de voorwaarden omschreven op grond waarvan het college van burgemeester en wethouders in principe medewerking kan verlenen aan de realisatie van één of twee woningen op open plekken binnen het bestaande dorpsweefsel. Eén van deze voorwaarden luidt dat de woningen gesitueerd moeten zijn binnen de zogenaamde 'oude linten' of de 'achtergebieden'. Deze linten en achtergebieden zijn per kern aangeduid. Dit deel van de StructuurvisiePlus blijft van toepassing, ondanks de vaststelling van de onderhavige, nieuwe structuurvisie.

2.3 | Beleidsvelden

In deze paragraaf is een aantal beleidsdocumenten per beleidsveld samengevat. Het betreft geen uitputtende opsomming. Het gaat slechts om beleid dat rechtstreeks van toepassing of van invloed is op deze structuurvisie. De gemeente Laarbeek is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de bovenlokale rapportages, noch deelt zij per definitie de hierin verkondigde visie. Het betreft slechts een (beknopte) weergave van het rapport.

2.3.1 | Ruimtelijk beleid

Nota Ruimte, algemeen (2006)

In de Nota Ruimte zijn op rijksniveau de uitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot 2020 vastgelegd. De hoofdlijnen van beleid zijn aangegeven, waarbij de ruimtelijke hoofdstructuur van Nederland een belangrijke rol speelt. De nota heeft vier hoofddoelen: versterken economie, krachtige steden en een vitaal platteland, waarborging van waardevolle (inter)nationale groengebieden en waarborging van de veiligheid. In de Nota Ruimte worden de bakens in het beleid verzet in de vorm van nieuwe voorstellen met minder regels (deregulering) en meer ruimte voor ontwikkeling (van toelatingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie). Het rijk wil hierbij meer overlaten aan andere overheden (centraal wat moet en decentraal wat kan). Enkele belangrijke koerswijzigingen in de Nota Ruimte zijn de extra aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van provincies en gemeenten, verbrede plattelandsontwikkeling en een minder streng contourenbeleid. Op de kaart met de 'Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur: economie, infrastructuur, verstedelijking', ligt de gemeente Laarbeek binnen een gebied dat is aangegeven als nationaal stedelijk netwerk. Dit nationaal stedelijk netwerk omvat een groot deel van de provincie Noord-Brabant. Het vormt een ruimtelijk concept en heeft een organisatorische betekenis. Het rijk geeft prioriteit aan de ontwikkeling van nationale stedelijke netwerken ter versterking van de kracht van de steden en ter verbetering van de internationale economische concurrentiepositie en de daarbij behorende ruimtelijke-economische structuur van Nederland.
Op de kaart met de 'Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur: Water, Natuur en Landschap' is het gebied van de gemeente Laarbeek vrij globaal ingevuld. Zichtbaar zijn de Zuid-Willemsvaart en de Aa.

Nota Ruimte, vitaal platteland (2006)

De Nota biedt meer kansen voor het buitengebied om het economisch draagvlak en de vitaliteit van het landelijk gebied te vergroten. Daarom wil het rijk de mogelijkheid voor hergebruik en nieuwbouw in het buitengebied verruimen. Vrijkomende bebouwing kan worden omgezet in wonen of werken (vestiging kleinschalige bedrijvigheid). Soms kan nieuwbouw wenselijk zijn. Denk hierbij aan woningbouw in de vorm van Ruimte-voor-Ruimte (rood-voor-rood) en nieuwe landgoederen (rood voor groen). Het kabinet acht economisch vitale, grondgebonden landbouw van belang voor het beheer van het buitengebied en verwacht dat de provincies in hun ruimtelijke plannen meer mogelijkheden scheppen voor een bredere bedrijfsvoering. Het rijk ondersteunt de veranderingen in de landbouw onder andere door ruimtelijke ontwikkelingen in de richting van duurzame productie te vergemakkelijken.

Reconstructieplan (2005)

Het veranderingsproces in het landelijk gebied brengt allerlei kansen en bedreigingen met zich mee. De werkgelegenheid en de bedrijvigheid in de landbouw en daaraan gerelateerde bedrijven lopen terug. Veel agrarische bedrijven zijn genoodzaakt hun bedrijfsactiviteiten te beëindigen of te verhuizen naar concentratiegebieden. Andere agrariërs kiezen voor verbrede landbouw en voegen niet-agrarische activiteiten toe aan hun bedrijfsvoering. De sociale, economische en ruimtelijke gevolgen van deze veranderingen zijn groot en zetten de leefbaarheid van het platteland onder druk. Het reconstructiebeleid heeft tot doel deze problematiek met ingrijpende maatregelen te lijf te gaan. Met behulp van investeringen moet een duurzame en kansrijke agrarische sector worden gecreëerd. Tegelijkertijd wordt in het kader van de reconstructie gezocht naar alternatieve economische mogelijkheden voor de reconstructiegebieden. Een aantal ondernemers ziet voor de toekomst goede mogelijkheden in de glastuinbouw en glasboomteelt. Het aanwezige vakmanschap, de infrastructuur, de goede organisatie en de verscheidenheid van het productenpakket bieden perspectief. De verdere ontwikkeling van de glastuinbouw wordt echter sterk geremd door de onzekere planologische situatie.
Afbeelding: Laarbeek in bedrijf

Nota Ruimte, Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur: water, natuur, landschap

Laarbeek in bedrijf

Het reconstructieplan De Peel is, na vaststelling door Provinciale Staten en goedkeuring door het rijk, in 2005 in werking getreden. Onderdelen van het reconstructieplan zijn met toepassing van artikel 27 van de Reconstructiewet aangewezen voor planologische doorwerking. Het reconstructieplan streeft er naar de problemen in het landelijke gebied structureel en op een samenhangende manier aan te pakken. Een belangrijk onderwerp daarbij is de zonering van de conflicterende functies intensieve veehouderij en natuur, landschap, recreatie en wonen. De integrale zonering geeft inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijen in extensiverings-, verwevings- en landbouwontwikkelingsgebieden. Verder zijn er richtlijnen opgenomen voor het aangeven van duurzame locaties intensieve veehouderij. Ook de begrenzingen van natte natuurparels en bijbehorende beschermingszones, inundatiegebieden en in te richten waterbergingsgebieden, beekherstelgebieden en de Regionale natuur- en landschapseenheden (RNLE's) zijn opgenomen in het reconstructieplan.

Op 'Plankaart 1 Omgevingskwaliteit' ligt in het deel van de gemeente ten noordwesten en noordoosten van Beek en Donk een gebied dat is aangewezen voor waterberging; voorlopig reserveringsgebied 2050. Deze reservering is ook ten zuiden en zuidwesten van Aarle-Rixtel gesitueerd, aangrenzend aan de Goorloop. Ten zuidoosten van Aarle-Rixtel bevindt zich een Natte natuurparel met een beschermingszone. Ten zuiden van Aarle-Rixtel is bovendien een Landschapsontwikkelingszone aangewezen.
Afbeelding: Plankaart 1 Omgevingskwaliteit

Op 'Plankaart 2 Sociale en economische vitaliteit' ligt tegen de grens met Sint-Oedenrode/Veghel aan de noordwestzijde van de kern Mariahout een landbouwontwikkelingsgebied. Hier worden mogelijkheden geboden voor ontwikkeling van intensieve veehouderijbedrijven. Ten zuiden en westen van Lieshout, evenals tegen de oostelijke gemeentegrens, bevindt zich een extensiveringsgebied Natuur. Verder is ten oosten van Beek en Donk en tussen de kernen Mariahout, Lieshout en Beek en Donk sprake van verwevingsgebied. Ten westen van Beek en Donk is een zoekgebied/accentgebied boomteelt gelegen. Ten oosten van Beek en Donk een mogelijk doorgroeigebied glastuinbouw.
Afbeeldingen: Boomteelten Werkzaamheden doorgroeibeeld glastuinbouw

Ten zuiden en ten oosten van Aarle-Rixtel is een stedelijk uitloopgebied gesitueerd. Het uitloopgebied ten zuiden van Aarle-Rixtel komt voor een belangrijk deel overeen met de landschapsontwikkelingszone.
Mariahout is bovendien in het kader van leefbaarheid aangeduid als een kern waar werkgelegenheid en sociale structuren onder druk staan als gevolg van een afname van het aantal arbeidsplaatsen in de landbouw. Door middel van een dorpsontwikkelingsplan kan een breed gedragen aanpak worden opgesteld om de kernen leefbaar te houden.
Aan de oostzijde van Aarle-Rixtel is ter plaatse van de Aerlesche visvijver (gemeente Gemert-Bakel) een recreatieve poort voorzien. Recreatieve poorten zijn locaties met informatievoorziening, horeca, fietsverhuur, knooppunten van routestructuren en voldoende parkeermogelijkheden.
Afbeelding: Plankaart 2 Sociale en economische vitaliteit

De gemeente Laarbeek is voorstander van het aanwijzen van het accentgebied boomteelt voor verruiming van de Teelt ondersteunende voorzieningen (TOV) en Teelt ondersteunende kassen (TOK).

Beleidsnota Buitengebied in Ontwikkeling (2004)
Belangrijke achtergrond bij de opstelling van de beleidsnota is dat de sociale aspecten van veranderingen in de landbouwsector, waaronder de krimp in de intensieve veehouderijsector, moeten worden opgevangen. Voorts hebben het behoud en versterking van de leefbaarheid van het platteland/kleine kernen een belangrijke rol gespeeld. Bij het bieden van ontwikkelingsruimte mogen het behoud van het landelijk karakter en de ruimtelijke kwaliteit niet uit het oog worden verloren. In de beleidsnota zijn een drietal beleidslijnen te onderscheiden:

- Beleidslijn Bebouwingsconcentraties: deze richt zich op (verruimd) beleid ten behoeve van het toevoegen van bebouwing en hergebruik van voormalige opstallen binnen bebouwingsconcentraties. De verruimde ontwikkelingsmogelijkheden in bebouwingsconcentraties dragen door de toepassing van de rood voor groenconstructie bij aan een kwaliteitsverbetering van het buitengebied.
- Beleidslijn Voormalige Agrarische Bedrijfslocaties (VAB's): deze richt zich op een beperkte verruiming van hergebruiksmogelijkheden van VAB's, gelegen buiten de bebouwingsconcentraties.
- Beleidslijn Nevenactiviteiten en Verbrede landbouw: deze ontwikkelt beleid voor het ontplooien van nevenactiviteiten, waaronder verbrede landbouw, bij nog in gebruik zijnde agrarische bedrijven.

De provincie vraagt nadrukkelijk dat nieuwe ontwikkelingen (zowel in de vorm van verruimde hergebruiksmogelijkheden als bij het toevoegen van bouwvolume) door middel van een rood-voor-groen-constructie een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit. De ontwikkelingsmogelijkheden van bebouwingsconcentraties zijn gekoppeld aan het opstellen van een gemeentelijke gebiedsgerichte visie. De gemeenten worden gevraagd de daarvoor in aanmerking komende bebouwingsconcentraties nader te begrenzen en in een integrale visie op te nemen. (P.S. De gemeentelijke gebiedsvisie voor bebouwingsconcentraties wordt vastgesteld bij de integrale herziening van het bestemmingsplan Buitengebied.)

Regionaal Structuurplan/Provinciaal uitwerkingsplan (2004)
De uitwerkingsplannen van het streekplan geven de kaders voor ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van wonen en werken. Op de bijbehorende plankaart van het UP/RSP en het daarin opgenomen duurzame ruimtelijk structuurbeeld is een globale visie op de kwaliteiten en ontwikkelingskansen van de regio opgenomen. Deze dient als basis voor de verdere planvorming. Uitwerkingsplannen bevatten vooral een uitwerking van het verstedelijkingsbeleid. Van belang voor het buitengebied zijn onder meer aanduidingen als landschappelijke zones, transformatiegebieden en integratie stad-land en dergelijke.
Voor het plangebied gelden transformatiegebieden rondom de kernen van Beek en Donk, Mariahout en Lieshout. Een transformatiegebied voor te ontwikkelen bedrijventerrein bevindt zich ten noorden van de kern van Beek en Donk (Bemmer). Het gebied De Beekse Akkers ten zuiden van Beek en Donk vormt een transformatiegebied voor te ontwikkelen woongebied. Daarnaast bevinden zich in het plangebied transformatiegebieden voor te reserveren bedrijventerreinen ten zuiden van de kern Lieshout en in het uiterste zuidoosten van de gemeente.

Plankaart 1 Omgevingskwaliteit (Reconstructieplan)

Plankaart 2 Sociale en economische vitaliteit (Reconstructieplan)

Boomteelt

Doorgroeigebied glastuinbouw

Brabant in Ontwikkeling - Interim-structuurvisie Noord-Brabant (2008)
De hoofdlijnen van het provinciaal ruimtelijk beleid zijn in vijf leidende principes omschreven:

- Meer aandacht voor de onderste lagen. De provincie zoekt bij de beoordeling en initiëring van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen nadrukkelijk aansluiting bij de lagenbenadering (zie paragraaf 2.1). De lagenbenadering is een werkwijze om ruimtelijke keuzen te onderbouwen en zorgvuldig ruimtegebruik te stimuleren.
- Zuinig ruimtegebruik. Uitbreiding van het stedelijk ruimtegebruik ten koste van het buitengebied moet zoveel mogelijk worden voorkomen door inbreiding, herstructurering en intensivering. Wanneer uitbreiding onontkoombaar is, zal deze gepaard moeten gaan met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit elders in het buitengebied (rood-met-groen).
  Afbeelding: Inbreidingslocatie De Zeven Zusters in Beek en Donk
- Concentratie van de verstedelijking. Het provinciaal beleid is al jaren gericht op het concentreren van de verstedelijking. Enerzijds om de steden voldoende draagvlak te geven voor hun functie als economische en culturele motor, anderzijds om het dichtslibben van het landelijk gebied tegen te gaan. Op provinciale schaal betekent het uitgangspunt dat het leeuwendeel van de woningbouw en de aanleg van bedrijventerreinen en infrastructuur moet plaatsvinden in de vijf stedelijke regio's. Aarle-Rixtel en Lieshout zijn gesitueerd binnen de stedelijke regio Eindhoven-Helmond.
- Zonering van het buitengebied. Het buitengebied moet in hoofdzaak bestemd blijven voor landbouw, natuur en recreatie. Dit volgt uit de keuze om verstening en versnippering van de provincie tegen te gaan en is de tegenhanger van het principe dat de verstedelijking moet worden geconcentreerd.
- Grensoverschrijdend denken en handelen. Het natuurlijk systeem en vele menselijke activiteiten zijn grensoverschrijdend. In het ruimtelijk beleid moet hieraan meer inhoud worden gegeven.

Verordening Ruimte Noord-Brabant fase 1 (2010)
De verordening (1e fase) heeft betrekking op de omzetting van bestaand provinciaal beleid dat niet gewijzigd wordt in de in voorbereiding zijnde herziening van de Interimstructuurvisie. De 2e fase gaat onderwerpen bevatten die voortvloeien uit de herziening van de interimstructuurvisie.

De verordening kent enkele specifieke bevoegdheden toe aan Gedeputeerde Staten. Dit betreft het stellen van nadere regels en het verlenen van ontheffing. De inhoud van de verordening is zodanig dat deze een uitputtende regeling bevat van alle provinciale belangen die de gemeente in acht hoort te nemen bij de voorbereiding van bestemmingsplannen, uitwerkings- en wijzigingsplannen, projectbesluiten en beheersverordeningen.

De onderwerpen die geen wijziging ondergaan zijn de volgende:

1. stedelijke ontwikkeling (begrenzing van bestaand stedelijk gebied en van zoekgebieden voor verstedelijking en toepassing van het beginsel van zuinig ruimtegebruik);
2. programmering wonen en (middel)zware bedrijventerreinen in de regionale planningsoverleggen;
3. begrenzing en bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS);
4. begrenzing en bescherming van waterbergingsgebieden;
5. ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderij;
6. concentratiebeleid van glastuinbouw (inclusief doorgroeigebieden);
7. ruimte-voor-ruimte-regeling.

Ad 1.1: stedelijke ontwikkeling (begrenzing bestaand stedelijk gebied).
Het uitgangspunt blijft bundeling van verstedelijking. Dit bundelingsprincipe geldt met name voor bestaand stedelijk gebied. Om die reden is het bestaand stedelijk gebied vastgelegd voor alle Brabantse kernen.

Ad 1.2: stedelijke ontwikkeling (zoekgebieden voor verstedelijking/zuinig ruimtegebruik)
Het leeuwendeel van de woningbouw en de aanleg van (middel)zware bedrijventerreinen moet plaatsvinden in de stedelijke regio's. De nadruk ligt hierbij op inbreiden en herstructureren en intensief en meervoudig ruimtegebruik. Daarnaast zal het onontkoombaar zijn om het landelijk, niet verstedelijkte gebied te benutten om te voorzien in de ruimtebehoefte voor verstedelijking.

Voor de landelijke regio's blijft voor de woningbouw het migratiesaldo-nul principe gelden, terwijl slechts ruimte geboden mag worden aan kleinschalige en middelgrote bedrijvigheid (tot een oppervlakte van 5.000 m2). Bij doorgroei tot een groot bedrijf horen deze bedrijven thuis in een stedelijke regio of een regionaal of bovenregionaal bedrijventerrein. Dit laatste neemt niet weg dat de provincie gemeenten in de landelijke regio's een zeker mate van vrijheid geeft om bestaande grote bedrijven te laten groeien. Maatwerk blijft dus mogelijk. Voorwaarde hierbij is wel dat de ondernemer de ruimtelijke aspecten van zijn bedrijfsbelangen motiveert en een keuze maakt ten aanzien van de huisvesting van zijn bedrijf op langere termijn. Tenslotte dient de gemeente ook verplaatsingsmogelijkheden naar een daartoe aangewezen regionaal bedrijventerrein in de landelijke regio te onderzoeken.

Het voorkomen van een verdere aantasting van het buitengebied staat hier centraal. Dit betekent dat het accent ligt op inbreiden en herstructureren en intensief en meervoudig ruimtegebruik. Het benutten van nieuwe ruimte voor stedelijke ontwikkeling is pas aan de orde, als gebleken is dat deze niet binnen bestaand stedelijk gebied kan worden gerealiseerd, ook niet in andere kernen binnen de gemeente. Op dat moment komen de zoekgebieden voor stedelijke ontwikkeling aan bod.

Ad 1.3: stedelijke ontwikkeling (rood-met-groen-koppeling)
Het sluitstuk van het bundelingsbeleid wordt gevormd door de rood-met-groen-koppeling. Concreet betekent dit dat ruimtebeslag ten koste van het buitengebied, gepaard moet gaan met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit elders in het buitengebied. Dit kan de gemeente oplossen door dit vast te leggen in het bestemmingsplan of via de instelling van een groenfonds. De rood-met-groen-koppeling wordt vastgelegd in de gemeentelijke structuurvisie. Daarmee is het kostenverhaal verzekerd.

Ad 2: programmering wonen en (middel)zware bedrijventerreinen in de regionale planningsoverleggen
De provincie verwacht van gemeenten dat zij bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties en de opstelling van gemeentelijke ruimtelijke plannen rekening houden met de afspraken zoals die zijn gemaakt in het regionaal planningsoverleg. De door de provincie opgestelde bevolkings- en woningbehoefteprognose is hierbij leidend. In de toelichting van het bestemmingsplan moet worden aangegeven welke afspraken hierover in regionaal verband zijn gemaakt.

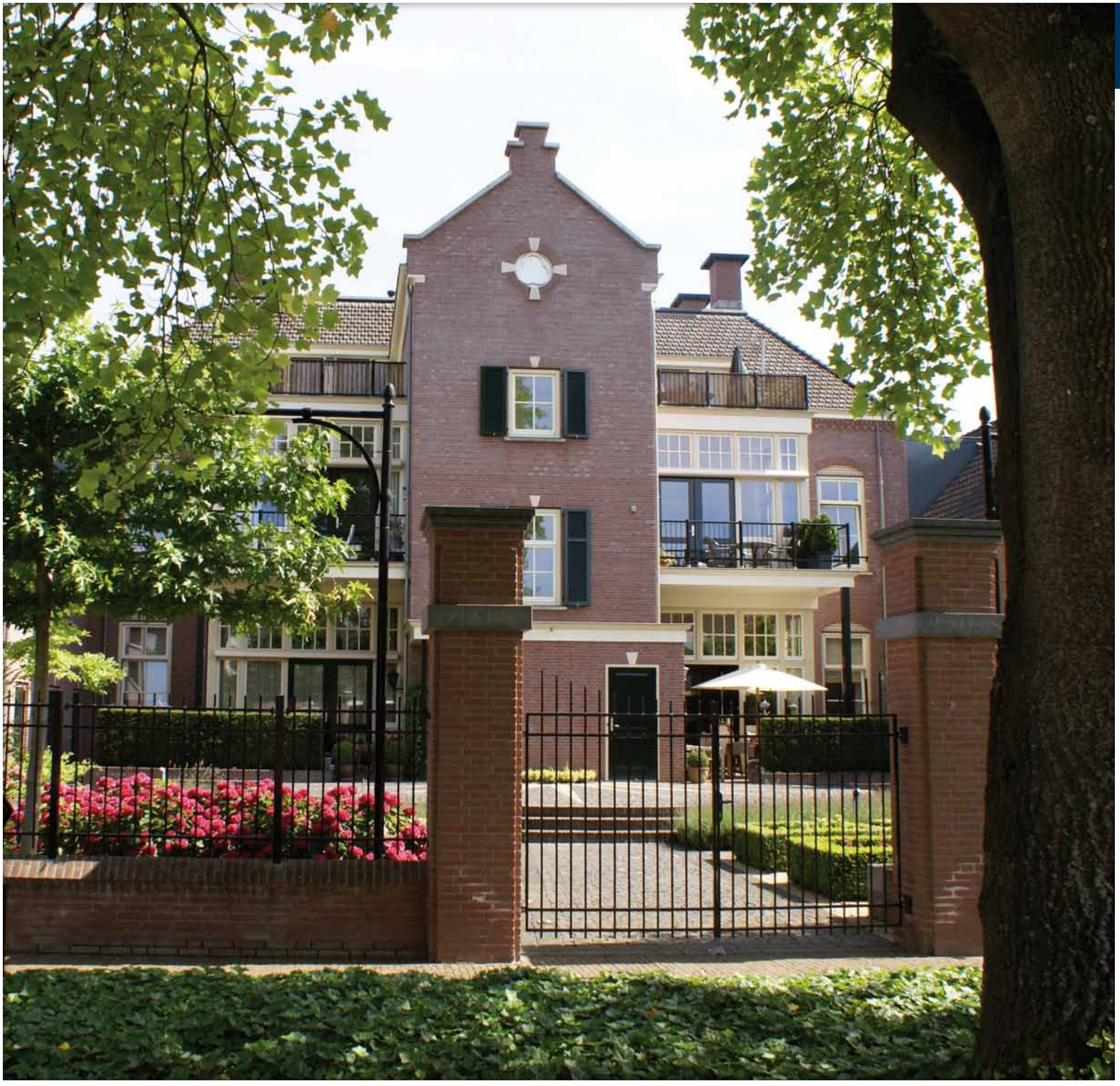

Inbreidingslocatie De Zeven Zusters in Beek en Donk

In de ruimtebehoefte aan (middel)zware bedrijventerreinen moet voor een substantieel deel worden voorzien door verouderde bedrijventerreinen te herstructureren en door ruimtegebruik op bestaande en nieuw aan te leggen (middel)zware bedrijventerreinen te intensiveren en meervoudig ruimtegebruik mogelijk te maken. In het bijzonder wordt de door de provincie opgestelde prognose van de ruimtebehoefte van (middel)zware bedrijventerreinen in het kader van het regionaal planningsoverleg omgezet tot afspraken ter voorbereiding van de gemeentelijke planologische besluitvorming. Aldus wordt aangegeven welke bestaande (middel)zware bedrijventerreinen kunnen worden uitgebreid of op welke locaties nieuwe (middel)zware bedrijventerreinen kunnen worden ontwikkeld.

Kort samengevat komt het er op neer dat het regionaal planningsoverleg een steeds belangrijkere functie gaat vervullen. Concreet betekent dit dat afspraken die gemaakt zijn in dit overleg voor de gemeenten leidend zijn bij het ontwikkelen van woningbouw- en bedrijventerreinlocaties. Om die reden heeft het planningsoverleg een wettelijke basis gekregen in de verordening. Hierin worden de taken van dit planningsoverleg op hoofdlijnen aangegeven en begrensd naar het belang van de regionale ruimtelijke samenhang. Dit gaat zelfs zover dat Gedeputeerde Staten een gemeente die zich niet wenst aan te sluiten bij de resultaten van de regionale afstemming een aanwijzing kunnen geven. Uiteraard geldt ook hier dat er sprake moet zijn van een provinciaal belang.

Ad 3: begrenzing en bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS)
De actualisering van de begrenzing van de EHS heeft tot doel om de vanuit ecologisch oogpunt aanwezige onvolkomenheden in de begrenzing weg te nemen. De bronnen die hierbij gebruikt zijn, zijn de volgende:
- het Alterra-rapport over de EHS-waardigheid van de Brabantse natuur;
- de doorlichting van de bestemmingsplannen naar de planologisch beschermde EHS;
- een ecologische beoordeling van specifieke gebieden.

Uit het Alterra-rapport komt naar voren dat 96,3% van de Brabantse natuur een aantoonbare functie heeft op Europees of rijksniveau, 2,8% alleen een provinciaal ecologisch doel dient en dat 0,9% geen enkel aantoonbaar ecologisch doel lijkt te dienen. Voor deze 0,9% kan de EHS-status in beginsel verdwijnen. Het zijn elementen die niet behoren tot een robuuste structuur en daarmee geen provinciaal belang vertegenwoordigen.

Van bosgebieden kleiner dan 2 ha. stelt de provincie dat deze over het algemeen geen bijdrage meer leveren aan de ecologische doelstelling van een robuuste provinciale EHS. Het betreft hier ongeveer 1.500 snippers met een oppervlakte van ongeveer 700 ha. (ongeveer 0,7% van de Brabantse EHS). Ondanks het feit dat deze bosgebiedjes niet meer behoren tot de EHS zijn deze niet vogelvrij omdat deze beschermd worden door de Boswet. Verder zullen deze ook vaak bescherming genieten op basis van het ter plaatse geldende bestemmingsplan. Om de gevolgen van het verwijderen van de EHS-status te kunnen volgen, is de provincie voornemens om een methode te gaan ontwikkelen voor monitoring van het landschap.

Ad 4: begrenzing en bescherming van waterbergingsgebieden
Binnen de grenzen van de gemeente Laarbeek bevinden zich geen waterbergingsgebieden. Wel zijn enkele gebieden aangewezen als reserveringsgebied voor waterberging. Naar verwachting zullen voor de periode 2011-2012 deze reserveringsgebieden worden geactualiseerd en dan zal worden bezien in hoeverre deze gebieden daadwerkelijk noodzakelijk zijn. De consequentie hiervan is dat de reserveringsgebieden dan of zullen opgaan in de categorie regionaal waterbergingsgebied of niet meer aangewezen zullen blijven. Ook kan uit deze actualisering voortvloeien dat er nieuwe gebieden aangewezen moeten worden.

De regelgeving voor de regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden waterberging is gericht op het tegengaan van activiteiten die ten koste kunnen gaan van het waterbergend vermogen van het gebied. Deze regelgeving gaat onder andere neergelegd worden in de in voorbereiding zijnde herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. Het gaat daarbij met name om het beperken van bouwmogelijkheden en gebruiksvormen die niet stroken met de aanduiding van het gebied. Het gaat daarbij met name om grootschalige kapitaalintensieve functies.

De aangegeven begrenzing stemt overeen met de begrenzing zoals deze is opgenomen op de Waterkansenkaart van het Waterschap Aa en Maas van 2005.

Ad 5: ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderij
Het gaat hierbij om de vertaling van het beleid zoals neergelegd in de diverse reconstructieplannen, waarbij een onderscheid gemaakt wordt in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden. Het bestaand stedelijk gebied maakt geen deel uit van de reconstructieplannen. Om de intensieve veehouderij gelegen in dit gebied gelijk te kunnen behandelen als de bedrijven gelegen in extensiveringsgebieden, wordt in de verordening voor de toepassing van de regels voor de intensieve veehouderij, het stedelijk gebied als begrensd in artikel 2.1.2 van de verordening eveneens aangeduid als extensiveringsgebied. Een gedeelte van het grondgebied van Laarbeek valt binnen het stedelijk gebied.

Ad 6: concentratiebeleid van glastuinbouw (inclusief doorgroeigebieden)
Glastuinbouw dient zoveel mogelijk geconcentreerd te worden in vestigingsgebieden en mogelijke doorgroeigebieden voor glastuinbouw. In Laarbeek is een doorgroeigebied gelegen ten oosten van de Zuid-Willemsvaart. Omdat doorgroeigebieden om uiteenlopende redenen niet geschikt zijn om uit te groeien naar een vestigingsgebied, is in de verordening vastgelegd dat nieuwvestiging van en omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf niet is toegestaan. In het geval dat het ruimtelijk gezien wenselijk is een glastuinbouwbedrijf te saneren, kan hiervoor door Gedeputeerde Staten ontheffing verleend worden, waardoor nieuwvestiging in het doorgroeigebied toch mogelijk is. Daarbij moet wel aan een aantal criteria voldaan worden die nader omschreven staan in de verordening.

Ad 7: ruimte-voor-ruimte-regeling
Voor de toepassing van de ruimte-voor-ruimte-regeling hebben Gedeputeerde Staten in 2006 een beleidsregel vastgesteld. Hierin zijn de voorwaarden neergelegd waaronder aan de regeling kan worden deelgenomen. In de verordening is bepaald dat de Beleidsregel ruimte voor ruimte 2006 vooralsnog beschouwd wordt als nadere regels ten aanzien van bestemmingsplannen die voorzien in een ruimte-voor-ruimte-kavel.

Bergingsvijver bij Laarsche Velden West - Beek en Donk

Intensieve veehouderij

2.3.2 | Volkshuisvesting

Woningbehoefte Laarbeek in kaart - Woningmarktonderzoek 2007

De bevolkingsomvang van de gemeente Laarbeek is van 1997 tot 2007 nauwelijks toegenomen terwijl de bevolkingsomvang in de provincie Noord-Brabant met 5% is gegroeid. Het migratiesaldo over de afgelopen 10 jaar is voor Laarbeek negatief. Het zijn vooral de jongere huishoudens die jaarlijks meer vertrekken dan zich in de gemeente vestigen. Het negatieve migratiesaldo wordt veroorzaakt door de bouw van te weinig woningen. Hoewel de bevolkingsomvang op korte dan wel middellange termijn bij de huidige ontwikkelingen zal gaan dalen, neemt de woningbehoefte voorlopig toe.

Door middel van een telefonische enquête en het houden van klantenpanels is inzicht ontstaan in de vraag- en aanbodverhoudingen op de Laarbeekse woningmarkt.
De belangrijkste resultaten van het woningmarktonderzoek zijn:

- inwoners van Laarbeek zijn zeer honkvast. Zes procent van de huishoudens geeft aan de komende 5 jaar beslist te zullen verhuizen. Van de verhuisgeneigden bestaat 2/3 deel uit een 1-2 persoonshuishouden;
- meer dan de helft van de verhuisgeneigden is ouder dan 55 jaar. Met name in Aarle-Rixtel is het aantal verhuisgeneigde ouderen relatief groot (58%);
- er is een grote gehechtheid aan het eigen dorp en de gemeente;
- slechts een klein deel van de huurders wil naar een koopwoning. Andersom willen vooral de oudere verhuisgeneigde eigenaren van een koopwoning verhuizen naar de huursector. Als gevolg van de demografische ontwikkeling zal deze tendens zich de komende jaren verder gaan doorzetten. Het merendeel van de verhuisgeneigde (oudere) huishoudens wil kleiner en gelijkvloers wonen.

Ten aanzien van de 55-plussers zijn de volgende conclusies relevant voor de onderhavige structuurvisie:

- ouderen willen graag wonen in het dorp waar ze nu wonen (74%) of minimaal in de gemeente Laarbeek (85%). De oriëntatie op de huidige kern neemt (veelal om sociaal-maatschappelijke redenen) toe naarmate men ouder is;
- zeventig procent van de ouderen wil na verhuizing liever huren dan kopen. De oriëntatie op de huursector neemt toe naarmate de leeftijd ook toeneemt;
- het merendeel van de ouderen wil na verhuizing minimaal drie kamers of meer. Men is bereid voor 'meer' ook een hogere huur te betalen;
- geen traplopen, de nabijheid van voorzieningen en mogelijkheden van services zijn voor ouderen belangrijke aspecten bij het kiezen van een nieuwe woning.

Ook de starters zijn in het onderzoek uitgelicht:

- van de thuiswonende jongeren ouder dan 17 jaar wil 2/3 deel de komende 5 jaar (dus 2007-2012) zelfstandig gaan wonen waarvan de helft denkt dit binnen 2 jaar te gaan doen;
- het merendeel van de starters wil graag in Laarbeek blijven wonen maar 'niet ten koste van alles'. Indien het gewenste woningaanbod niet beschikbaar is of komt zal men zich eerder elders vestigen dan langer te wachten of de woonwens aan te passen;
- starters willen huren en kopen. De aspirant-kopers vinden huren vooral 'zonde van het geld'. Ze blijven dan liever nog een jaar thuis inwonen en sparen;
- de woonwensen van starters naar woningtype, bestaande- of nieuwbouw en woninggrootte is gedifferentieerd. Over één ding zijn starters het met elkaar eens: parkeerruimte voor de deur is belangrijk.
  Afbeelding: CPO-woningen Laarsche velden west 2e fase

Het rapport komt tot de volgende slotsom:

- het woningbouwprogramma van de gemeente Laarbeek zal op ca. 100 woningen per jaar moeten komen liggen om te komen tot een migratiesaldo=0 en de tekorten op de huidige woningmarkt niet verder op te laten lopen;
- de kwalitatieve tekorten doen zich vooral voor in de goedkopere segmenten en in de goedkope- en middeldure huursector tot € 700,- (prijspeil 2007). Het aanbod sluit onvoldoende aan bij de vraag van vooral starters en ouderen. De vraag onder Laarbekenaren naar duurdere koopwoningen is cijfermatig minder groot dan het aanbod. Hier is voldoende keus zowel in de bestaande bouw als de toekomstige nieuwbouw. Dure nieuwe koopwoningen zullen daarom leiden tot korte verhuisketens en veel instroom van buitenaf;
- voor wat betreft woningtype zijn er tekorten in de sfeer van appartementen en seniorenwoningen. Het gaat dan in de eerste plaats om gelijkvloerse woningen. De vraag naar deze woningen zal komende jaren nog manifester worden. Ouderen blijven het liefst wonen in de kern waar ze nu wonen, niet te ver van de voorzieningen.

Bij deze resultaten moet de kanttekening worden geplaatst dat het onderzoek zich heeft gericht op de woningbehoefte van Laarbekenaren en niet op de woningbehoefte van vestigers. De woonwensen van deze laatste groep is met de woningmarktenquête niet in beeld gebracht.

Regionaal Woningbouwprogramma 2010–2020 (2009)

De woningmarktopgave is per definitie een bovenlokale opgave, waarbij de woningmarkt een groter gebied bestrijkt dan alleen de eigen gemeente of de SRE-regio. Met een regionaal woningbouwprogramma spreken de 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant uit rekening te houden met elkaars belangen en te streven naar een evenwichtige woningmarkt. Meerwaarde voor de regio als geheel, en de gemeenten als onderdeel daarvan, ontstaat bij regionale samenwerking en afstemming op het gebied van woningbouw en niet bij concurrentie tussen gemeenten onderling.

Als Brainport-regio is Zuidoost-Brabant ambitieus en dat moet zich vertalen in het woningbouwprogramma. Afgesproken is dat deze ambities niet leiden tot een gigantische opeenstapeling van woningbouwplannen. Echter, ambities hoeven niet per definitie kwantitatief te zijn, deze regio heeft voornamelijk kwalitatieve ambities.

Belangrijk uitgangspunt voor de landelijke gemeenten is dat ze hun kwaliteiten - die samenhangen met het feit dat ze groen en klein zijn - willen behouden. Dat past bij het bouwen binnen het principe van migratiesaldo-nul. Mocht blijken dat door een te grote woningbouwproductie een positief migratiesaldo ontstaat, dan wordt die gemeente door de andere gemeenten daarop aangesproken en vindt bijsturing plaats. In overleg benoemen gemeenten gezamenlijk uitzonderingen op het principe migratiesalso-nul. Dit geldt met name voor gemeenten waar de woningbouw is gerelateerd aan lokale of regionale ontwikkelingen.
Afbeelding: Woningbouwplan Revershof

CPO-woningen Laarsche Velden west 2e fase - Beek en Donk

Woningbouwplan Revershof - Lieshout

Voor het realiseren van het programma acht de provincie Noord-Brabant een plancapaciteit van 130% nuttig. De gemeenten denken dat een grotere plancapaciteit noodzakelijk kan zijn, afhankelijk van de aard van de projecten. Om te voorkomen dat er overcapaciteit ontstaat, zijn de gemeenten bereid om met de overige gemeenten in de Peelregio concrete afspraken te maken over de fasering van de plancapaciteit.

De gemeente Laarbeek is binnen het regionaal woningbouwprogramma een taakstelling van 605 woningen toegekend tussen 2010 en 2020 (10 jaar). Dit is wederom een aanzienlijke bijstelling van de taakstelling ten opzichte van de woningbehoefteprognose van de provincie Noord-Brabant (actualisering 2008). Hierin werd Laarbeek nog een taakstelling van 790 woningen toebedeeld in de periode 2008 tot en met 2019 (12 jaar!). Het gaat om de netto toename van de woningvoorraad.

De landelijke gemeenten zetten bovendien nadrukkelijk in op het toevoegen van sociale woningen. Het is de bedoeling dat in de Peelgemeenten gemiddeld 35% van de nieuwbouw in de sociale sector wordt gebouwd.

2.3.3 | Natuur en landschap

Landschapsontwikkelingsplan (2003)
In het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) zijn de kernkwaliteiten van het buitengebied in Laarbeek benoemd om nieuwe ontwikkelingen een plaats te kunnen geven. Bij het benoemen van deze kwaliteiten heeft de identiteit van het plangebied een belangrijke rol gespeeld. Als kernkwaliteiten zijn naar voren gekomen:
- de grote verscheidenheid aan landschapstypen;
- de diversiteit in groenelementen welke voor de natuur waardevol zijn en tevens als 'mooi en prettig' worden ervaren;
- de cultuurhistorische waarden, die op verschillende plekken duidelijk waarneembaar aanwezig zijn.

Daarnaast zijn kansen benoemd die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit van het landschap:
- in het buitengebied meer oriëntatiemogelijkheden creëren;
- het versterken van het gebiedseigen karakter door het toepassen van het juiste beplantingssortiment;
- beken zichtbaar maken en voor de natuur en de recreant aantrekkelijk maken;
- diversiteit agrarisch landgebruik benutten en stimuleren zodat nog meer variatie ontstaat;
- zandpadennetwerk benutten als ecologisch en recreatief netwerk;
- aanwezige landgoederen en klooster als accenten meer aandacht geven;
- recreatief medegebruik van de oude Zuid-Willemsvaart stimuleren;
- oversteekbaarheid van het Wilhelminakanaal verbeteren voor zowel de fauna als de recreant.

Aan de hand van de verschillende landschapstypen zijn acht deelgebieden onderscheiden. Door bewuste keuzes te maken met betrekking tot type en locatie van ontwikkeling wordt voorkomen dat de gewenste diversiteit omslaat in ongewenste 'verrommeling'. Voor de acht deelgebieden zijn streefbeelden en een actiepuntenlijst opgesteld. Tevens is naar aanleiding van het LOP een landschapsfonds ingesteld.
Afbeelding: Het Moorselen en Landschapstypen

Regionaal landschapsontwikkelingsplan De Peel (2007)
Dit Landschapsontwikkelingsplan is opgesteld om een impuls te geven aan het landschap in de regio in het kader van de reconstructie voor de Peelgemeenten. In dit regionale plan wordt aangegeven hoe gemeenteoverstijgende natuurgebieden op een goede manier aan elkaar gekoppeld kunnen worden (ecologische verbindingszones). Het plan is ook een toetsingskader voor zogenaamde 'groene en blauwe diensten'. Dat betekent dat particulieren en bedrijven een vergoeding kunnen krijgen voor werkzaamheden en het beschikbaar stellen van gronden, die te maken hebben met beheer, onderhoud, ontwikkeling en nieuwe aanleg van natuur en landschap. De gemeente Laarbeek beschikt ook over een eigen landschapsontwikkelingsplan. De inhoud van het Regionaal landschapsontwikkelingsplan De Peel sluit grotendeels aan bij het Landschapsontwikkelingsplan Laarbeek. In het Regionaal landschapsontwikkelingsplan is onder andere in het zuidwesten van de gemeente een bosgebied aangeduid waarin het versterken van de onderlinge samenhang, natuurwaarden en de beleving centraal staat. Voor de beekdalen van de Goorloop, Donkersvoortsche Loop en Snelle Loop geldt het versterken van de herkenbaarheid en samenhang als uitgangspunt.
Afbeelding: Beekdal Goorloop aan Zuidzijde kasteel Croy

Kleinschaligheid kan volgens het landschapsontwikkelingsplan worden versterkt in onder andere het gebied dat gelegen is tussen de kernen van de gemeente Laarbeek en in het gebied ten oosten van de Zuid-Willemsvaart. Het behoud en de versterking van bolle akkers staat centraal in twee gebieden ten noorden van de kern Lieshout en in het gebied ten zuiden en zuidwesten van de kern Aarle-Rixtel. Het Wilhelminakanaal en de Zuid-Willemsvaart kunnen (verder) als ecologische verbindingszones worden ontwikkeld. Inhoudelijk heeft het landschapsontwikkelingsplan geen extra consequenties voor het buitengebied.

Schetsschuit Middengebied Eindhoven - Helmond (2009)
Voor de internationale concurrentiekracht van deze regio wordt veel waarde gehecht aan de 'quality of life', het leefklimaat. Daaraan levert de groenblauwe ontwikkeling van het Middengebied een belangrijke bijdrage. Middels een zogenaamde 'schetsschuit' is in een creatief proces gewerkt aan een inrichtingsschets voor het Middengebied. Over de inhoud is evenwel geen formeel besluit genomen.
Afbeelding: Ontwikkelingsbeeld

De huidige kwaliteiten van het Middengebied worden als volgt omschreven: 'een mooi gebied, afwisselend met op de hoge dekzandruggen de grootschalige droge bossen en het beekdal van de Dommel met zijn karakteristieke kleinschalige landschap, zijn pittoreske boerderijen en zijn herkenbare cultuurhistorische watermolens'. Belangrijke ingrediënten in het ontwikkelingsbeeld zijn de robuuste ecologische verbindingen. De hooggelegen droge dekzandrug met grote boscomplexen ligt centraal in het Middengebied. De beekdalen van de Dommel en de Goorloop zijn ten westen en oosten hiervan gesitueerd. De huidige A270 doorsnijdt deze noord-zuid georiënteerde lijnen van oost naar west. Doordat het verkeer in de toekomst naar de flanken wordt geleid, neemt de verkeersintensiteit op de A270 af. Dit levert de mogelijkheid op om de weg anders in te richten en het landschap beleefbaar te maken vanaf de weg.

Landschapstypen (LOP)

Het Moorselen - Mariahout

Beekdal Goorloop aan zuidzijde kasteel Croy - Aarle-Rixtel

Ontwikkelingsbeeld (Schetsschuit)

Voor Laarbeek zijn de volgende aspecten van belang:
- De nieuwe oost-westverbinding mag geen nieuwe verstedelijkingsas worden. De eventuele nieuwe weg zou dan moeten worden ingericht als 'Gast in het landschap' met aandacht voor de passages van de robuuste ecologische verbindingen (w.o. de Goorloop) en de inrichting van het aangrenzende gebied.
- De mogelijkheden voor recreatief medegebruik moeten worden verbeterd. In het algemeen verdienen de routes voor fietsers, wandelaars en ruiters verbetering. Diverse elementen van routenetwerken zijn wel aanwezig, maar een herkenbare structuur min of meer parallel aan de hoofdelementen van de robuuste ecologische verbindingszones ontbreekt.
- Er liggen kansen voor de recreatietoervaart vanuit de passantenhaven in de gemeente Laarbeek.
- Het kleinschalige cultuurlandschap in het gebied tussen de kernen Beek en Donk, Aarle-Rixtel en Lieshout (grenzend aan de Goorloop) wordt in combinatie met kasteel Croy als waardevol aangemerkt. Ook de bolle akkers ten zuiden (Broekeling) en ten noordwesten van Aarle-Rixtel (Hooge Akkers) krijgen in het ontwikkelingsbeeld een eervolle vermelding.
- Het volgens de MIRT-verkenning in de Deense Hoek te ontwerpen bedrijventerrein rijmt niet met de groene inpassing van de nieuwe oost-westverbinding in het landschap. Een nieuwe landgoedzone bij de Deense Hoek zou een beter passend initiatief zijn.

2.3.4 | Recreatie & Toerisme

Laarbeek, Waterpoort van de Peel (2007)
Laarbeek is een echte watergemeente. Er is echter nooit bewust gekozen voor het water als uitgangspunt voor ontwikkelingen in onze gemeente. De gemeente wil inzetten op water als ruggengraat van ontwikkelingen en als drager van allerlei activiteiten.
In het rapport worden de volgende aanbevelingen gedaan:
- Het stedenbouwkundig markeren van de entrees bij de vier kernen.
- Niet meer met de rug naar het water bouwen, maar een open verbinding tussen de bebouwing, de kanalen en het waterrijke landschap. Het water moet voor de bewoners beter zichtbaar en beleefbaar worden.
- Het als één geheel zichtbaar maken van het gebied de Rijbroeken, zowel vanuit het perspectief van het water als van het land.
- Ook de akkers rond Aarle-Rixtel en het missieklooster worden als waardevol aangemerkt.
  Afbeelding: Missieklooster Heilig Bloed
- Het creëren van eenvoudige aanlegmogelijkheden ('stop & shop') in Beek en Donk en Lieshout voor de toervarende passanten.
- De kop van Aarle-Rixtel - het gebied tussen de oude en de nieuwe tak van de Zuid-Willemsvaart - is voor Laarbeekse begrippen uniek. De oriëntatie op het water en de ligging aan een kruispunt van kanalen geven de locatie enorme potenties. Gedacht wordt aan bebouwingsaccenten aan de oostzijde en de uitwerking van de passantenhaven tot jachthaven.
- Het aantrekken van bedrijvigheid die water als half- of eindproduct hebben of technieken ontwikkelen om met water te werken. Gelegen tussen Brainport en Greenport lijkt Laarbeek het nieuwe centrum te kunnen worden voor watertechnologie. De locatie hiervoor is evident: Bemmer IV. Dit bedrijventerrein is goed bereikbaar zowel over land als water en uitermate geschikt voor kwalitatieve invulling met bovenregionale, watergeoriënteerde bedrijvigheid.
- Een structurele verbetering van natuur en landschap moet altijd één van de doelstellingen zijn. Dit zijn de dragers van het landelijke Laarbeek. Natuur, landschap en water trekken mensen aan, verbetert het woon- en leefklimaat en maakt de wandel- en fietsroutes nog aantrekkelijker,
- Kunst en vormgeving kunnen een extra dimensie geven aan de opwaardering van de entrees van de kernen en het waterthema expliciet naar voren brengen.

Afbeelding: Waterpoort van de Peel

Gebiedsvisie Croy (2007)
Het proces van gebiedsontwikkeling heeft als doel om op lange termijn voldoende economische dragers in het Croy-gebied te houden, waarbij de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden worden behouden en versterkt en de functie van stedelijk uitloopgebied wordt ingevuld. Het rapport is niet alleen een uitvoeringsprogramma, maar vormt tevens het toetsingskader voor alle toekomstige ontwikkelingen.
Afbeelding: Kasteel Croy en omgeving

Ruimtelijke maatregelen die in het gebied worden voorgesteld zijn:
- Realisatie van meer wandelpaden. Gedacht kan worden aan de introductie van wandelen over boerenland en laarzenpaden door de beekdalen. De uitwerking van een recreatief routeplan is wenselijk. Hierin dient ook naar fietsen en skaten gekeken te worden. Nieuwe asfaltpaden zijn evenwel ongewenst. De routestructuren moeten in groter verband worden gezien met de Stiphoutse bossen en het hele Middengebied.
- Om het gebied recreatief toegankelijk te maken zonder toename van gemotoriseerd verkeer, kunnen toegangsplekken gerealiseerd worden. In deze recreatieve transferia verlaten bezoekers de auto en krijgen de mogelijkheid om met de fiets verder het gebied in te trekken. In principe wordt gedacht aan de inrichting van drie poorten waarvan één aan de doorgaande weg Lieshout - Aarle-Rixtel (Lieshoutseweg) en één aan de doorgaande weg Aarle-Rixtel - Helmond.

Afbeelding: Integrale gebiedsvisie Croy

Om de plannen te financieren mogen aan het bestaande bebouwingscluster Kruisschot (gemeente Helmond) maximaal drie woningen worden ingepast in het landschappelijk groen.

Ontwikkelingsvisie Heikant (2007)
Dit betreft een beknopte schetsmatige integrale visie voor het gebied D'n Heikant met daarin een beschrijving van de beoogde ontwikkeling voor recreatie, landschap, natuur en water. De gemeente Laarbeek heeft de visie in samenwerking met de gemeenten Helmond en Gemert-Bakel opgesteld. Het gebied Heikant ligt ten oosten van Aarle-Rixtel en de Zuid-Willemsvaart met momenteel onder meer de functies landbouw, recreatie en natuur. Door de directe nabijheid van de bosgebieden van de Biezen en de Grotelse Heide biedt het gebied kansen voor recreatie. De afbeelding op de volgende pagina geeft de inhoud van de Ontwikkelingsvisie Heikant weer. De ontwikkelingsvisie leidt, bij eventuele nadere uitwerking, op termijn mogelijk tot aanpassingen bij het opstellen van het bestemmingsplan.
Afbeelding: Gebiedsvisie D'n Heikant

Beleidsplan Toerisme en Recreatie Laarbeek 2009-2012 (2009)
In Laarbeek is het toeristisch-recreatieve aanbod groeiende. Heel voorzichtig worden bestaande initiatieven uitgebouwd en komen er veelal klein-

Waterpoort van de Peel

Missieklooster Heilig Bloed - Aarle-Rixtel

Kasteel Croy en omgeving - Aarle-Rixtel

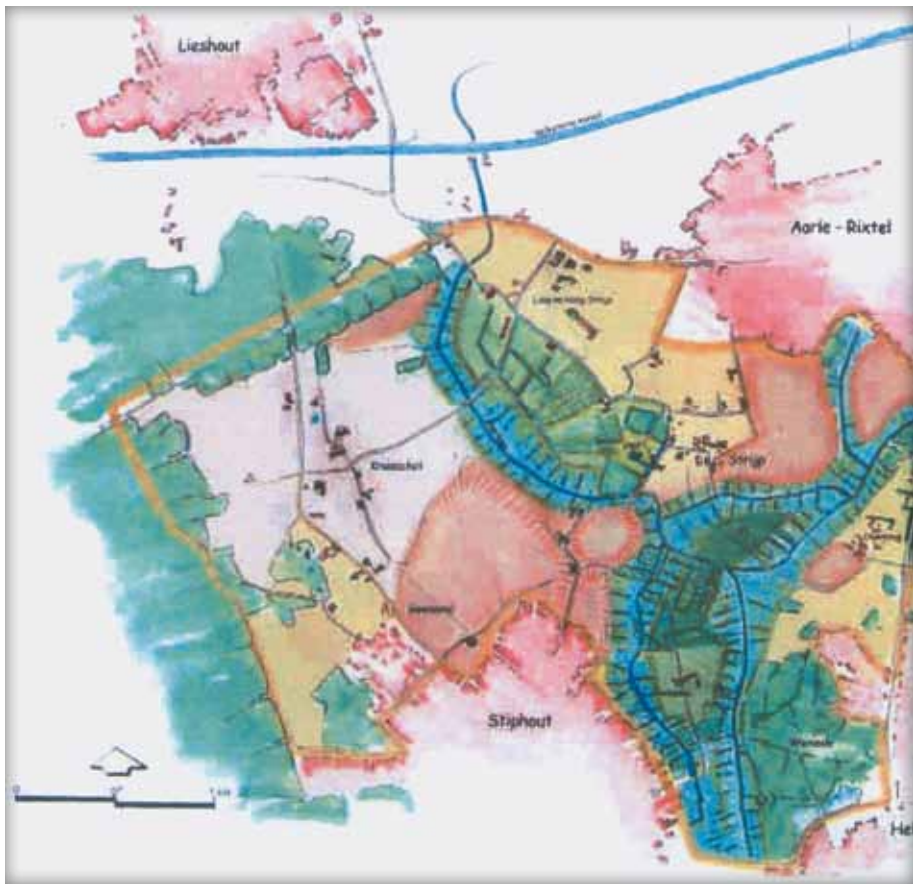

Integrale gebiedvisie Croy

schalige, nieuwe initiatieven bij. Het aantal overnachtingsplaatsen is groeiende en ook routegebonden recreatie doet het goed. Andere vormen van dagrecreatie blijven achter. De naamsbekendheid van Laarbeek blijft een belangrijk aandachtspunt. Met betrekking tot positionering heeft de gemeente een duidelijke keuze gemaakt: Laarbeek, waterpoort van de Peel.

De trend op de vrijetijdsmarkt is duidelijk: onder invloed van de economische situatie houdt de consument de hand op de knip, hij heeft weinig tijd en veel eisen. Het is daarom zoeken naar kansen en die zijn er. Het aantal vitale, draagkrachtige senioren groeit. Deze groep fietst en wandelt graag, is geïnteresseerd in cultuur, culinaire beleving en afwisseling. Men maakt veel korte trips in eigen land. Met een groeiend aantal senioren die wil recreëren stijgt de behoefte aan comfort, toegankelijkheid en extra voorzieningen voor mensen met lichte handicaps.
Ook wandelen en fietsen kunnen zich in een toenemende belangstelling verheugen. Het is goedkoop, dicht bij huis en vraagt weinig planning vooraf.
De toervaart is al lange tijd een gestage groeier. Met de vitale senioren als belangrijkste afnemer heeft deze markt een gunstig toekomstperspectief.

Vanuit de specifieke kracht van Laarbeek vormt de ontwikkeling van toerisme een veelbelovende kans voor de toekomst. Daartoe moeten we onder meer de uitbreiding van verblijfsrecreatieve - en horecavoorzieningen bevorderen. Een kansrijke impuls voor onze gemeente zou - naast de vestiging van hotel- en kampeeraccommodaties - ook kunnen bestaan uit kleinschalige maar hoogwaardige bed-and-breakfast-voorzieningen. Deze verblijfsrecreatie heeft alleen maar kans van slagen als er ook investeringen plaatsvinden in het dagrecreatieve aanbod. Laarbeek wil meer 'volk over de vloer'.
Ook biedt het bedrijvenbestand in Laarbeek aanknopingspunten voor een succesvolle kruisbestuiving met het toerisme. Laarbeek herbergt diverse bedrijven die kunnen bijdragen aan de toeristische aantrekkelijkheid van deze gemeente.
Het toeristisch product bestaat ook uit de landelijke omgeving. In samenhang met de aanwezigheid van natuurwaarden kan een keuze gemaakt worden voor de invulling van het recreatieve aanbod.
Naast nieuwe natuur vereist ook de aankleding bij de binnenkomst van de kernen meer aandacht. Ook een aantrekkelijke inrichting van de doorgaande wegen is een onderdeel van het toeristisch product van Laarbeek.
Tevens bevorderen kwaliteitsverbetering en uitbreiding van het fietspadennetwerk de aantrekkelijkheid van onze gemeente.

In het beleidsplan zijn enkele concrete projecten genoemd:
- Ontwikkeling van aanlegplaatsen in Lieshout (Papenhoef) en Beek en Donk.
- Ontwikkeling van een haven op de 'kop van Aarle-Rixtel', onderdeel uitmakend van een totale gebiedsontwikkeling.
- Het uitzetten van themaroutes, promotioneel uitgewerkt in een pocketuitgave.
- Het ontwikkelen van 'ommetjes': wandelingen vanuit het dorp met een lengte van ongeveer 3-7 kilometer.
- Het realiseren van goede fietspaden en mooie bermen. Zowel bermbeplanting als kunst kunnen voor een gevarieerd en aantrekkelijk beeld zorgen.
- Het stimuleren van bed & breakfast en het aantrekken van een hotelfunctie.
- Het stimuleren van bovenlokale evenementen.
- Het opzetten en promoten van juni watermaand.
- Het betrekken van kunst, cultuur en sport bij het bevorderen van toerisme.
- Het opzetten van een ondernemersplatform en het organiseren van een toeristisch café.

Zandpadenplan, gebiedseigen beplanting en erfbeplantingsproject
In Laarbeek is een Landschapsontwikkelingsplan (LOP) vastgesteld. Hierin zijn tal van projecten genoemd om de kwaliteiten in het Laarbeekse landschap te behouden en/of te versterken. Onder de subsidievlag van LEADER+ zijn in 2006/2007 binnen het pilot-gebied tussen Lieshout en Mariahout, drie projecten opgestart: een zandpadenroute, het herinrichten van het gebied met gebiedseigen beplanting en een erfbeplantingsproject.
Afbeelding: Zandpaden bij Hagelkruis

Zandpaden zijn elementen in het landschap die van oudsher de opbouw, de ontwikkeling en het gebruik van het pilot-gebied mogelijk hebben gemaakt. Aan de hand van een cultuurhistorisch onderzoek is bekeken welke paden van oudsher in het gebied aanwezig zijn geweest en welke paden zijn verdwenen. Op deze wijze is een aantrekkelijke zandpadenroute uitgezet, de Pioniersroute.
Afbeelding: Informatiebord Pioniersroute

Bovendien is in het plangebied de authentieke beplanting teruggebracht, daar waar deze is verdwenen. Vooral de populier is kenmerkend voor het gebied tussen Lieshout en Mariahout.

Naast de beplanting op grondgebied van de gemeente is het karakter, de uitstraling en de landschappelijke waarde van het gebied vergroot door particulieren uit te nodigen tot deelname aan een erfbeplantingsproject. De gemeente heeft het inheemse, streekeigen plantmateriaal geleverd en bekostigd.

2.3.5 | Verkeer & Vervoer

BERZOB - Verkenning Bereikbaarheid Zuidoost-Brabant over water (2004)
De BERZOB-studie voorziet in een verkenning naar de problemen en de (toekomstige) mogelijkheden voor de binnenvaart op de Brabantse kanalen. Naast transportkosten (voor de gehele vervoersketen) blijkt een betere transportdienstverlening (betrouwbaarheid, regelmaat) een belangrijke factor te zijn bij de keuze voor overstap naar multimodaal transport. Voor binnenvaart is een betrouwbare, moderne en adequaat bediende vaarweg een voorwaarde om een steeds grotere rol te kunnen spelen in de multimodale vervoersketen. Er bestaat een sterke wisselwerking tussen enerzijds de mogelijkheden, beperkingen en de status van het kanalenstelsel - zoals bediening, scheepsklasse, betrouwbaarheid en overslagpunten - en anderzijds de potenties en de mogelijke ontwikkelingen.
Afbeeldingen: Zuid-Willemsvaart vanaf brug Donk en BERZOB

In het rapport wordt het volgende geconcludeerd:
- er is een toename waarneembaar van transport over de Brabantse kanalen;
- het verlies aan volume aangevoerd veevoer wordt gecompenseerd door een grote toename van het transport van overig agribulk (bijvoorbeeld

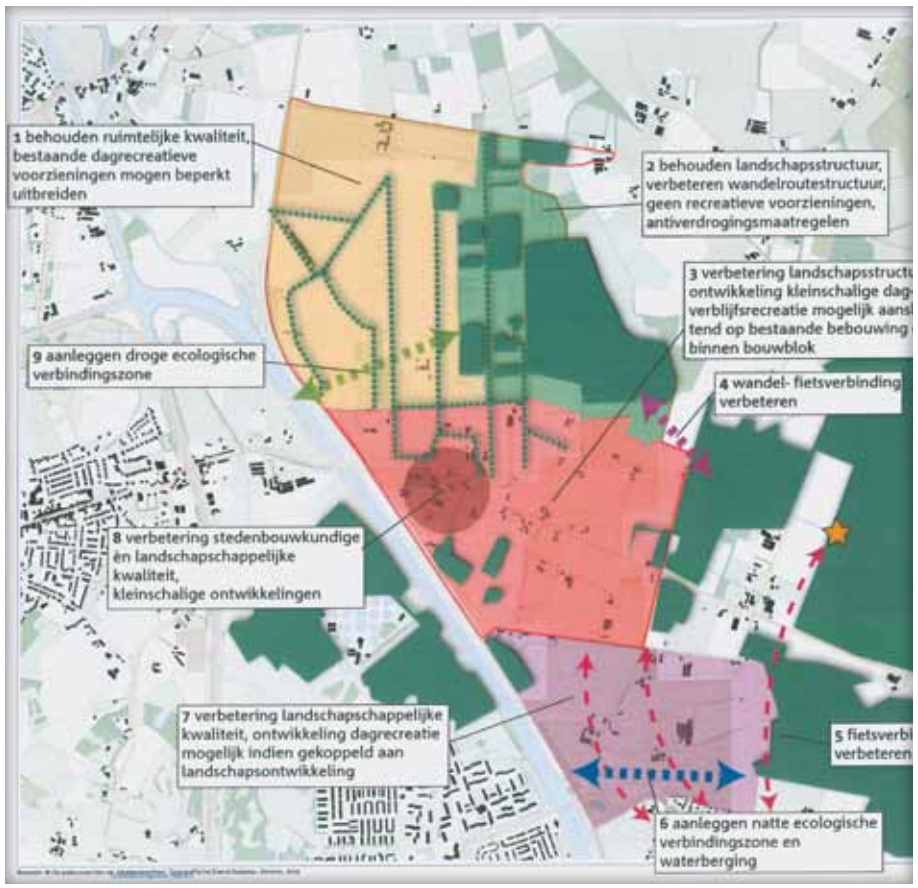

Gebiedsvisie D'n Heikant

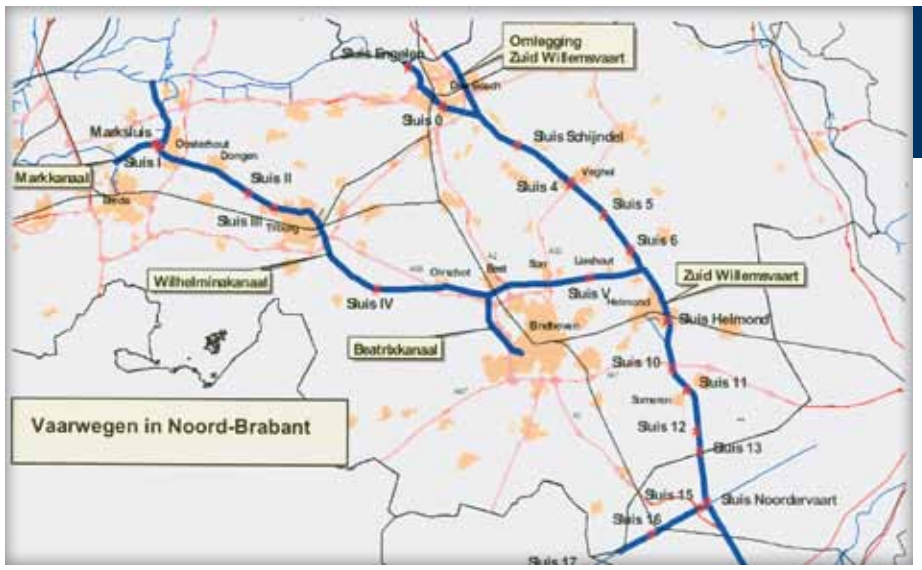

BERZOB

Passantenhaven - Aarle-Rixtel

Zandpaden bij Hagelkruis - Aarle-Rixtel

Informatiebord Pioniersroute

in verband met bierproductie). Door de veranderingen in de goederenstromen is er een tendens dat het transport hoogwaardiger wordt met een relatief hoger aandeel van lading op pallets of in containers;
- nu vindt het meeste transport via de zuidelijke route plaats, dit zal veel meer op het noorden worden georiënteerd ('s-Hertogenbosch);
- de huidige vaarwegen in Zuidoost-Brabant worden gekenmerkt door een verouderde en deels in een slechte staat verkerende infrastructuur. De grootste probleempunten zijn de gebrekkige sluizen 4, 5 en 6 in de Zuid-Willemsvaart tussen Veghel en Helmond en het Beatrixkanaal (verondieping en slechte oevers);
- vervoer over water in de regio Zuidoost-Brabant heeft zeker een grote potentie en een verder reikend perspectief in de toekomst;
- er zijn diverse kansrijke locaties/bedrijventerreinen beschikbaar in de regio Zuidoost-Brabant voor Regionale Overslag Centra (ROC's) en natte bedrijventerreinen. In Laarbeek is als kansrijke ROC-locatie Beekseweg-Zuid/Bavaria genoemd. Potentiële natte bedrijventerreinen zijn Beekseweg-Zuid/Bavaria en Bemmer IV.

De schutlengte van de sluizen 4, 5 en 6 wordt zodanig verruimd dat ook klasse IV-schepen kunnen schutten. Tevens wordt voorgesteld om de Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal (tot aan Son) gefaseerd bevaarbaar te maken voor klasse IV-schepen. Concreet betekent dit een verbreding van de vaarweg van 24 meter naar 34 meter en een verdieping van 2,3 naar 3,6 meter.
Afbeelding: De nieuwe sluis 6

Bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel BrabantStad (2007)
Dit programma omvat een integraal pakket van maatregelen voor de gehele Zuidoostvleugel BrabantStad waarmee bereikbaarheidsproblemen in het zuidoostelijk deel van de provincie aangepakt kunnen worden. De Stuurgroep Zuidoostvleugel BrabantStad heeft op 17 april 2007 een akkoord bereikt over een samenhangend totaalpakket van voorstellen. Dit zijn de hoofdlijnen van het totale maatregelenpakket:
1. Borgen van kwaliteit van rust en leefomgeving van het Middengebied.
2. Ontwikkelen van N279 tot een regionale economische en ontwikkelingsas.
3. Ontwikkelen van A2 als internationale ontwikkelingsas met goede doorstroming op A67.
4. Inzetten op strategische groene en blauwe ontwikkelingen.

In het maatregelenpakket worden ruimtelijke ontwikkelingen en mobiliteit zowel inhoudelijk, financieel als procesmatig met elkaar verbonden. Specifiek voor gemeente Laarbeek zijn de eventuele verdubbeling van de N279 (Veghel - Helmond) en de eventuele aanleg van de oost-westverbinding tussen knooppunt A50/A58 en de N279 van belang.
Afbeelding: N279 vanaf viaduct Peeldijk

De volgende besluiten zijn van belang voor Laarbeek:
- De regio spreekt de wens uit om in de toekomst bedrijfslocatie-ontwikkeling/revitalisering te koppelen aan de assen A2 en N279 (Veghel, Beek en Donk en Helmond).
- Het Middengebied blijft groen met de nadruk op wonen en leefbaarheid.
- De provincie en de gemeente Laarbeek bevorderen dat de noordelijke variant ten noorden van Mariahout in de tracé-MER kan worden meegenomen.
- Grootschalige ontwikkeling van Deense Hoek als bedrijvenlocatie ligt niet voor de hand.

Ter hoogte van de kern Beek en Donk wordt een tunnel (incl. verdiepte ligging) gerealiseerd om de doorsnijding van de gemeente Laarbeek te voorkomen en om de Zuid-Willemsvaart ongelijkvloers te kruisen.
Vanaf knooppunt Bokt wordt een nieuwe verbinding aangelegd in oostelijke richting en aansluitend op de N279. Bij de verbinding wordt rekening gehouden met 2x2 rijstroken met een maximum snelheid van 100 km/uur. Ter hoogte van Son en Breugel (Eindhovenseweg) en Gerwen (Lieshoutseweg) wordt een aansluiting op het bestaand wegennet gerealiseerd.

Vergelijking Wilhelminavariant - Noordelijke variant (2008)
Onderdeel van het Bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel Brabantstad is een nieuwe oost-westverbinding tussen de N279 en de A50, die mede over het grondgebied van de gemeente Laarbeek loopt. Door Oranjewoud is in opdracht van de gemeente Laarbeek een gebiedsverkenning uitgevoerd naar een oost-westverbinding evenwijdig aan het Wilhelminakanaal ('Wilhelminavariant') alsmede naar een meer noordelijk gelegen verbinding. Beide varianten zijn vergeleken.

De volgende conclusies zijn getrokken:
- De Noordelijke variant is een veel minder kostbare variant, omdat bij deze variant geen sprake is van de aanleg van een boortunnel of gesloten tunnelbak.
- De barrièrewerking van de varianten is heel verschillend.
- De Noordelijke variant heeft een positief effect op de ontsluitingsmogelijkheden van bedrijventerrein Bemmer IV.
- Beide varianten leveren een bijdrage aan het vergroten van de bereikbaarheid in Zuidoost-Brabant.
- De noordelijke variant heeft minder (negatieve) impact op ecologisch waardevolle gebieden.

Op 11 december 2008 heeft de raad van de gemeente Laarbeek ingestemd met het rapport en de conclusies als grondslag voor de verdere uitwerking van het bestuursakkoord.

MIRT-verkenning Zuid-Oostvleugel Brabantstad (2008)
In de regio zijn veel kennisintensieve bedrijven met een hoge exportwaarde gevestigd. Gevoegd bij de aanwezigheid van kennisinstellingen van topniveau is een innovatief klimaat ontstaan, door de regio als profiel weggezet onder de naam Brainport. Brainport is ook het zwaartepunt van de technologiedriehoek Eindhoven-Leuven-Aken.

De regio heeft een goede basis om te streven naar een Europese toppositie als innovatieve kennisregio. Om deze basis verder te verbreden en minder conjunctuurgevoelig te maken, moeten bestaande clusters verder versterkt worden en moeten nieuwe clusters die bijdragen aan synergie, worden ontwikkeld.
Afbeelding: Brainport in NW Europa

De kwaliteit van het woon-, leef- en verblijfsklimaat is een bepalende factor voor het aantrekken van kenniswerkers die nodig zijn voor het succes van Brainport. Het groene karakter van de regio is hierbij een pluspunt, de stedelijke dimensie is een punt van zorg.

Zuid-Willemsvaart vanaf brug Donk

De nieuwe sluis 6 - Beek en Donk

N279 vanaf viaduct Peeldijk

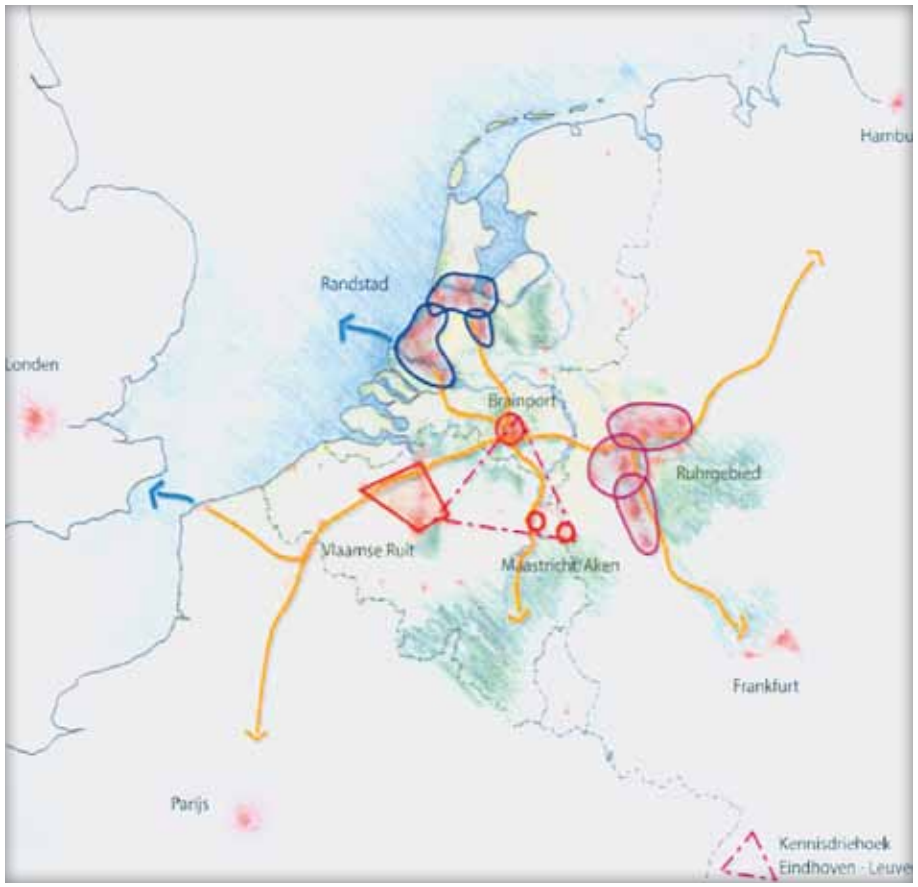

Brainport in NW Europa

Het Middengebied (het gebied tussen Eindhoven en Helmond) wordt een landschap dat de tegenpool vormt van de hoogdynamische A2-zone. In dit groene gebied tussen Eindhoven en Helmond zijn sereniteit, natuur en duurzaamheid de leidende thema's. De korte afstand tussen stad en land wordt via een netwerk van toeristische fietspaden snel overbrugd.

Aan de oostzijde van het stedelijk gebied is een integrale opgave aan de orde met bereikbaarheid als centrale thema. Fysieke bereikbaarheid is een basisvoorwaarde voor het welslagen van een kennisinnovatieve regio. De N279 vormt een ontwikkelingsas die qua ruimtelijk economische ontwikkeling complementair is aan de A2-zone. Een nieuwe oost-west verbinding zorgt voor een verkeerssysteem dat de druk op het Middengebied verkleint en de kwetsbaarheid van het regionale verkeerssysteem vermindert. De ruit om Eindhoven/Helmond kent een aantal voordelen:

- de vier economische clusters (zie hierna) worden goed bereikbaar voor auto en goederentransport;
- het Middengebied wordt ontlast waardoor de recreatieve- en woonkwaliteit van het Middengebied voor de Brainport-werker goed tot zijn recht komt;
- doorgaand auto- en goederentransport van de mainports (Schiphol, Rotterdam, Antwerpen en Venlo) krijgt de mogelijkheid van routekeuze op basis van beschikbare capaciteit (vooral verkeer op de A67).

De verkeersruit of buitenring (door oost-westverbinding) heeft tot doel:

- het verbinden van de vier economische clusters van het Brainport-gebied;
- het opvangen van extra verkeer dat door ontwikkelingen in de A2-zone wordt gegenereerd;
- het verkeersluw maken van het Middengebied (A270);
- het optimaal bereikbaar maken van de regionale ontwikkelingsas N279;
- het verminderen van de kwetsbaarheid van het (nationale en regionale) verkeerssysteem doordat een bypass ontstaat bij calamiteiten.

De nieuwe oost-west verbinding doorsnijdt het landelijk gebied. De nieuwe verbinding zal zorgvuldig dienen te worden ingepast, met aandacht voor continuïteit van ecologische verbindingszones en het duurzaam omgaan met de kwaliteiten van het Dommeldal.
Afbeelding: Laarbeek als verkeersknooppunt

De N279 zal zich het sterkst profileren als ontwikkelas op het traject tussen Laarbeek, Helmond en Asten. Dit deel van de Brainport-regio onderscheidt zich door haar profiel als kenniscentrum voor de automotive sector, gegrondvest op de metaal- en textielnijverheid en hoogwaardige technologische bedrijvigheid. De as biedt de aangrenzende gemeenten kansen voor bedrijventerreinontwikkeling op goed ontsloten locaties.

Er zijn voldoende locaties en plannen om in de ruimtevraag naar bedrijventerreinen in de nabije toekomst te voorzien (o.a. Bemmer). De bruto vraag naar nieuwe bedrijventerreinen neemt immers in verschillende scenarioberekeningen (zowel onder hoge als lage druk op de bedrijventerreinmarkt) sterk af. Er bestaat echter kans op planuitval. Tekorten zijn mogelijk in logistiek, 'Nimby'-bedrijven (als autosloperijen en puinbrekers) en grote ruimtevragers. Ook is er een onbalans tussen het westelijke en oostelijke deel van het stedelijk gebied. Met name Helmond heeft gebrek aan terreinen voor gemengde bedrijvigheid en (grootschalige) logistiek. Binnen dit gegeven ligt er vooral de uitdaging om met name aan de westzijde (de A2-zone) nieuwe locaties expliciet een zodanig onderscheidende kwaliteit en 'Brainportallure' te geven dat de internationale concurrentie ook in de toekomst goed kan worden aangegaan, terwijl aan de oostkant extra ruimte voor reguliere bedrijvigheid moet worden gevonden.

Voor het stedelijk gebied geldt dat er nog onvoldoende 'echte' hoogstedelijke kwaliteit is. De schaal moet breder en de top moet hoger. Voor het landelijk gebied geldt dat de vaak als vanzelfsprekend genomen kwaliteiten (groene setting, zichtbare cultuur-historie, voldoende mogelijkheden voor rust en recreatie) nog beter beschermd en waar mogelijk verder ontwikkeld en versterkt moeten worden.

Het Middengebied wordt omschreven als een uniek gebied dat mogelijkheden heeft om behouden te blijven als uitloopgebied voor de stedeling. In de ontwikkelplannen staat het behouden en ontwikkelen van het overwegend groene gebied als kenmerkende gebiedsidentiteit in de stedelijke regio dan ook centraal.

Het gebied van de Noordoostcorridor (N279 en de oost-westverbinding) kenmerkt zich door de aanwezigheid van relatief hoogwaardige agro-food bedrijvigheid en hoogwaardige logistiek. De as van Veghel tot aan de A67 heeft de potentie zich verder te ontwikkelen tot een bovenregionale economische ontwikkelingsas. Deze as biedt volop kansen voor een verbetering van de bereikbaarheid, verbetering van de leefbaarheid van de langs de N279 gelegen woongebieden en bedrijvenontwikkeling (hoogwaardige maakindustrie, gekoppeld aan R&D).

Voor de toets op bereikbaarheid voor kenniswerkers is een aantal woonlocaties geselecteerd, waaronder De Beekse Akkers. Bedrijventerrein Bemmer wordt als een potentieel regionaal bedrijventerrein (industrieel/agro) aangemerkt.

Er hebben zich binnen de regio inmiddels vier clusters gevormd die bijzonder sterk ontwikkeld zijn, en die ook in internationaal opzicht meetellen: High tech, Medical technology and Life sciences, Agrofood & distributie en Automotive. Deze vier clusters zijn, qua locatie (maar nog niet qua intensiteit), schetsmatig verdeeld over de regio op de hoekpunten van de rechthoek die om Helmond en Eindhoven kan worden gespannen.
Afbeelding: MIRT-verkenning

In de directe omgeving van Laarbeek is het agrofood en distributie-cluster als speerpunt aangewezen.

HOV-visie Noordoost-Brabant en HOV-netwerk Zuidoost-Brabant (2009)
Netwerken voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) bestaan uit HOV-assen, HOV-knooppunten en regionale doorstroomassen.
De HOV-assen gaan uit van herkenbare en duurzaam voortbewogen bussen, herkenbare haltes, vrijliggende banen en prioriteit op kruispunten zodat sprake is van een hoge betrouwbaarheid en een concurrerende reistijd ten opzichte van de auto. Deze assen lokken mogelijk ook investeringen uit zodat sprake is van een ruimtelijk structurerende werking, met name de knooppunten.
De doorstroomassen sluiten aan op de HOV-assen en worden gebruikt door reguliere bussen. Op de doorstroomassen worden alleen maatregelen getroffen om de doorstroming voor het openbaar vervoer te garanderen.
In en rond Eindhoven zijn HOV-assen voorzien naar Valkenswaard, Veldhoven/Eindhoven Airport, Ekkersrijt en Nuenen (via Woensel). Doorstroom-

Laarbeek als verkeersknooppunt

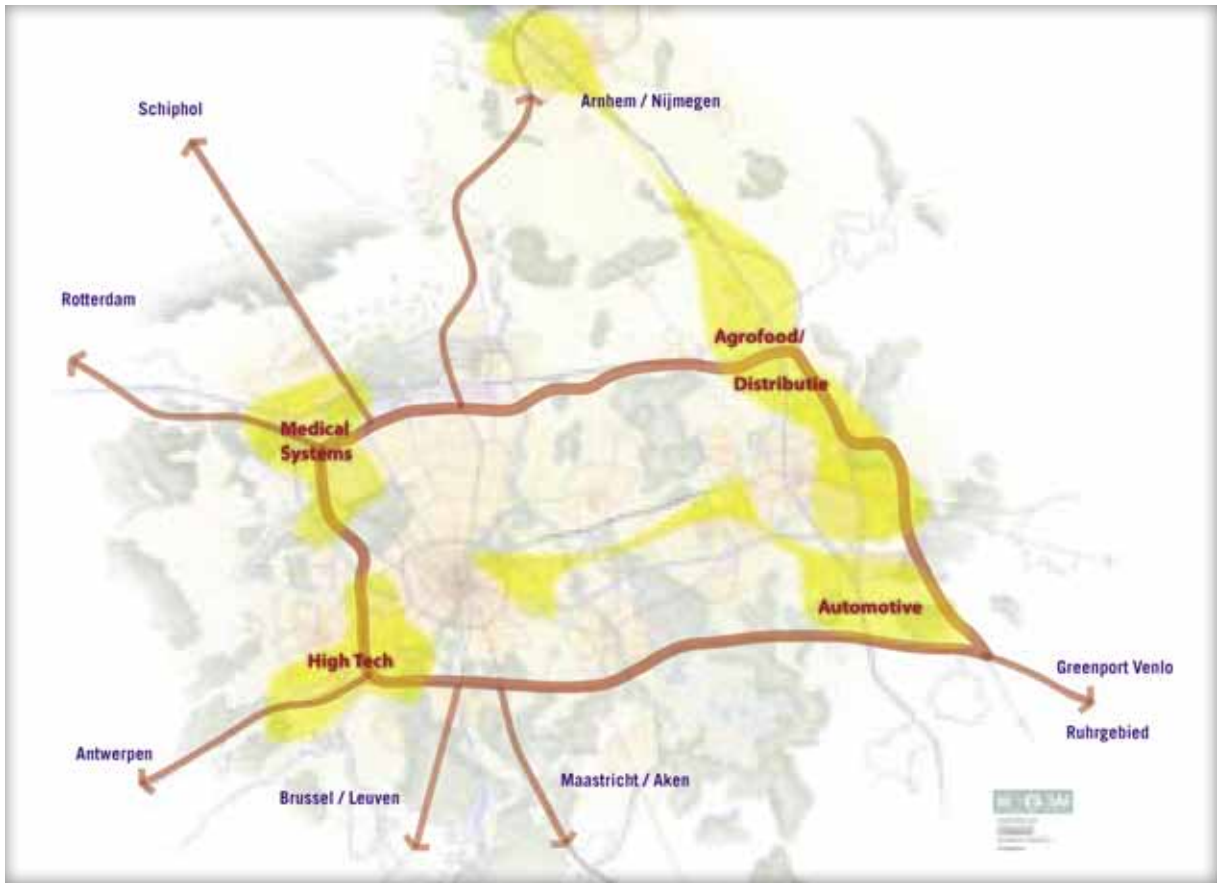

MIRT-verkenning (vier economische clusters)

HOV -visie Noordoost-Brabant

assen treffen we aan in de richting van Eersel en Veghel-Uden. Een mogelijke doorstroomas Nuenen-Laarbeek- Gemert is nog in studie, evenals de route Gemert-N279-Helmond (aansluiting op spoorlijn).
Afbeeldingen: HOV-netwerk Zuidoost-Brabant

De stuurgroep HOV Noordoost-Brabant zet bovenregionaal in op twee lange HOV-assen: Eindhoven-Veghel-Uden-Oss (1) en Den Bosch-Schijndel- Veghel-Uden. Een soort van doorstroomas is voorzien op de route Den Bosch-Veghel- Helmond. Deze route doet ook Laarbeek aan.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan-gemeente Laarbeek (2009)
In de gemeente Laarbeek en de directe omgeving spelen veel nieuwe toekomstige ontwikkelingen op het gebied van verkeer en vervoer. In 2007 is ingestemd met het Bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel/Brabantstad. In dit akkoord zijn diverse afspraken gemaakt over toekomstige ontwikkelingen op het gebied van verkeer zoals de aanleg van een nieuwe oost-westverbinding en de verdubbeling van de N279. Ook zijn in Laarbeek diverse woningbouwprojecten en enkele voorzieningenclusters gepland. De uitdaging voor de gemeente Laarbeek is om zorg te dragen voor het zichtbaar voeren van een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeer- en vervoerbeleid, dat rekening houdt met de diverse ontwikkelingen die op ons afkomen.

In het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) wordt voorgesteld om op korte termijn de volgende plannen op te stellen:
- Visie wegcategorisering voor de periode 2010-2015 met een doorkijk naar 2020.
- Fietsbeleidsplan.
- Aanpakken van de kruising Herendijk-Provinciale weg te Lieshout.
- Aanpakken van de kruising Hoofakker-Provinciale weg te Lieshout.
- Aanpakken van de kruising Deense Hoek-'t Hof-Hoofakker.

Op de fiets door Laarbeek - Beleidsplan fietsverkeer (concept; 2009)
In 2007 is door de gemeenteraad ingestemd met het Bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel Brabantstad. In dit akkoord zijn naast afspraken over toekomstige infrastructuur ook afspraken gemaakt om het fietsgebruik te stimuleren. De fietsnota zet in op het optimaal benutten en stimuleren van de fiets met de doelstelling het fietsgebruik onder de Laarbekenaren te bevorderen. Concreet houdt de doelstelling het volgende in:
- Het verbeteren van de concurrentiepositie van de fiets ten opzichte van de auto.
- Het verhogen van het aandeel van de fiets in de modal-split, zowel afzonderlijk als in combinatie met het collectief vervoer (openbaar vervoer en carpooling).
- Het bevorderen van directe en veilige routes voor fietsers en voetgangers vanuit de diverse woonwijken naar het centrum van de verschillende dorpskernen en de belangrijke voorzieningen.
- De aanleg van stallingsvoorzieningen voor de fiets.

Door het stimuleren van het fietsgebruik wil de gemeente Laarbeek het snelle, duurzame en gezonde alternatief voor de auto een duwtje in de rug geven. Een hoger fietsgebruik leidt tot een betere bereikbaarheid van de voorzieningen, een verbetering van de leefbaarheid van de kernen en de bevordering van de gezondheid van de inwoners van Laarbeek.
Afbeelding: IJsbaanlaan in Beek en Donk

2.3.6 | Voorzieningenniveau

Lokaal sociale structuurschets (2001)
In het jaar 2000 werden in Laarbeek meer en meer vraagtekens geplaatst bij omvang en aard van het voorzieningenpakket. Het pakket aan voorzieningen dreigde steeds breder en omvangrijker te worden zonder aansluiting op de vraag en behoefte van de bewoners. Om het gevaar van een uitdijend voorzieningenniveau te pareren is in de Lokaal sociale structuurschets van 2001 de keuze gemaakt voor een basispakket voorzieningen. Dit pakket dient in elke afzonderlijke kern aanwezig te zijn op het gebied van ontmoeting, ontplooiing, opvang, ontspanning, recreatie en zorg. In elke kern staat het gemeenschapshuis centraal dat als centrum voor activiteiten functioneert.

In het Accommodatiebeleid welzijnsinstellingen van de gemeente Laarbeek (2008) zijn vervolgens de basisvoorzieningen benoemd. In deze nota is het uitgangspunt dat een basisaccommodatie in elke kern aanwezig moet zijn, verlaten. Te allen tijde dient de vraag te worden gesteld in hoeverre een basisvoorziening een centrale functie in Laarbeek kan/moet hebben of dat een invulling per kern wenselijk of noodzakelijk is. Voor basisaccommodaties komen alle kosten voor het realiseren, beschikbaar houden en vervangen van de accommodatie voor rekening van de gemeente.
Afbeelding: Buurthuis Mariahout

Als basisaccommodaties zijn aangemerkt:
- binnensportaccommodaties;
- buitensportaccommodaties;
- gemeenschapshuizen;
- peuterspeelzalen;
- bibliotheken.

Integraal dorpsontwikkelingsprogramma Mariahout en oplegger (2006/2008)
Mariahout is een klein en jong ontginningsdorp, gelegen in het landelijke groen. Maar ook een saamhorig, actief en initiatiefrijk dorp. Deze kwaliteiten worden in meer en mindere mate bedreigd. Zaken als vergrijzing, ontgroening, een slechte bereikbaarheid, geen aantrekkelijk ingericht dorpshart en mogelijke achteruitgang van voorzieningen zorgen voor een risico dat Mariahout in de toekomst minder de kwaliteiten heeft die zij nu bezit en daardoor minder leefbaar wordt.
Zonder actieve Mariahoutenaren is er geen leefbaar Mariahout. Het is daarom noodzakelijk om nu én in de toekomst ervoor te zorgen dat Mariahout zich kan ontwikkelen en dat inwoners in alle leeftijdsgroepen in Mariahout kunnen blijven wonen en leven. Het realiseren van voldoende starters- en seniorenwoningen voor de eigen vraag is een absolute voorwaarde hiervoor. Maar niet alleen de starters- en seniorenwoningen zijn een probleem. De plek waar het dorp leeft, en waar de saamhorigheid van Mariahout voelbaar is, is niet als dorpshart herkenbaar. Met andere woorden: een betere inrichting van het Oranjeplein en de Mariastraat kunnen sterk bijdragen aan een leefbaar Mariahout.
Naast deze ruimtelijke problemen, zijn er ook problemen op het economisch en sociaal-maatschappelijk vlak: om senioren langer in het dorp te laten wonen en leven, moet het zorg- en serviceniveau verbeterd worden. En Mariahout moet beter bereikbaar worden met het openbaar vervoer.
Afbeelding: Oranjeplein

HOV-netwerk Zuidoost-Brabant

Buurthuis Mariahout

Oranjeplein - Mariahout

Heuvel Lieshout

De oplegger vormt de onderbouwing voor de behoefte aan subsidie voor de uitvoering van de projecten uit het iDOP. De volgende projecten zijn aangewezen om op korte termijn te worden gerealiseerd:
- verbetering positie dorpsvereniging;
- verbreding speelvoorziening op het Oranjeplein;
- realisatie van starters- en seniorenwoningen;
- aantrekkelijk dorpshart Mariahout;
- inrichting dorpsservicecentrum en meerdere welzijnsproducten vanuit het buurthuis;
- bouwkundige aanpassing openluchttheater;
- zorgboerderij Grootenhout;
- ontwikkeling wandelroutes.

Integraal dorpsontwikkelingsprogramma Lieshout (2008)
Lieshout: groen, landelijk dorp met een hecht verenigingsleven. Kenmerken die Lieshout maken tot het dorp dat het is. Kenmerken die ervoor zorgen dat het prettig wonen is in Lieshout. Er zijn echter ook enkele bedreigingen. Zaken als verkeersproblemen, tekort aan ruimte voor verenigingen, vertrek van middenstand, te weinig activiteiten voor jongeren en te weinig woningen voor starters en senioren zorgen voor een risico dat het in Lieshout in de toekomst minder prettig wonen is dan nu.

De inwoners geven aan dat het karakter van de Heuvel behouden moet blijven en de uitstraling van het dorp in acht moet worden genomen. Verder bestaat vooral bij de senioren in Lieshout de zorg voor het verdwijnen van de seniorenwoningen bij uitvoering van het plan Grotenhof.
Afbeelding: Heuvel Lieshout

Integraal dorpsontwikkelingsprogramma Aarle-Rixtel en oplegger (2006/2008)
Aarle-Rixtel wordt betiteld als groen, landelijk, rustig, historisch en romantisch. Maar ook actief, gezellig, levendig en hecht. Deze kwaliteiten worden echter in meer of mindere mate bedreigd. Zaken als vergrijzing, leegloop, vertrek van middenstand en niet optimale faciliteiten en inrichting zorgen voor een risico dat Aarle-Rixtel in de toekomst minder de kwaliteiten heeft die zij nu bezit.

Het is noodzakelijk om nu en in de toekomst ervoor te zorgen dat Aarle-Rixtel zich kan ontwikkelen en dat Aarle-Rixtelnaren in alle leeftijdsgroepen in Aarle-Rixtel kunnen blijven wonen. Het realiseren van voldoende starters- en seniorenwoningen voor de eigen vraag is een absolute voorwaarde hiervoor.

Maar niet alleen de hoeveelheid starters- en seniorenwoningen zijn een probleem. Er moet ook gewerkt worden aan de leefbaarheid van Aarle-Rixtel, door het dorp de voorzieningen te geven die hiervoor nodig zijn, door de middenstand te behouden en door de ruimte goed in te richten. Wat daarbij opvalt is dat de opgaven die door de bewoners werden genoemd bijna allemaal in het centrum van Aarle-Rixtel spelen. Bovendien hebben ze allemaal een ruimtelijke component (inbreiding woningbouw, grote zaal/ accommodatie, accommodatie OJA, brede school, leefbaarheidsloket, behoud en versterking middenstand, etc.).
Afbeelding: Kerk van Onze Lieve Vrouw presentatie

De deelnemers aan de dorpsavonden hebben verder de volgende concrete aandachtspunten genoemd:
- Een nieuwe accommodatie ('gemeenschapshuis') in het centrum van het dorp.
- De winkels dichter bij elkaar situeren en de verkeersveiligheid in de Dorpsstraat verbeteren om het winkelen in Aarle-Rixtel te kunnen promoten.
- Het bij elkaar clusteren van crossbaan en miniramp.

De valkuil is dat bovenstaande aspecten los van elkaar worden uitgewerkt. Aanbeveling is om op korte termijn een centrumvisie op te stellen waarvoor het dorpsontwikkelingsprogramma als basis kan dienen.

In de oplegger zijn de volgende hoofddoelen benoemd:
- Behoud van een evenwichtige bevolkingsopbouw.
- Bevorderen participatie in het sociale leven.
- Realiseren van een nieuw en levendig woon-, recreatie- en winkelcentrum.
- Benutten van de recreatieve- en toeristische potentie.

Als sleutelprojecten zijn de uitwerking van de centrumvisie en de realisatie van de multi-functionele accommodatie/dorpsservicepunt ('De Dreef') aangewezen. Naast deze projecten worden ook de volgende projecten op korte termijn nader uitgewerkt: ondersteuning van de startersvereniging, ontwikkeling van de passantenhaven mogelijk tot een watersportgebied, versteviging van de educatieve functie van gebied Croy en de promotie van de recreatieve mogelijkheden van buurtschap D'n Heikant.

Integraal dorpsontwikkelingsprogramma Beek en Donk (2008)
Beek en Donk is een dorp waarbij het groene wonen in een landelijke omgeving centraal staat. Bovendien een dorp met een relatief hoog voorzieningenniveau en veel verenigingen. Deze kwaliteiten zorgen ervoor dat het aantrekkelijk is om in Beek en Donk te wonen. Deze aantrekkelijkheid wordt echter in zekere mate bedreigd. Zaken als verkeersproblemen, het verdwijnen van steeds meer groen, gebrek aan gezellige terrassen en bruisende evenementen, zorgen ervoor dat de kwaliteit die de omgeving van Beek en Donk bezit niet volledig tot zijn recht komt.

Diverse malen is op de dorpsavonden aan bod gekomen dat er in feite nog steeds sprake is van twee kernen. Diverse aandachtspunten hebben hiermee te maken. Het scheidende element, de groene long, vinden bewoners karakteristiek en heel waardevol. Het fysiek verbinden van beide kernen is dan ook niet ter sprake gekomen. Bewoners zien de oplossing in sociale integratie door het organiseren van activiteiten voor het hele dorp in het gebied tussen de kernen.
Afbeelding: Entree muziektuin

De bewoners hebben op structuurniveau de volgende aandachtspunten aangedragen:
- In verband met de sociale integratie tussen de beide kernen dienen evenementen ook in het centrum van Beek en Donk te worden georganiseerd, nabij het gemeentehuis in de muziektuin.
- De verzorging en aankleding van de provinciale wegen rondom het dorp en de entrees tot het dorp verdienen aandacht.
- Toegankelijkheid van het groen en het water. De groen- en watervoorzieningen worden onvoldoende benut door bijvoorbeeld wandelpaden en bankjes.

Entree muziektuin - Beek en Donk

Kerk van Onze Lieve Vrouw presentatie - Aarle-Rixtel

- Ontsluiting Landgoed ‘Eyckenlust’, de aanleg van de nieuwe sluis biedt geen ontsluiting van het landgoed.
- De uitstraling van het Piet van Thielplein, de Donkse kerk en het industrieterrein zijn matig.

2.3.7 | Economie

Ruimteplanner Laarbeek (2009)
De gemeente Laarbeek herbergt een groot aantal bedrijventerreinen. Op basis van een schouw en enkele workshops met het bedrijfsleven is geconcludeerd dat de dynamiek op deze bedrijventerreinen achter blijft, waardoor op bestaande terreinen nauwelijks kavels vrij komen. Bedrijven in Laarbeek hebben daardoor weinig mogelijkheden om te verplaatsen. Om de dynamiek op de bestaande terreinen op gang te krijgen is minimaal een bepaalde hoeveelheid verplaatsingsruimte noodzakelijk op een nieuw te realiseren bedrijventerrein.

In het bijbehorende strategiedocument zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:
- Om de lage werkgelegenheidsquotiënt van de gemeente niet nog verder te laten dalen kiest de gemeente ervoor de reeds gevestigde bedrijvigheid waar mogelijk te behouden.
- De grotere bedrijven worden door het ontbreken van fysieke ruimte en/of milieuruimte belemmerd in hun verdere doorgroei. De gemeente kiest er daarom voor om de grotere bedrijven verplaatsingsruimte te bieden op het te ontwikkelen bedrijventerrein Bemmer IV. De gemeente gaat bij deze bedrijven na of en zo ja onder welke randvoorwaarden verplaatsing naar Bemmer een reële optie is.
- Indien Bemmer vooral wordt toegespitst op grotere bedrijven, ziet de gemeente ook goede mogelijkheden om andere grotere bovenlokale verplaatsers te faciliteren. Het Regionaal Structuur Plan en het provinciale Uitwerkingsplan bieden deze mogelijkheid immers expliciet.
- Er wordt een aantal bedrijventerreinen aangewezen waar - in verband met de beperkte ontwikkelingsmogelijkheden - een (geleidelijke) transformatie naar andere functies op termijn voor de hand ligt. Deels zal dit transformatie naar wonen kunnen zijn. Op andere plekken ligt transformatie naar andere functies zoals zorg, leisure of recreatie voor de hand.
- Op Papenhoef is door de fysieke ruimte, de ligging ten opzichte van de woonbebouwing en de ontsluiting, bedrijfsmatige doorontwikkeling niet mogelijk. Het bedrijventerrein biedt kansen voor transformatie naar (semi-)dienstverlenende functies.

In het rapport worden voorts de criteria genoemd welke worden gehanteerd bij de beantwoording van de vraag of transformatie van een bedrijventerrein naar een andere functie aan de orde is.

Voor een slagvaardige financiële regie is de inzet van twee fondsen gewenst. Allereerst een gemeentelijk herstructureringsfonds gevuld door een bijdrage per m2 uit te geven bedrijventerrein. Ten tweede een Fonds bovenplanse verevening bedrijventerreinontwikkeling dat wordt gevoed door positieve exploitatieresultaten van ontwikkelingen elders in de gemeente. De aard van de bestedingen van een Fonds bovenplanse verevening moet in een structuurvisie vastgelegd zijn.

Bavaria anno 2015 (2008)
In de rapportage ‘Bavaria anno 2015’ presenteert de Laarbeekse brouwerij haar toekomstvisie. Bavaria wenst in 2015 30% meer bier te produceren dan in 2008. Om deze groei te kunnen faciliteren dienen enkele ruimtelijke randvoorwaarden te worden ingevuld.

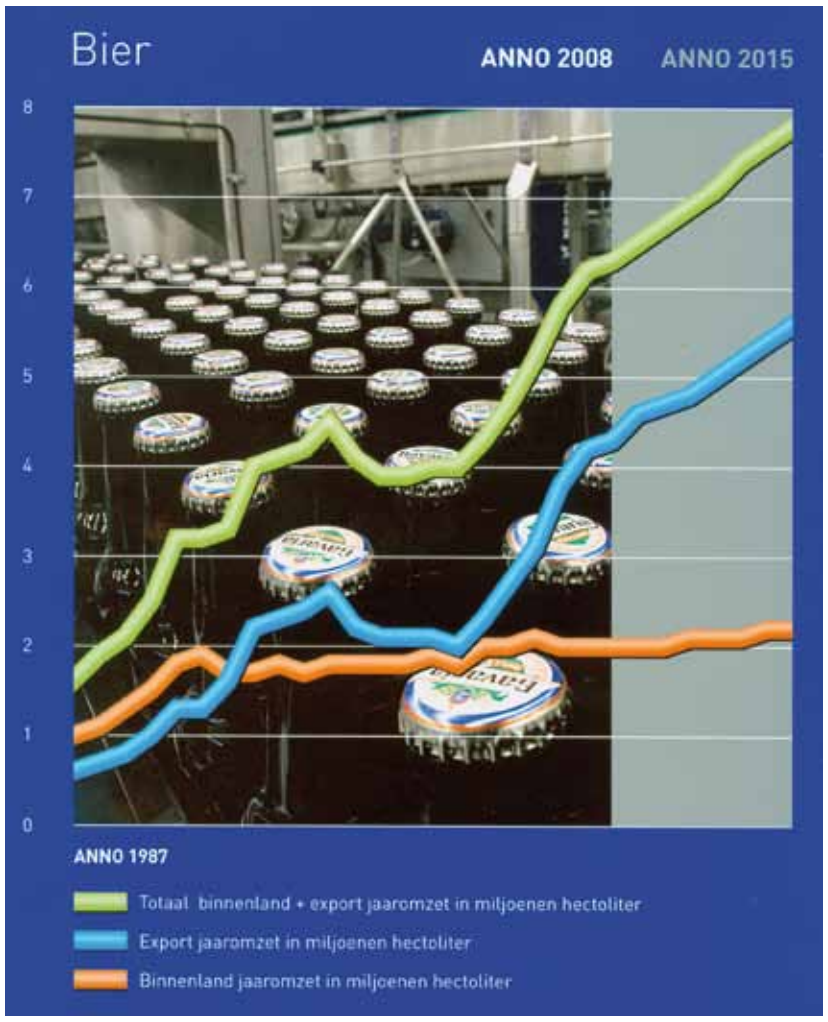

Deze randvoorwaarden zijn geformuleerd vanuit het perspectief 2015:
- De eigen containerterminal met overslaghal aan het Wilhelminakanaal is bereikbaar voor klasse IV-schepen.
- De druk op het lokale wegennet is niet verder toegenomen door een betere aansluiting op het internationale wegen- en railnet. Bavaria is vlot bereikbaar via goede, regionale verbindingswegen die de dorpskernen ontzien en aansluiten op het internationale wegennet.
- Het bedrijventerrein wordt intensiever en efficiënter gebruikt, onder meer doordat het niet doorsneden wordt door een openbare, provinciale weg.
- De werkgelegenheid is gegroeid en er werken meer hoger opgeleide mensen.
- Het bestemmingsplan staat een intensiever gebruik van het bedrijventerrein en hogere gebouwen toe waardoor Bavaria zich verder kan ontwikkelen.
- De voormalige provinciale weg vormt nu de toegang tot het bedrijventerrein. Daardoor zijn zowel het westelijke als het oostelijke deel van het terrein weer goed bereikbaar.

Hoofdkantoor Bavaria NV - Lieshout

Afbeelding rechthoek kennisspecialismen (RPB)

- In de nabijheid van Lieshout is een treinterminal operationeel, waar jaarlijks ruim 5.000 Bavariavrachten worden afgehandeld voor Oost- en Zuid-Europa.
- De brouwerij past goed in het omringende, landelijke gebied en de belendende ecologische verbindingszones zijn versterkt. Mensen vinden het leuk om te wandelen in de omgeving van de brouwerij.

Afbeelding: Hoofdkantoor Bavaria NV

Het ontwerp Ruimtelijk Programma Brainport (RPB; 2009))
In de Nota Ruimte is Zuidoost-Nederland aangemerkt als één van de drie belangrijkste economische kernzones van Nederland. Om de sterke positie van deze kennis- en innovatieregio te kunnen behouden en uit te bouwen, dienen naast maatregelen met betrekking tot de arbeidsmarkt, technologie en ondernemerschap, ook ruimtelijke maatregelen getroffen te worden.

Brainport Eindhoven onderscheidt vier kennisspecialismen die zich manifesteren op de hoekpunten van een denkbeeldige rechthoek rond Eindhoven en Helmond: food in het noordoosten, nano- en microsystemen in de zuidwesthoek, medische technologie in de noordwesthoek en automotive in de zuidoosthoek

De onderlinge bereikbaarheid tussen de vier kennisspecialismen en hun toeleveranciers is van levensbelang voor de werking van brainport. Nu Helmond en Eindhoven in de loop der jaren naar elkaar zijn toegegroeid, zijn het Middengebied (het gebied tussen Eindhoven en Helmond) en het stedelijk wegennet sterk onder druk komen te staan. Deze ontwikkeling kan worden gekenterd door het verkeer snel naar de flanken af te leiden. Het Middengebied dient daarom te worden ontwikkeld tot een regionaal landschapspark.

Om het Middengebied duurzaam te ontlasten en om de vier bovengenoemde ontwikkelpolen robuust met elkaar te verbinden is een nieuwe oost-westverbinding noodzakelijk. Naast de aanleg van de oost-westverbinding wordt de N279 - middels een verbreding tot een vierbaansweg - ontwikkeld tot een regionale ontwikkelingsas voor de hoogwaardige agrofood bedrijvigheid en hoogwaardige, kennisintensieve fabricagetechniek. De ontwikkelingsas biedt kansen voor de gemeenten Veghel, Helmond en Laarbeek.

De versterking van de bereikbaarheid van en binnen de regio Zuidoost-Brabant moet ook worden gezien in het licht van een optimaal woon- en leefklimaat en het streven naar een ‘groene kwaliteitsimpuls’. Het gaat om de ‘battle for talent’. Hierbij is de beleving van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving een bepalende factor voor het vestigingsklimaat van de regio, zowel voor bedrijven als (hooggeschoolde) werknemers. Deze internationale kenniswerkers willen intellectueel uitgedaagd worden en dingen beleven. Een hoge kwaliteit van leven door onder andere een duurzame schone omgeving, hoogwaardige openbare ruimte, hoogwaardige architectuur en een ruim cultureel aanbod zijn belangrijke factoren in een kennisregio. De landschapsparken bieden de kenniswerkers plek voor rust, ruimte, bezinning en recreatie op korte afstand van de stad.

Economisch Actieplan 2005-2010 (2006)
In 2005 is door de gemeente - in samenwerking met Stichting Bedrijven Belangen, Industrieel Contact en de Kamer van Koophandel - een economisch actieplan opgesteld, uitgewerkt in 39 concrete actiepunten. Als streefbeeld is omschreven: ‘Laarbeek zal in 2010 bekend staan als een krachtige, landelijk gelegen gemeente met een bedrijvige uitstraling, die de eigen identiteit bewaard heeft en fier uitdraagt’.

Laarbeek onderscheidt zich van andere landelijke gemeenten omdat er een sterke industriële ontwikkeling heeft plaatsgevonden. De verdere versterking van de economische structuur van Laarbeek is een speerpunt in het gemeentelijk beleid. Het stimuleren van de economische ontwikkeling is gericht op behoud van de werkgelegenheidsfunctie. Door extra maatregelen dient het aantal arbeidsplaatsen zelfs additioneel te worden vergroot.

De voornaamste - ruimtelijk relevante - actiepunten zijn:
- Het uitwerken van een bovenlokaal (nat) bedrijventerrein Bemmer en een onderzoek naar de mogelijke ontwikkeling van een zichtlocatie voor bedrijvigheid aan de N279.
- Het bevorderen van de ontwikkelingsmogelijkheden en - locaties voor glastuinbouw.
- Het stimuleren van intensivering van het gebruik van bedrijventerreinen.
  Afbeelding: Glastuinbouw aan Pater Eustachiuslaan
- Het in beeld brengen van kansen die kleinschalige en grootschalige zorg biedt, niet alleen in het care-segment (verzorging) maar ook het cure-segment (genezing) en daaraan een actieplan koppelen. De groei van het aantal arbeidsplaatsen in de gezondheids- en welzijnszorg bleef in Laarbeek - in elk geval - tot 2002 achter bij de regionale groei.
- Actualisering en verder uitvoeren van het actieplan versterking winkelstructuur en horeca gericht op het waarborgen van de leefbaarheid in de kernen.

2.3.8 | Water

Waterbeheerplan Waterschap Aa en Maas 2010-2015 (2009)
In het waterbeheerplan zijn voor water de onderstaande maatschappelijke doelstellingen geformuleerd:
- Veilig en bewoonbaar beheergebied. Het waterschap biedt veiligheid tegen overstromingen, onder andere door toepassing van het uitgangspunt vasthouden-bergen-afvoeren.
- Voldoende water. Voor de functies landbouw, natuur en wonen is afzonderlijk het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR) gedefinieerd. Om verdroging en droogteschade te voorkomen houdt het waterschap water zoveel mogelijk vast in het gebied. Gemeenten worden gestimuleerd om regenwater niet langer op de riolering te zetten maar te bergen in het gebied.
- Schoon water. Het waterschap stimuleert de afkoppeling van regenwater door gemeenten met financiële bijdragen.
- Natuurlijk water. In 2018 moeten alle Ecologische Verbindingszones (EVZ’s) langs waterlopen in het beheergebied van Waterschap Aa en Maas aangelegd zijn. Langs de Aa en de Goorloop is sprake van een beekherstelopgave. Bij een EVZ is het waterschap verantwoordelijk voor 10 meter direct langs de waterloop. Verder worden vispassages aangelegd en stuwen in natuurgebieden verwijderd.
  Afbeelding: Stuw tussen Lieshout en Mariahout

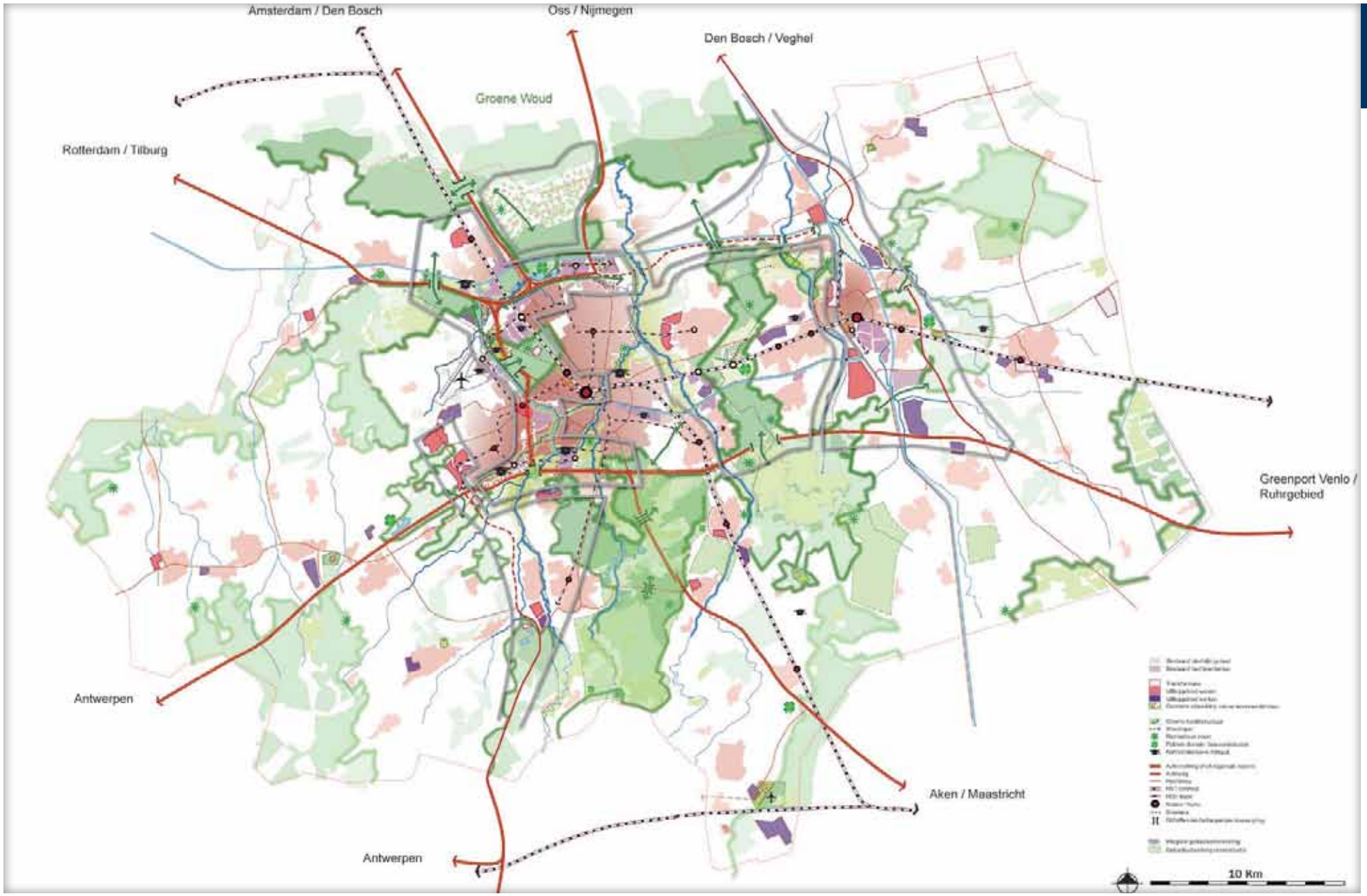

Kaart RPB (indicatief kaartbeeld waarop de noordelijke variant van de oost-westverbinding ontbreekt)

Glastuinbouw aan de Pater Eustachiuslaan

IJsbaanlaan - Beek en Donk

Waterplan Laarbeek (2004)
Het waterplan Laarbeek is een gezamenlijk beleidsplan van de waterbeheerders in Laarbeek: gemeente Laarbeek, Waterschap Aa en Maas, Rijkswaterstaat Directie Noord-Brabant, Brabant Water en de provincie Noord-Brabant. Het waterplan gaat grotendeels over het watersysteem. In het waterplan is het beleid op elkaar afgestemd en zijn op punten doelstellingen toegevoegd.

Een belangrijke pijler van het waterplan is het realiseren van de 'stedelijke wateropgave' in de vorm van waterbergingsgebieden in combinatie met het geleidelijk vervangen van het bestaande gemengde rioolstelsel door een gescheiden stelsel.
Afbeelding: Bergingsvijver plan Strijp

2.4 | Thema's
Volledigheidshalve worden ook enkele thema's opgenomen teneinde het totale beleidsspectrum in het vizier te hebben. Deze thema's hebben evenwel geen directe invloed op de ruimtelijke visie op hoofdlijnen. De thema's zijn met name van belang bij de verdere uitwerking van plannen.

2.4.1 | Luchtkwaliteit
In het 'Besluit luchtkwaliteit 2005' werden een 6-tal luchtverontreinigende componenten beschreven. Voor deze stoffen golden grenswaarden waaraan te allen tijde moest worden voldaan. Werden bij ruimtelijke ontwikkelingen één of meerdere van deze waarden overschreden, dan dienden onmiddellijk aanvullende maatregelen te worden genomen. Dit besluit had een verlammende werking op de voortgang van ruimtelijke projecten. In februari 2006 heeft de gemeente een onderzoek doen uitvoeren naar de luchtkwaliteit in de directe omgeving van de belangrijkste ontsluitingswegen in Laarbeek. Bij enkele wegen werden de grenswaarden overschreden en zouden ruimtelijke projecten binnen de invloedssfeer van deze wegen dus worden geblokkeerd.

Op 15 november 2007 is echter de Wet Luchtkwaliteitseisen in werking getreden alsmede het 'Besluit niet in betekenende mate bijdragen' (NIBM). Indien een bouwplan niet in betekenende mate bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit, kan de ontwikkeling doorgang vinden zonder aanvullende maatregelen. Nu ook het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) per 1 augustus 2009 in werking is getreden, ligt voor woningbouw de NIBM-grens bij één ontsluiting op 1.500 woningen en bij twee ontsluitingen op maximaal 3.000 woningen. Concreet betekent dit dat luchtkwaliteitsonderzoek in de ruimtelijke onderbouwing van woningbouwprojecten en kantoorlocaties voortaan achterwege kan blijven. Bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen blijft onderzoek naar luchtkwaliteit onverminderd noodzakelijk.

2.4.2 | Externe veiligheid
Veilig wonen en het vestigen van risicovolle bedrijven of het vervoer van gevaarlijke stoffen gaan niet zomaar samen. Daarom is het ruimtelijk scheiden van dergelijke activiteiten noodzakelijk en wettelijk verplicht gesteld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI).

Het ambitieniveau voor externe veiligheid heeft een duidelijke ondergrens. Door de wetgever is een minimumveiligheidsniveau vastgelegd. Zo bestaan er normen voor het plaatsgebonden risico (grens- en richtwaarden) en beoordelingscriteria voor het groepsrisico (verantwoordingsplicht) waaraan moet worden voldaan. Binnen deze kaders heeft het bevoegd gezag de vrijheid, maar ook de verantwoordelijkheid om eigen ambities vast te leggen en beleidskeuzes te maken. Deze beleidskeuzes krijgen hun beslag in de beleidsvisie externe veiligheid.
Afbeelding: Gevaarlijke stoffen

De gemeente Laarbeek heeft een Beleidsvisie externe veiligheid in voorbereiding. De visie zal gaan bestaan uit een beleidsvisie, een basisdocument en een werkprogramma. Het uitgangspunt is als volgt geformuleerd:
'Het gemeentelijke beleid ten aanzien van externe veiligheid is gericht op het beperken van de risico's die burgers in Laarbeek lopen als een gevolg van activiteiten met gevaarlijke stoffen, met als doel een veiliger woon- en werkklimaat'. Hiertoe zijn drie gebiedstypes geformuleerd en aangewezen: risicoluw gebied, gemengd gebied en intensief gebied.

2.4.3 | Monumenten en archeologie
Naast de bescherming van objecten die als Rijksmonument zijn aangewezen door de Rijksdienst, heeft de gemeente 50 objecten aangewezen als gemeentelijk monument. De aanwijzing van de monumenten is geen doel op zich, maar een instrument om de identiteit van de kernen te bewaren. De belangrijkste objecten die de 'eigenheid' van de kernen vertegenwoordigen moeten waar mogelijk behouden blijven. Daarbij hebben (semi-)openbare gebouwen als kerken, scholen en panden voor bestuur en horeca een belangrijke monumentale waarde omdat ze voor veel mensen een grote betekenis hebben (gehad). De monumentencommissie van de gemeente Laarbeek legt sterk de nadruk op diversiteit in periode, stijl en typologie.

De gemeente Laarbeek behoort met opgravingen in Lieshout (Nieuwenhof, Beekseweg-Zuid), Aarle-Rixtel (Strijp) en Beek en Donk (De Oude Toren, De Beekse Akkers) inmiddels tot één van de best onderzochte archeologische microregio's van Noord-Brabant. Laarbeek heeft derhalve in het verleden vanuit archeologisch perspectief een positieve en actieve grondhouding aangenomen.
De archeologische beleidsomgeving heeft inmiddels een belangrijke wijziging ondergaan. Op 1 september 2007 is de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMZ) in werking getreden. Op grond van de WAMZ is de archeologische monumentenzorg een geïntegreerd deel van het ruimtelijke ordeningsproces. Er is hierbij een grotere verantwoordelijkheid en een sturende rol neergelegd bij de gemeentelijke overheid ('archeologische zorgplicht').
Afbeelding: Proefsleuvenonderzoek

Op grond van de nieuwe wet geldt - zonder gemeentelijk beleid - binnen de gebieden met een hoge en middelhoge archeologische verwachtingswaarde een algemene archeologische vergunningplicht (voor bodemverstoringen › 100 m2). Binnen deze gebieden dient de veroorzaker van bodemverstoringen vooraf archeologisch onderzoek te verrichten en de bevindingen dienen door de gemeente te worden beoordeeld. De gebieden met de status van hoge en middelhoge verwachting beslaan in Laarbeek een enorm areaal. Aan deze algemene vergunningplicht binnen de gebieden met een hoge en middelhoge verwachtingswaarde kan worden ontkomen door in gemeentelijk archeologiebeleid keuzes te maken, zowel kwantitatief als kwalitatief. Kwalitatief zouden bepaalde historische

Stuw tussen Lieshout en Mariahout

Bergingsvijver plan Strijp - Aarle-Rixtel

Gevaarlijke stoffen

Proefsleuvenonderzoek

tijdvakken (bijvoorbeeld 'Laat-Middeleeuws') vrijgesteld kunnen worden van onderzoek. Hiermee zouden de maatschappelijke uitvoeringskosten, ambtelijke begeleidingskosten en de bestuurslasten kunnen worden verlaagd. De gemeente heeft archeologisch beleid in voorbereiding.

De gemeente Laarbeek heeft de belangrijkste beoordelingstaken per raamovereenkomst uitbesteed aan de regionaal archeoloog van Samenwerkingsverband Regio Eindhoven. Deze overeenkomst is op 22 januari 2009 ondertekend. De regionaal archeoloog maakt bij zijn taakuitoefening met enige regelmaat gebruik van de aanwezige kennis bij de lokale heemkundekringen.

2.4.4 | Bodem

Het Besluit bodemkwaliteit schrijft voor dat gemeenten een bodemfunctiekaart vaststellen. Deze kaart geeft de functies van de bodem weer waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen drie verschillende functies (wonen, industrie en overige). Aan de hand van de verschillende functies mag - als de ontvangende bodem dat toelaat - minder schone grond worden toegepast op locaties waar dat gezien de functie aanvaardbaar is. Door de bodemfunctiekaart wordt het - op locaties waar het wettelijk is toegestaan en tevens niet onwenselijk is - mogelijk gemaakt om grond toe te passen die niet aan de hoogste kwaliteit voldoet. Hierdoor worden kosten bespaard ten opzichte van het toepassen van 'schone grond'.
De gemeente Laarbeek beschikt per december 2008 over een vastgestelde bodemfunctiekaart.

De gemeente Laarbeek beschikt niet over een bodemkwaliteitskaart. Deze is - in tegenstelling tot de functiekaart - niet wettelijk verplicht. De bodemkwaliteitskaart is een kaart waarop de diffuse bodemkwaliteit (de achtergrondkwaliteit) binnen een gedefinieerd gebied op het niveau van bodemkwaliteitszones is aangegeven. Binnen de zones is de gemiddelde kwaliteit vergelijkbaar, terwijl tussen de zones een duidelijk verschil in kwaliteit kan bestaan.

2.4.5 | Geluid

Sinds 1 januari 2007 is de Wet geluidhinder gewijzigd. Deze wijziging houdt onder andere in dat het college van burgemeester en wethouders in veel gevallen bevoegd gezag is geworden bij het verlenen van hogere geluidgrenswaarden (dus afwijkend van de voorkeursgrenswaarde). Er hoeft niet langer een verzoek om een hogere waarde gedaan te worden bij Gedeputeerde Staten. Gemeenten moeten nu met eigen argumenten een hogere grenswaarde motiveren.

Ter bescherming van woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen is voor de verschillende geluidbronnen (wegverkeer, railverkeer en industrielawaai) in de Wet Geluidhinder een voorkeursgrenswaarde opgenomen. Wanneer nieuwe geluidgevoelige bestemmingen - zoals woningen - worden gerealiseerd, mag de geluidbelasting op de gevels niet meer bedragen dan de voorkeursgrenswaarde. Voor wegverkeerslawaai is deze 48 dB.
Afbeelding: Verkeer op Lieshoutseweg

De gemeente Laarbeek heeft thans ontheffingenbeleid in voorbereiding waarin de criteria en werkwijze zijn vastgelegd om tot een ontheffing van de voorkeursgrenswaarde te komen. Dit biedt de burger meer rechtszekerheid en de gemeente in het kader van de motiveringsplicht een tijdbesparende verwijzing.

2.4.6 | Geur

Op 13 maart 2008 is door de raad van de gemeente Laarbeek de Verordening Geurhinder en veehouderij vastgesteld. In deze verordening is op grond van artikel 6, lid 1 van de Wet geurhinder en veehouderij een maximale geurbelasting vastgesteld voor de woonkernen en de bufferzone van 250 meter rondom de woonkernen. De maximale geurbelasting van een veehouderij bedraagt binnen deze gebieden respectievelijk 1,5 OUE/m3 en 7,0 OUE/m3. Deze gebieden zijn nader aangeduid op de bij de verordening behorende, gewaarmerkte tekening.
Afbeelding: Boerderij kernrand Aarle-Rixtel

2.4.7 | Duurzaam bouwen

De gemeente toetst een bouwplan aan de EPC (Energie Prestatie Coëfficient) zoals vastgelegd in het Bouwbesluit. In woningbouwplan De Beekse Akkers is op basis van een EPL (Energie Prestatie op Locatie; een te behalen energiescore voor de totale woonwijk) een lagere EPC opgelegd aan de ontwikkelende partijen dan wettelijk voorgeschreven (0,72 in plaats van 0,8). Het voornemen is om de EPC in 2011 landelijk verder aan te scherpen naar 0,6 en in 2015 naar 0,4.
De gemeente is voornemens om - een selectie van - bouwaanvragen door middel van het online-programma GPR Gebouw te toetsen aan de aspecten energie, milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde.

Het team bouwzaken van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling zal de komende jaren - naast de toetsende rol - meer en meer een adviserende rol gaan krijgen.

Wachtrij op Lieshoutseweg

Boerderij kernrand Aarle-Rixtel

3 | TRENDBESCHRIJVING

We leven in een hoog-dynamische samenleving. Ontwikkelingen en trends volgen elkaar in sneltreinvaart op. Het is zaak om bij een koersbepaling voor de middellangere termijn de vluchtige modegrillen te negeren. Het gaat om de grote lijnen en de megatrends. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen aangestipt welke van belang zijn voor deze visie. Er wordt echter geen uitputtende opsomming gepretendeerd.

3.1 | Demografie

De Nederlandse bevolking gaat slinken, maar de regionale variatie is groot. De krimp in Zuid-Limburg, Oost-Groningen, de Achterhoek en Zeeland is al in gang gezet. Het CBS voorspelt dat in 2025 ruim de helft van de gemeenten minder inwoners heeft dan nu. Eén op de vijf krijgt bovendien te maken met een dalend aantal huishoudens. Daarnaast verandert de samenstelling van de bevolking: minder jongeren (ontgroening) en meer ouderen (vergrijzing). Er is zelfs sprake van een dubbele vergrijzing. Er komen niet alleen méér ouderen, maar ze bereiken ook een hogere leeftijd.

Binnen de Peelregio is het aantal inwoners in de periode 1999 tot 2009 toegenomen met 9.929 personen, maar deze groei komt voor een belangrijk deel op het conto van de gemeente Helmond. De Laarbeekse bevolking nam slechts met 216 personen toe. Dit aantal is laag ten opzichte van de groei van de gemeente Gemert-Bakel (+ 1.151) , maar hoog in vergelijking met de gemeente Deurne (- 450). De Peelgemeenten - exclusief Helmond - groeiden de afgelopen periode met name door een positief geboortesaldo. Het migratiesaldo is namelijk vaker negatief dan positief. Dit geldt ook voor Laarbeek. Binnen de voornoemde periode was in Laarbeek uitsluitend in 2005 sprake van een positief migratiesaldo. Anders gesteld: het aantal geboortes kan de uitgaande migratie nog juist compenseren, maar dan wel in bescheiden mate. Vergrijzing en ontgroening leiden er toe dat op enig moment jaarlijks meer mensen gaan overlijden dan er geboren worden. De bevolkingsdaling lijkt in Laarbeek in 2018-2019 in te zetten. Later dan in Deurne en Gemert-Bakel, maar eerder dan in Someren. Een belangrijke waarschuwing hierbij is dat bij deze vooruitberekening het migratiesaldo theoretisch op nul is gesteld. Echter, het migratiesaldo is de laatste jaren juist negatief geweest. Er vertrokken meer mensen uit Laarbeek dan er zich vestigden. Dit betekent dat de absolute krimp mogelijk nóg eerder intrede doet. Tenzij het de gemeente Laarbeek lukt om het negatieve migratiesaldo alsnog positief te keren.

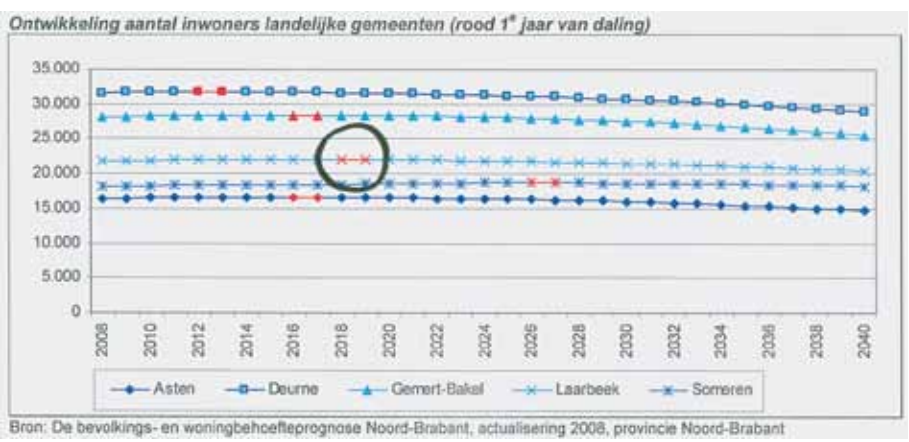

Bron: De bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, actualisering 2008, provincie Noord-Brabant

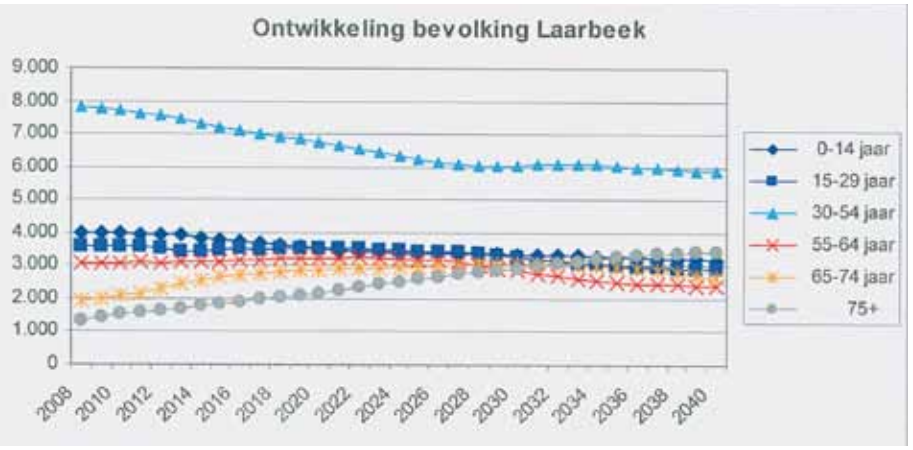

Voor de noodzakelijke woningvoorraad is met name het aantal huishoudens van belang. Dit aantal groeit in de regio nog wat langer door. Vergrijzing is een belangrijke verklaring voor de toename van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens. Deze huishoudenverdunning manifesteert zich al enkele jaren en zet zich de komende jaren door. In Laarbeek zal de eerste terugloop van het aantal huishoudens ten opzichte van de overige Peelgemeenten relatief laat inzetten (2029-2030). Het aantal huishoudens in 2040 ligt waarschijnlijk vrijwel op het niveau van 2008.

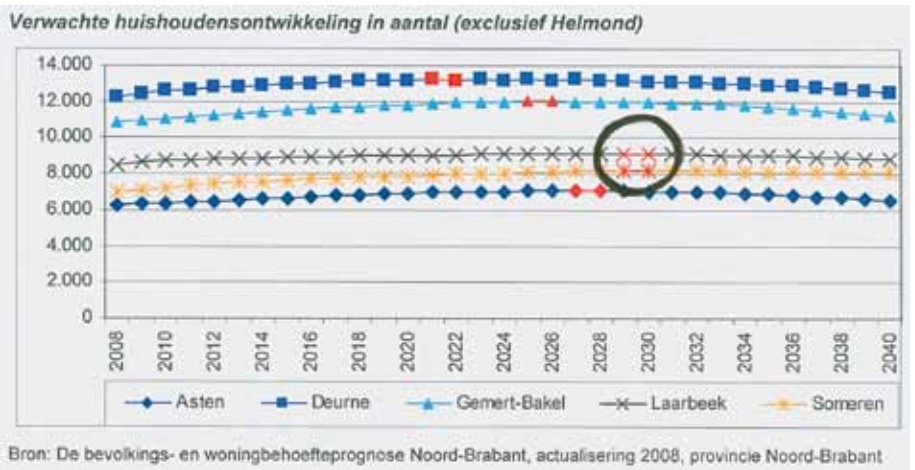

De leeftijdsopbouw van Laarbeek is nagenoeg vergelijkbaar met de opbouw van de overige Peelgemeenten (exclusief Helmond). De leeftijdsgroepen boven de 45 jaar groeien explosief, de leeftijdsgroepen daaronder nemen in omvang snel af. In Laarbeek valt op dat de leeftijdscategorie 10 tot 15 jaar in de laatste 10 jaar verhoudingsgewijs sterk in aantal is afgenomen. De prognose tot 2040 laat een forse afname zien van alle leeftijdscohorten tot 65 jaar. De cohorten boven 65 jaar vertonen een substantiële toename. Tot 2040 neemt het aantal personen in Laarbeek ouder dan 65 jaar toe met 2.815 personen.

Op 8 september 2009 telde Laarbeek 21.691 inwoners. Op de onderste rij van de tabel in de rechterkolom (boven) is het aantal inwoners per kern en de procentuele verhouding aangeduid. In de rijen daarboven is het aantal inwoners per leeftijdscohort benoemd en de verhouding per kern binnen het cohort. Op deze wijze is goed te bepalen in welke kern - in relatie tot de opbouw binnen de andere kernen - de leeftijdsopbouw relatief jong of oud is.

Cohort	Aarle-Rixtel	Beek en Donk	Lieshout	Mariahout
0-9 jaar	629 (24,60%)	1122 (43,90%)	528 (20,66%)	277 (10,84%)
10 - 19 jaar	725 (26,91%)	1177 (43,69%)	514 (19,08%)	278 (10,32%)
20 - 29 jaar	478 (22,69%)	1065 (50,54%)	381 (18,08%)	183 (8,69%)
30 - 39 jaar	639 (24,18%)	1232 (46,61%)	533 (20,17%)	239 (9,04%)
40 - 49 jaar	934 (27,11%)	1500 (43,54%)	688 (19,97%)	323 (9,38%)
50 - 59 jaar	824 (25,46%)	1504 (46,48%)	654 (20,21%)	254 (7,86%)
60 - 69 jaar	734 (27,09%)	1160 (42,82%)	599 (22,11%)	216 (7,98%)
70 - 79 jaar	434 (27,43%)	718 (45,39%)	313 (19,79%)	117 (7,39%)
80 - 89 jaar	182 (28,66%)	279 (43,94%)	126 (19,84%)	48 (7,56%)
90 - 99 jaar	43 (52,44%)	25 (30,49%)	12 (14,63%)	2 (2,44%)
100 - 109 jaar	2 (100%)	0	0	0
Totaal	**5624 (25,92%)**	**9782 (45,09%)**	**4348 (20,05%)**	**1937 (8,94%)**

De groene en blauwe cellen duiden op een percentage hoger respectievelijk lager dan naar rato van het aantal inwoners kan worden verwacht.

Uit de tabel blijkt zonneklaar dat Aarle-Rixtel een relatief 'oude' leeftijdsopbouw vertoont. Voor een deel is dit te verklaren door de aanwezigheid van missieklooster Heilig Bloed waar in september 2009 zestig personen - in de leeftijdscategorie 60-100 jaar - stonden ingeschreven. Mariahout daarentegen is met relatief veel jónge mensen bedeeld. De senioren in Mariahout zien zich door het ontbreken van een verzorgingshuis genoodzaakt om huisvesting in bijvoorbeeld Lieshout te zoeken (Franciscushof). De tabel laat een - op zichzelf interessante - momentopname zien. Het is evenwel dringend af te raden hieraan verregaande beleidsmatige conclusies te verbinden voor de toekomst. Mogelijke migratie tussen de kernen of naar elders belet een stellige prognose.

De onderstaande tabel toont de verwachte bevolkingsontwikkeling in Laarbeek van 2008 tot 2040 per leeftijdscategorie. Het betreft een prognose welke is ontleend aan de notitie 'Demografische ontwikkelingen in de Peelregio'. De cijfers zijn bewust zo geaggregeerd dat de leeftijdscohorten gelijk zijn aan de cohorten in de vorige tabel.
Uit de onderliggende cijfers blijkt dat in 2040 de categorie 65 jaar en ouder 2.815 personen meer telt dan in 2008.

Cohort	Aantal per 1-1-2008	Aantal per 1-1-2040	Verschil
0 - 9 jaar	2.685	2.070	- 615
10 - 19 jaar	2.680	2.215	- 465
20 - 29 jaar	2.205	1.805	- 400
30 - 39 jaar	2.805	2.295	- 510
40 - 49 jaar	3.415	2.410	- 1.005
50 - 59 jaar	3.230	2.350	- 880
60 - 69 jaar	2.555	2.490	- 65
70 - 79 jaar	1.510	2.650	+ 1.140
80 - 89 jaar	600	1.725	+ 1.125
90 +	100	460	+360
Totaal			**-1.315**

In de volgende tabel is het saldo van binnenlands migratie in Laarbeek weergegeven. Dit saldo is vanaf 1997 - behoudens het jaar 2005 - negatief. Dit betekent dat er jaarlijks meer personen vertrekken uit Laarbeek, dan dat personen zich in Laarbeek vestigen. Alle landelijke Peelgemeenten kampen met een negatief migratiesaldo. Dit is voor een deel te verklaren door de jaarlijkse uitstroom van uitwonende studenten. Deze studenten keren na hun studie niet allemaal terug naar hun vorige woonplaats.

Piet van Thielplein - Beek en Donk

Jaartal	Vestiging	Vertrek	Migratiesaldo
1997	567	667	- 100
1998	463	742	- 279
1999	525	580	- 55
2000	497	606	- 109
2001	485	561	- 76
2002	500	558	- 58
2003	542	607	- 65
2004	550	574	- 24
2005	623	597	+ 26
2006	526	618	- 92
2007	572	643	- 71
2008	567	726	- 159

Binnenlandse migratiecijfers voor Laarbeek (bron: CBS)

3.2 | Detailhandel

Het consumentengedrag vertoont een aantal duidelijk zichtbare trends. Op het niveau van Laarbeek zijn de volgende ontwikkelingen van belang:

- Groter referentiekader: door een grotere mobiliteit krijgt de consument een omvangrijker referentiekader. Aanbodkwaliteit, keuzemogelijkheid, prijsstelling, uitstraling en omgevingskwaliteit worden belangrijker.
- Internet als informatiebron: steeds meer Nederlanders beschikken over internet. De aankopen via internet nemen explosief toe. Ook is internet meer en meer een informatiebron. Er bestaat een sterke vraag om vernieuwing: de consument wordt steeds trendgevoeliger. Onder invloed van de media wordt de consument continu op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen.
- Cultuurmix: er ontstaat meer interesse in andere culturen met als gevolg de opkomst van allochtoon ondernemerschap en multiculturele winkels. Gelijktijdig is er ook een toenemende belangstelling waarneembaar voor de lokale en regionale cultuur waardoor bijvoorbeeld dialect, heemkunde, archeologie en streekeigen producten zich in een toenemende belangstelling kunnen verheugen. Vermoedelijk betreft het hier een tegenbeweging van de mondialisering.
- Functiemix: integratie van detailhandel, dienstverlening, horeca, vermaak en vrijetijdsconcepten komt steeds vaker voor.
- Schaalvergroting en -verkleining: de schaalvergroting in supermarkt- en themagericht aanbod (sport, bruin- en witgoed) zet onverminderd door. Als tegentrend van schaalvergroting zien we superspecialisatie en schaalverkleining.
- Lifestyle, image en beleving: de consument wil tijdens het recreatief winkelen steeds meer vermaakt worden.
  Afbeelding: Piet van Thielplein

Door deze ontwikkelingen is het voor de detaillisten in de kleine kernen (met name op het gebied van non-food) steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden. Ook in Laarbeek baart het teruglopende winkelaanbod de burgers zorgen. De leegstand neemt toe.

Uit het regionaal koopstromenonderzoek van het SRE blijkt dat Laarbeek in regionaal verband een bijzonder lage koopkrachtbinding realiseert voor zowel de dagelijkse als de niet-dagelijkse boodschappen (77,1% respectievelijk 26,5%). Binnen Laarbeek scoort het centrum van Lieshout de hoogste koopkrachtbinding. De koopkrachtafvloeiing vanuit Laarbeek heeft met name plaats in de richting van Helmond en Eindhoven (voor de niet-dagelijkse boodschappen 21,5% respectievelijk 12,1%). Voor wat betreft de dagelijkse boodschappen verdwijnt de meeste koopkracht naar het centrum van Gemert (7,4%).
Het is frappant te constateren dat de koopkrachttoevloeiing vanuit andere SRE-gemeenten redelijk (dagelijkse boodschappen) tot goed (niet-dagelijkse boodschappen) is beoordeeld.

3.3 | Onderwijs en kinderopvang

Het kabinet ziet het ontstaan van brede scholen als een veelbelovende ontwikkeling en ondersteunt deze van harte. Het ontstaan van brede scholen is een reactie op verschillende maatschappelijke ontwikkelingen. Door de toenemende arbeidsparticipatie van beide ouders is er een maatschappelijke vraag naar een sluitende ‘dagindeling’ voor kinderen. De brede school geldt dan als ‘parapluterm’ voor het samenhangende dagarrangement voor kinderen waarvan de (alleenstaande) ouder werkt c.q. beide ouders werken. Het streven naar integraal jeugdbeleid sluit hierop aan: door samenwerking tussen verschillende jeugdvoorzieningen de ontwikkelingsmogelijkheden van jeugd te vergroten en eventuele problemen te voorkomen. De brede school vormt dan een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg voor kinderen en hun ouders.
Afbeelding: Brede School Beek

Wat betreft doelstellingen en vormgeving lopen de verschillende brede scholen in den lande sterk uiteen. Sommige gemeenten kiezen voor een geconcentreerde huisvestingsvorm, anderen zetten meer in op de samenwerkingsrelaties tussen instellingen.

In Laarbeek is de brede school volop in ontwikkeling. In Beek zijn de Muldershof en het Klokhuis geclusterd. Verder worden in de toekomst De Raagten (Donk), De Fontein (Lieshout) en De Heindert en De Driehoek (Aarle-Rixtel) als brede school herontwikkeld. De doelstelling van een brede school in Laarbeek is multidisciplinaire samenwerking waarbij een ononderbroken ontwikkelingslijn wordt nagestreefd voor kinderen van 0 tot 12 jaar.
Afbeelding: Projectbord onderwijscluster Beek

Door de ontgroening loopt het aantal jongeren in de Peelregio terug. Tussen 2008 en 2040 neemt het aantal kinderen voor het basisonderwijs in Laarbeek met 490 kinderen af tot 1.800. Voor het voortgezet onderwijs is dit 270 kinderen. Het betreft hier een schatting op basis van prognoses. De basisscholen zullen vermoedelijk niet onder de bestaansnorm zakken, maar het aantal klassen daalt waarschijnlijk wél. Dit zou op enig moment aanleiding kunnen zijn tot fysieke clustering of een verregaande vorm van samenwerking. De demografische ontwikkelingen vormen vooralsnog geen aanleiding tot verder onderzoek.

Ontgroening heeft ook gevolgen voor de kinderopvang. In Laarbeek neemt de doelgroep voor kinderopvang (0-12 jaar) tussen 2008 en 2040 af met 600 kinderen. Of deze terugloop daadwerkelijk invloed heeft op de kinderopvang is met name afhankelijk van de wettelijke regelgeving en de arbeidsparticipatie van vrouwen en mannen.

3.4 | Recreatie en toerisme

Het gaat goed met toerisme en recreatie in Nederland. De binnenlandse markt trekt aan, men kiest steeds vaker bestemmingen dichter bij huis.

Brede School Beek

Projectbord voorzieningencluster Beek

Ook de evenementenmarkt is de laatste jaren sterk gegroeid. Er zijn talrijke trends van toepassing op de toeristisch-recreatieve sector. Deze worden ingegeven door sociaal-demografische, economische, technologische, ecologische en kwalitatieve ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen kunnen kansen maar ook bedreigingen voor de sector met zich meebrengen. Onderstaand is nader ingegaan op een aantal belangwekkende trends:

1. Er is een groot marktpotentieel voor multifunctionele landbouw. De sector speelt goed in op de groeiende marktvraag naar rust, ruimte, zorg, recreatie, gezond en lekker eten. De multi-functionele landbouw levert niet alleen een bijdrage aan de inkomenspositie van ondernemers op het platteland, maar draagt ook bij aan een verbetering van de relatie tussen boeren en burgers en aan een vitaal platteland.
2. Door de vergrijzing neemt het aantal korte vakanties toe. De groep ouderen is niet gebonden aan het hoogseizoen, gaat relatief veel in eigen land op vakantie, vraagt een goede kwaliteit van voorzieningen en heeft redelijk veel geld te besteden. Er is dan ook een trend tot algehele kwaliteitsverbetering van verblijfsrecreatie.
3. Fietsen en wandelen - de extensieve recreatie - wordt steeds populairder, mede door de toename van het aantal vitale ouderen. De keerzijde hiervan is dat de recreatieve druk op recreatiegebieden óók toeneemt.
4. Internet blijft nieuwe toepassingen bieden. Het zoek- en boekgedrag is door internet veranderd en er is een sterke opkomst van beoordelingssites.
5. Ontwikkeling van duurzaam en spiritueel toerisme. De trend van een toenemend belang voor het milieu, onthaasting en bezinning biedt kansen ('mental wellness').
6. Schaalvergroting versus schaalverkleining. De gemiddelde schaalgrootte van hotels, campings, bungalowparken et cetera wordt steeds groter. Deze trend wordt gevoed door de professionalisering en toenemende investeringen die een steeds grotere schaal vereisen om te renderen. Deze trend heeft echter ook een keerzijde: niet alle consumenten zijn gecharmeerd van steeds grotere accommodaties. Zo is het afgelopen decennium het aantal mini-campings fors gestegen en neemt het aantal bed & breakfast-ondernemingen jaarlijks toe.
7. De recreant heeft behoefte aan belevenissen, wil vermaakt worden, waardoor het belang van specialisatie toeneemt.
8. De recreant heeft een steeds groter kwaliteitsbesef wat een hoger investeringsniveau van ondernemers vereist.
9. Een toenemende belangstelling voor cultuur en het verleden (heem, dialect, archeologie). Daardoor neemt de vraag naar cultuurhistorische product-marktcombinaties toe, bijvoorbeeld streekeigen producten.
10. De vermaatschappelijking van natuur en landschap. Alles moet betreedbaar en beleefbaar zijn.

Afbeelding: Bed & Breakfast in Laarbeek

Ook in Laarbeek neemt het aantal agrotoeristische initiatieven en mogelijkheden tot bed & breakfast toe. De gemeente Laarbeek heeft besloten de aanvraag voor bed & breakfast te stroomlijnen en te vereenvoudigen.
Afbeelding: Picknickplaats bij de Goorloop

3.5 | Buitengebied

Het buitengebied staat zwaar onder druk. Door de verreikende transformatie die in de landbouw plaatsvindt, is er een nieuwe positiebepaling gaande waarbij de verschillende belangen om voorrang vechten (landbouw, toerisme, bedrijvigheid, infrastructuur, wonen, natuur, water). Deze positiebepaling heeft plaats onder invloed van de onderstaande trends:

- De schaalvergroting en specialisatie in de landbouwsector gaan door. Het landschap kan minder aantrekkelijk worden door monofunctionele schaalvergroting van de landbouw en door groei van de glastuinbouw en de teeltondersteunende technieken. In het kader van de reconstructieplannen voor de regio wordt zoveel mogelijk getracht de schaalvergroting te concentreren in landbouwontwikkelingsgebieden en concentratiegebieden glastuinbouw.
- Door de economische noodzaak om de landbouw te verbreden en de toenemende belangstelling voor extensieve recreatievormen (fietsen en wandelen) transformeert het buitengebied buiten de landbouwontwikkelingsgebieden van een productielandschap naar een consumptielandschap. Het agrarisch landschap verwordt tot een recreatiedecor voor de toerist.

  Afbeelding: Goorloop ten zuiden van kasteel Croy
- Doordat regenval grotere extremen gaat vertonen vanwege klimatologische veranderingen, zullen ook beken grotere hoeveelheden water moeten afvoeren terwijl de afvoer stagneert door stijging van de zeespiegel. Door de verdergaande verstedelijking en het toenemend gebruik van teeltondersteunende voorzieningen en glas neemt het verhard oppervlak nog steeds toe waardoor de natuurlijke infiltratiemogelijkheden afnemen. In het Reconstructieplan De Peel zijn de waterbergingsgebieden en de voorlopige reserveringsgebieden aangewezen.

Afbeelding: Sloot en sluis tussen Lieshout en Mariahout

- Door de klimaatverandering wordt het warmer in Nederland. Als gevolg van de toegenomen verdamping en langere periodes zonder neerslag, wordt het in de zomer en herfst droger. Ook stijgt de behoefte aan grond- en oppervlaktewater voor beregening van landbouwgronden. De hoeveelheid onttrokken grondwater voor industrieel gebruik en drinkwaterbereiding daalt. Dit is niet voldoende om het negatieve effect van winningen op grondwater en kwel op te heffen. Daarnaast wordt in de toekomst weer een toenemende vraag naar grondwater verwacht door economische groei en bevolkingsaanwas.
- Landelijk is de doelstelling dat de Ecologische Hoofd Structuur (EHS) in 2018 gerealiseerd is. De provincie Noord-Brabant vindt dit niet snel genoeg om de kwaliteit van de Brabantse natuur en platteland te kunnen behouden en voor de toekomst veilig te stellen. Binnen de provincie wordt er daarom hard aan gewerkt om de EHS uiterlijk in 2011 verworven of in particulier beheer te hebben en uiterlijk in 2015 ingericht te hebben.
- De kwaliteit van het landschap staat onder druk van een sluipende nivellering en vervlakking. Boerderijen verdwijnen uit het landschap of veranderen onherkenbaar. Dit betekent dat verschillende landschappen en gebiedsdelen steeds meer op elkaar gaan lijken als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen, zoals verstedelijking en schaalvergroting in de landbouw.
- De betekenis van verbrede landbouw neemt toe. Voor bedrijven die niet mee willen gaan met de trend naar schaalvergroting kan verbreding een strategie zijn om aanvullende inkomsten te genereren. De praktijk laat zien dat naast verbreding ook sprake is van transformatie van het buitengebied op verzoek van startende niet-agrarische ondernemers.
- Er is sprake van een toenemende verrommeling en beeldvervuiling in het buitengebied, veroorzaakt door leegstaande agrarische bedrijfsgebouwen en buitenopslag bij bestaande agrarische bedrijven, transportbedrijven en loonwerkers.

Bed & breakfast - Aarle-Rixtel

Picknickplaats bij de Goorloop - Beek en Donk

Goorloop ten zuiden van kasteel Croy - Aarle-Rixtel

Sloot en sluis tussen Lieshout en Mariahout

- Transportondernemingen in het buitengebied ervaren expansieproblemen en veroorzaken overlast (visuele hinder en gebruik van landbouwwegen voor zwaar transport).

3.6 | Economie

Bij verschillende beleidsterreinen speelt het inkomen of de draagkracht van huishoudens een voorwaardelijke rol. De meest recente gegevens van inkomens in de Peelregio dateren van 2006. In Deurne en Laarbeek ligt het gemiddelde besteedbare huishoudeninkomen het hoogst (Laarbeek: € 33.200,-). Dit is ook het geval indien het cijfer wordt gecorrigeerd naar type huishouden.
In Laarbeek kan één op de veertien huishoudens worden gerekend tot de sociale minima. Indien Helmond niet wordt meegerekend behoort Laarbeek samen met Gemert-Bakel tot de gemeenten met het hoogste percentage sociale minima in de Peelregio (Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek en Someren).

Gemeente	Inwoners	Ha. bt (netto)	Arbeidsplaatsen	Arbeidsplaatsen/ ha.	Arbeidsplaatsen 1.000 inwoners
Asten	16.000	37	6.300	170	400
Boxtel	30.000	109	15.000	150	500
Cuijk	24.000	190	11.000	60	500
Deurne	32.000	125	12.000	100	400
Dongen	25.000	134	9.000	70	400
Eersel	18.000	56	8.000	160	400
Gemert-Bakel	28.000	68	11.000	150	400
Gilze-Rijen	25.000	137	11.000	80	500
Helmond	86.000	539	36.000	70	400
Someren	18.000	49	6.300	170	400
Son en Breugel	15.000	185	13.000	70	1.000
Uden	40.000	219	25.000	120	600
Veldhoven	43.000	108	23.000	200	500
Waalre	16.000	19	5.000	250	300
Laarbeek	**22.000**	**120**	**6.500**	**50**	**300**
Laarbeek		**160**	**6.500**	**40**	
(incl. MOB + RWZI)					
Noord-Brabant	2,4 min.	12.000	1,2 min.	100	500

Bij de verdeling van banen over de verschillende sectoren valt op dat in Laarbeek een relatief laag percentage van het werk in de zakelijke dienstverlening en gezondheids- en welzijnszorg is te vinden.

De demografische verschuiving zoals gesignaleerd in paragraaf 3.1 brengt met zich mee dat het aantal mensen tussen de 15 en 65 jaar in de Peelregio terug gaat lopen (exclusief Helmond). Deze transitie leidt op langere termijn waarschijnlijk tot minder arbeidskrachten, het arbeidspotentieel loopt terug. Bovendien leiden de veranderingen mogelijk tot minder arbeidskrachten in sectoren die met jeugd werken, omdat deze groep kleiner wordt. Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat de behoefte uiteraard sterk afhankelijk is van de problematiek. Waarschijnlijker is de toenemende zorgvraag van ouderen, daar deze leeftijdsgroep explosief groeit.

Indien verder wordt ingezoomd op de werkgelegenheid in Laarbeek valt op dat de werkgelegenheidsfactor per hectare bedrijventerrein zeer laag is. Dit geldt eveneens voor de werkgelegenheidsfactor per 1.000 inwoners. Dit wordt veroorzaakt door het grote aantal arbeidsextensieve bedrijven. Mede daardoor is er onvoldoende werkgelegenheid voor de eigen beroepsbevolking (grote uitgaande pendel).

In de wetenschap dat veel transportondernemingen - bij uitstek een sector met een lage werkgelegenheidsfactor per hectare bedrijfsperceel - op de wachtlijst staan voor een bedrijfskavel, zal Laarbeek in de toekomst voor wat betreft het uitgiftebeleid kleur moeten bekennen.
Op landelijk niveau constateren we op basis van verschillende scenarioberekeningen (zowel onder hoge als lage druk) een sterk afnemende bruto vraag naar nieuwe bedrijventerreinen. Deze afname is het gevolg van de afnemende groei van de beroepsbevolking en van de 'verdienstelijking' van de economie, ook in het landelijk gebied, waardoor een steeds groter deel van de bedrijven in kantoren is gehuisvest. Bedrijven in de dienstensector stellen meer prijs op de uitstraling van hun locatie en de esthetische vormgeving van het gebouw dan industriële bedrijven en kennen over het algemeen een beperkter ruimtegebruik door stapeling.

3.7 | Mobiliteit

De mobiliteit zal de komende decennia blijven toenemen. De mobiliteitstoename is grotendeels te verklaren door demografische, ruimtelijke, sociaal-economische en sociaal-culturele ontwikkelingen. De verschillende scenario's van het Centraal Planbureau laten zien dat het personenverkeer tussen 2000 en 2020 met circa 20% toeneemt. In de Nota Mobiliteit neemt het rijk afstand van de gedachte dat de mobiliteit is terug te dringen. Mobiliteit is namelijk niet alleen een drager van de economische groei, maar ook een maatschappelijke behoefte. Het kabinet heeft daarom een andere insteek gekozen: het in goede banen leiden van de mobiliteitsgroei, bijvoorbeeld door slim ruimtelijk beleid, vervoersmanagement en ICT-toepassingen.
Afbeelding: Verkeer op de N279

Een belangrijke reden voor de aanhoudende mobiliteitsgroei is dat ouderen de auto meer gebruiken dan nu, zij in de toekomst een hoger auto- en rijbewijsbezit kennen, een betere gezondheid hebben, een grotere actieradius en een grotere behoefte aan vrijetijdsactiviteiten buitenshuis kennen.
In het kader van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) is op 1 mei 2008 Mobitax Laarbeek van start gegaan. Dit deeltaxisysteem is bedoeld om mensen met beperkingen en ouderen (70+) zo lang mogelijk zelfstandig te laten reizen en sociale contacten in de regio te onderhouden. In tegenstelling tot de reguliere busverbinding gaat het bij CVV om deur-tot-deur vervoer en in die zin is Mobitax Laarbeek een belangrijke aanvulling op het standaard openbaar vervoer. Het CVV in Laarbeek verloopt organisatorisch goed maar het aantal mensen dat daadwerkelijk gebruik maakt van het CVV ten opzichte van het aantal pashouders valt nog tegen. Vermoedelijk heeft dit nog te maken met de opstartfase van het CVV en de (on)bekendheid van de regeling.

3.8 | Analyse

Dubbele vergrijzing en ontgroening hebben consequenties voor de woningbouwmarkt, het beschikbare arbeidspotentieel, het aanbod van onderwijs, het aanbod van zorgvoorzieningen, het aanbod van winkels en het verenigingsleven. Toch vereist deze constatering een nuancering. Het Ruimtelijk Planbureau heeft in 2006 een achttal hardnekkige gevolgtrekkingen onder de loep genomen. Volgens het planbureau wordt de gevoerde publieke discussie over de ruimtelijke gevolgen van krimp 'overheerst door extreme verwachtingen (zowel in negatieve als in positieve zin) en simplistische redeneringen'. Het gaat namelijk altijd om verschillende

Verkeer op de N279

trends die in elkaar grijpen zoals ruimtelijk beleid, emancipatie, arbeidsparticipatie, technologische ontwikkelingen, welvaartsontwikkelingen, binnen- en buitenlandse migratie. Zo bestaat er het hardnekkige misverstand dat krimp leidt tot geringere draagvlakken voor lokale voorzieningen en daarmee tot het verdwijnen van voorzieningen. Het verdwijnen van lokale (commerciële en publieke) voorzieningen is vooral het gevolg van veranderd consumentengedrag (vraagzijde) en bedrijfseconomische overwegingen (aanbodzijde), aldus het Ruimtelijk Planbureau.

Toch is de demografische transitie die zich de komende decennia voltrekt, waarschijnlijk de meest invloedrijke megatrend voor de toekomst van Laarbeek. De absolute krimp doet zich in Laarbeek mogelijk al in 2018-2019 voor en onder invloed van het negatieve migratiesaldo wellicht nog eerder. Deze absolute krimp vertoont overigens een bescheiden neerwaartse beweging en zeker geen drastische daling. De absolute daling van het aantal huishoudens zet zelfs veel later in (2029-2030). Het aantal huishoudens in Laarbeek ligt in 2040 waarschijnlijk vrijwel op het niveau van 2008. Er is dus geen reden tot onrust of doemdenken. De gemeente moet de krimp wel accepteren en voorsorteren op de toekomst. Ontkenning van de krimp is geen optie.Het is in elk geval irreëel te denken dat woningbouw de remedie is voor de aanpak van de krimp, de Haarlemmer wonderolie voor alle demografische uitdagingen. Het ligt meer voor de hand langzaam in te zetten op de strategie die ook de provincie Zeeland, Parkstad Limburg en de Achterhoek hebben gekozen. Dit betekent zelfbewust inzetten op woon- en omgevingskwaliteit en vasthouden aan de ruimtelijke kernkwaliteiten. Het mes snijdt dan aan twee kanten. De gemeente wordt aantrekkelijker voor zowel de recreant als de spijtoptant en forens die overweegt om zich in Laarbeek te vestigen. Daarmee is het migratiesaldo op termijn positief te beïnvloeden. Het migratiesaldo is immers theoretisch op nul gesteld bij de vaststelling van de provinciale richtgetallen (het aantal woningen dat Laarbeek maximaal mag bouwen binnen een bepaald tijdsvak). De gemeente is evenwel niet van zins om promotioneel nieuwe inwoners te werven ten koste van de omliggende gemeenten.

Indien het aantal afzetbare woningbouwkavels afneemt, ontstaat er wél een serieuze financiële uitdaging voor de gemeente. De grondexploitatie is bij demografische krimp immers niet langer de financiële melkkoe van de gemeente. Ook het kabinet bezint zich op deze nieuwe financiële werkelijkheid. Bevolkingsdaling mag geen zaak worden van ‘winnaars’ (de groeiende steden) en ‘verliezers’ (de vaak landelijke krimpgemeenten). De minister van VROM spreekt dan ook van een solidariteitsvraagstuk voor heel Nederland.
Afbeelding: Franciscushof in Lieshout

Vooralsnog is er geen reden tot onrust. Niet het aantal inwoners maar het aantal huishoudens is primair van invloed op de woningmarkt. Het aantal huishoudens neemt in Laarbeek nog toe tot 2029-2030.

Ook de ontgroening is niet dermate dramatisch dat basisscholen onder de bestaansnorm gaan zakken. Het aantal klassen daalt waarschijnlijk wél. Dit zou op enig moment aanleiding kunnen zijn tot fysieke clustering of een verregaande vorm van samenwerking. De demografische ontwikkelingen vormen vooralsnog geen aanleiding tot een verder onderzoek.
Afbeelding: Speelgelegenheid Laarsche Velden west 2e fase

Franciscushof in Lieshout

Speelgelegenheid Laarsche Velden west 2e fase - Beek en Donk

4. | DE RUIMTELIJKE KERNKWALITEITEN VAN LAARBEEK

Kernkwaliteiten zijn de eigenschappen die tot het wezen van een dorp of stad behoren, die een dorp of stad kleur en betekenis geven. In deze visie gaat het om het benoemen van de ruimtelijke kernkwaliteiten. Laarbeek herbergt een aantal bijzondere, intrinsieke kwaliteiten. De combinatie van deze elementen heeft wel degelijk een onderscheidend vermogen ten opzichte van andere gemeenten. Zonder een volledige limitatieve opsomming te pretenderen zijn onderstaand de belangrijkste kwaliteiten geïnventariseerd. Deze kernkwaliteiten vormen een belangrijk vertrekpunt voor de ruimtelijke koersbepaling.

Laarbeek is waterrijk

De meest in het oog springende karaktereigenschap van de gemeente Laarbeek is de aanwezigheid van twee kanalen en een zuid-noord georienteerd bekenstelsel. In het Brabantse land is dit bijzonder. De Aa en de Goorloop, maar ook de Donkervoortsche Loop, Heieindsche Loop, Reijbroekse Loop, Schevelingse Loop en Snelle Loop vormen als het ware de bloedvaten van het Laarbeekse landschap. Dit is op zichzelf niet uniek, ware het niet dat deze beken een boeiend ruimtelijk spel spelen met de beide aanwezige kanalen: de Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal. Dit levert Laarbeek op bepaalde plekken bijzondere ontmoetingen en specifieke 'natte' natuurwaarden op die aantrekkelijk zijn voor haar inwoners en de recreatieve consument.
Afbeelding: Passantenhaven Aarle-Rixtel

Twee kanalen treffen elkaar in een T-splitsing

Het Laarbeeks grondgebied wordt sinds het begin van de 19e eeuw respectievelijk het begin van de 20e eeuw doorsneden door twee belangrijke vervoersassen: de Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal. De Zuid-Willemsvaart is in 1825 opgeleverd en verbindt Maastricht met 's-Hertogenbosch. Het Wilhelminakanaal werd een eeuw later voltooid en verbindt de Amer met de Zuid-Willemsvaart. Met name de Zuid-Willemsvaart heeft Beek en Donk in economisch opzicht geen windeieren gelegd. Het industrieel erfgoed aan dit kanaal van de gebroeders Van Thiel, getuigt nog van deze bloeiperiode in het 2e deel van de 19e eeuw.

De T-splitsing waarin beide kanalen elkaar ontmoeten levert in ruimtelijk-visueel opzicht een uitzonderlijk beeld op. En niet alleen vanuit vogelvlucht. Dit beeld is voor de inwoners inmiddels zo vanzelfsprekend dat het wellicht niet meer op juiste waarde wordt geschat. Dat de splitsing ook in historisch opzicht een opmerkelijke rol heeft gespeeld blijkt uit de onderstaande passage uit een oorlogsreportage van de Engelse piloot Guy Gibson. De splitsing werd gebruikt als referentiepunt in de aanvliegroute van de befaamde aanval op de Möhne- en Ederstuwdammen (Uit: 'In zoeklicht en afweervuur' van Guy Gibson. Pag. 386).

'Onze nieuwe koers zou langs een erg recht kanaal moeten lopen, dat uitkwam in een T-knooppunt, en daar voorbij lag dan de Hollandse grens en

Passantenhaven Aarle-Rixtel

Zicht op de splitsing Zuid-Willemsvaart en Wilhelminakanaal - Beek en Donk

Duitsland. Alle ogen begonnen uit te kijken om te zien of we goed waren, want we konden ons geen vergissing veroorloven. En inderdaad, daar kwam het kanaal heel langzaam van onder de stuurboordvleugel te voorschijn en wij begonnen het zorgvuldig te volgen, recht erboven vliegend, want wij waren nu griezelig dicht bij Eindhoven, dat de reputatie had van een zeer sterke verdediging. Maar na enkele minuten verdween dat ook achter onze staart en wij zagen een glinsterende zilverachtige lijn recht voor ons uit. Dat was waar de twee kanalen in elkaar liepen, het tweede keerpunt. Spam zag meteen waar we waren; wij waren nu precies op de goede koers en Terry gaf alweer de nieuwe koers naar de Rijn'.

Laarbeek biedt rust in de nabijheid van de stad
Op korte afstand van zowel Helmond als Eindhoven is Laarbeek aantrekkelijk voor bewoners en forensen die een hoog voorzieningenniveau binnen handbereik willen hebben, maar evengoed voor wat betreft het woon- en leefklimaat geen concessies willen doen aan de rust en ruimte van het landelijk gebied. De peri-urbane ligging binnen de stadsregio Eindhoven verstrekt Laarbeek regionale zuigkracht die binnen de lokale promotie-activiteiten niet altijd wordt benut. Dit regionale concurrentievoordeel komt onder druk te staan indien Laarbeek niet in staat blijkt om een goede regionale ontsluiting te combineren met het behoud van het landelijk karakter. De gemeente dient behoedzaam doch gefocust met deze schijnbare tegenstrijdigheid om te gaan.
Afbeelding: Brug Achterbosch

De landschappelijke diversiteit is groot
Binnen de gemeentegrenzen van Laarbeek is de variatie in landschappen groot: het open weidegebied en het naaldhoutbos van de Lieshoutse Heide, het heide- en vennengebied nabij Mariahout (Torrenven, het Moorselen), het natte natuurgebied De Biezen, de open kampontginningen ten westen van Aarle-Rixtel (Hoge Akkers), de beekdalen van de Goorloop en de Aa, het bosgebied en de vennen van Molenheide, de kleinschalige broekontginningen en de populierenlanen in 't Lieshouts broek, de Ruweeuwsels en de grote onregelmatig geblokte percelen in de Lieshoutse Beemden. Deze frequente beeldwisseling draagt - in combinatie met de langgevelboerderijen - bij aan de esthetische kwaliteiten van het Laarbeekse landschap. Het is zaak om deze variatie niet alleen in stand te houden, maar zelfs te versterken.
Afbeeldingen: Torrenven nabij kern Mariahout, Knapersven en Beekdal Goorloop
Op een bovenregionaal schaalniveau is Laarbeek in landschappelijk opzicht ingeklemd tussen een drietal belangrijke grootschalige bos- en natuurgebieden. In het zuiden ligt de Strabrechtse Heide, in het oosten De Stippelberg en in het westen het Groene Woud. Dus ook de robuuste natuurgebieden zijn vanuit Laarbeek op korte afstand beschikbaar.

De aanwezigheid van imposante gebouwen in het buitengebied
In het buitengebied fungeert een drietal indrukwekkende bouwwerken als bakens in het landschap. Kasteel Croy, kasteel Eyckenlust en het missieklooster Heilig Bloed zijn op zichzelf al van een monumentale en cultuurhistorisch waardevolle schoonheid, maar ingebed in de open of juist besloten buitenruimte lijken deze parels extra te schitteren. Ze zijn de stille kracht van het verleden. De gebouwen vormen een dankbare pleisterplaats met het oog op het groeiend fietstoerisme.
Afbeeldingen: Kasteel Croy, Kasteel Eyckenlust en Missieklooster Heilig Bloed

De oudste delen van de kastelen Croy en Eyckenlust dateren uit de Middeleeuwen en zijn van 1450 respectievelijk 1500. Het missieklooster daarentegen is in 1903 gebouwd.

In Laarbeek bevinden zich enkele toeristische bezoekobjecten met een bovenlokale en regionale uitstraling
Het openluchttheater en de Lourdesgrot in Mariahout trekken elk jaar duizenden toeschouwers/bezoekers. Ook de Bavaria Biertour kan zich verheugen in een enorme belangstelling.
Afbeeldingen: Openluchttheater Mariahout en Lourdesgrot in Mariahout

De Lourdesgrot is een zo getrouw mogelijke kopie van het originele exemplaar in de Zuid-Franse stad. De grot is in 1933 opgeleverd en in 1998 volledig herbouwd. Met 35.000-40.000 bezoekers per jaar is deze bedevaartplaats een niet te onderschatten, devote trekpleister.

Het openluchttheater - evenals de Lourdesgrot gebouwd in opdracht van pastoor Van Eijndhoven - is in 1946 gebouwd en trekt jaarlijks ruim 10.000 bezoekers. Het theater wordt binnen afzienbare termijn grondig gerenoveerd.

Tijdens de Bavaria Biertour krijgen deelnemers een rondleiding in de fabriek, een tapcursus en een proeverij aangeboden. Deze tour is door middel van arrangementen uit te breiden van 'solex-experience' tot PSV Bavaria tour en een Bourgondische fietsroute. Met 25.000 bezoekers per jaar (waarvan 10.000 arrangementen) heeft Bavaria een serieuze plek veroverd op de recreatieve kaart.

Laarbeek is rijk aan industrieel erfgoed
Aan of in de directe nabijheid van de Zuid-Willemsvaart zijn nog enkele oude fabrieksgebouwen en -villa's te bewonderen uit de periode dat Beek en Donk en Aarle-Rixtel een aanzienlijke industriële ontwikkeling doormaakten. Met name de familie Van Thiel - sinds 1842 klinknagelfabrikant aan de Bosscheweg in Beek en Donk - heeft een fraaie industriële erfenis nagelaten. De fabriekshal dateert uit 1906-1907 en is gebouwd in een ambachtelijk-traditionele stijl. Aan de westzijde van de Zuid-Willemsvaart zijn twee fabrikantenvilla's gesitueerd van de familie Van Thiel, gerealiseerd in 1860 (Villa Leefdael) en 1896 (Villa Vrededael). Beide gebouwd in de Neo-Renaissancestijl. Van Thiel United produceert nu bevestigingsmaterialen voor metalen bouwsteigers. Meer in zuidelijke richting is aan de Zuid-Willemsvaart de voormalige kousenfabriek van Coolen nog in volle glorie waarneembaar. Het pand aan de Willemstraat is gebouwd in 1895 in een ambachtelijk-traditionele stijl.

Ook Aarle-Rixtel is goed bedeeld met industrieel erfgoed. Meest in het oog springende gebouw is de Koninklijke klokkengieterij van Petit & Fritsen

Brug Achterbosch - Lieshout

Torrenven nabij kern Mariahout

Knapersven - Mariahout

Beekdal Goorloop - Aarle-Rixtel

Kasteel Croy - Aarle-Rixtel

Kasteel Eyckenlust - Beek en Donk

Missieklooster Heilig Bloed - Aarle-Rixtel

Lourdesgrot Mariahout

Openluchttheater Mariahout

b.v. Sinds 1787 gevestigd in Aarle-Rixtel maar in 1907 met bijbehorende dienstwoningen gesitueerd aan de Klokkengietersstraat en opgetrokken in een sobere baksteenarchitectuur. De onderneming bouwt nog steeds luidklokken, beiaarden, klavieren, zvonklokken en figuuromlopen en heeft daarmee internationaal faam verworven. Ook vermeldenswaardig is het uurwerkfabriekje met woonhuis aan de Klokstraat, in 1926 gebouwd in de 'overgangsstijl'.
Afbeelding: Koninklijke klokkengieterij Petit & Fritsen

In Lieshout mag de stoelenfabriek van de familie Merkelbach aan de Dorpsstraat niet onvermeld blijven. De oudste delen dateren van 1864. Het pand wordt gesplitst in enkele woningen. Ook op het oorspronkelijke bedrijventerrein van Bavaria zijn nog enkele behoudenswaardige, vooroorlogse voorbeelden van industrieel erfgoed aanwezig, bijvoorbeeld de mouttoren.
Afbeeldingen: Rijksmonument Van Thiel United, Entreegebouw Van Thiel United, Petit & Fritsen en Villa Leefdael

Koninklijke klokkengieterij Petit & Fritsen - Aarle-Rixtel

De vier kernen van Laarbeek zijn onderling contrastrijk
Met name Beek en Donk en in mindere mate Aarle-Rixtel hebben zich - profiterend van de logistieke mogelijkheden van de Zuid-Willemsvaart - vanaf het midden van de negentiende eeuw meer industrieel ontwikkeld. De agrarische ontplooiing van Lieshout is vanaf de jaren dertig van de twintigste eeuw ook zwaar gedomineerd door de explosieve groei van Bavaria. Mariahout daarentegen is een jong ontginningsdorp, in 1933 formeel ontstaan door de samenvoeging van enkele gehuchten.

Op 1 januari 1997 zijn drie nagenoeg gelijkwaardige gemeenten samengevoegd waardoor geen natuurlijke hiërarchie is ontstaan. De vier kernen vormen bestuurlijke en geografische entiteit en groeien langzaam ook naar een maatschappelijke eenheid. De kernen schitteren vanuit hun verscheidenheid hetgeen in elk geval de toeristisch-recreatieve ontplooiing van Laarbeek in de kaart speelt.
Zonder een karikatuur te willen neerzetten zouden de vier kernen als volgt beknopt gepositioneerd kunnen worden:

- Mariahout: zelfverzekerd ontginningsdorp met een hart van goud.
Afbeelding: Kerk onze Lieve Vrouw van Lourdes
- Aarle-Rixtel: actief en fotogeniek dorp met een tastbare historie.
Afbeeldingen: Kouwenberg en Woning bij voormalig uurwerkfabriekje
- Lieshout: rustig molendorp met karakteristieke buurtschappen.
Afbeelding: Molen de Leest
- Beek en Donk: statig muziekdorp met een groene ziel.
Afbeelding: Kiosk in Muziektuin

Rijksmonument Van Thiel United - Beek en Donk

Entreegebouw Van Thiel United - Beek en Donk

Villa Leefdael - Beek en Donk

Mariahout: kerk Onze Lieve Vrouw van Lourdes

Aarle-Rixtel: Kouwenberg en woning bij uurwerkfabriekje

Lieshout: molen De Leest

Beek en Donk: kiosk in muziektuin

5. | VISIE OP HOOFDLIJNEN

5.1 | Missie

Laarbeek is gebaat bij beleidscontinuïteit en lange termijn FOCUS. Het is zaak om te bepalen wat we willen zijn en waar we naartoe willen. Hiervoor is een vorm van 'backcasting' noodzakelijk: het bepalen van een toekomstperspectief en vanuit dit beeld strategisch terugredeneren naar het heden en vervolgens de nieuwe koers bepalen. Om deze werkwijze te kunnen doorzetten is ook politieke focus onontbeerlijk.

De profielschets voor Laarbeek is als volgt geformuleerd:
Laarbeek is in 2020 een krachtige, zelfbewuste gemeente die haar landelijke positie op korte afstand van Helmond en Eindhoven benut door de aansluiting op snelle verbindingen met het stedelijk gebied, in combinatie met een aantrekkelijk buitengebied en woon-, werk- en leefklimaat. Aantrekkelijk voor zowel de inwoner als de (stedelijke) recreant en de in Laarbeek wonende forens en kenniswerker die rust en ruimte ambieert. Om dit te bereiken focust Laarbeek zich op behoud en versterking van een gevarieerd, goed ontsloten en rustiek buitengebied voor de extensieve, routegebonden recreatie. Ook behoud en versterking van de cultuurhistorie en contrastrijkdom binnen de vier kernen, zijn van wezenlijk belang.

De demografische analyse van Laarbeek leert dat er geen reden is tot onrust (zie paragraaf 3.1 en 3.8). Desalniettemin is het belangrijk om voor te sorteren op een krimpende bevolkingsomvang. Het is zaak om in de nabije toekomst de wissel om te zetten naar versterking van de werkelijke, intrinsieke kernkwaliteiten van Laarbeek (zie hoofdstuk 4). Een aantrekkelijk woon-, werk- en recreatieklimaat verkleint op termijn de kans op leegstand en werkt voorwaarden- en draagvlakscheppend voor inkomende migratie en ondernemerschap (waaronder verbreding van de landbouw). Deze fundamentele koerswijziging vereist een serieuze krachtproef waarvoor geduldgeld moet worden geïnvesteerd, maar die op termijn zeker haar vruchten zal afwerpen.

Deze koersverlegging laat onverlet dat Laarbeek tot 2020 in aanmerking wil komen voor de realisatie van een bovennormatief aantal te bouwen woningen. Laarbeek wordt in de richtgetallen voor woningbouw keer op keer afgerekend op de geringe bouwaantallen in de afgelopen jaren. Zolang Laarbeek in dit verband geen inhaalslag mag maken heeft een regionale dialoog over volkshuisvestelijke solidariteit geen zin. De gemeente is vastbesloten zich bij de ontwikkeling van woningbouwplannen te blijven richten op een maximale woningvoorraad op 1 januari 2020 van 9.230 woningen, ongeacht het tempo waarin in het verleden is gebouwd en de komende jaren wordt gebouwd.

Met de 2e en 3e fase van woningbouwplan De Beekse Akkers kan Laarbeek tegemoet komen aan de behoefte aan woningbouwlocaties met brainportallure (zie ook de aanduiding in de MIRT-verkenning Zuid-Oostvleugel Brabantstad). Met de noordoostcorridor binnen het gemeentelijk grondgebied en een directe aansluiting op de doorstroomas Gemert-Laarbeek-Nuenen (direct gekoppeld aan HOV-knooppunt Nuenen), is De Beekse Akkers regionaal goed ontsloten.

Focus is noodzakelijk

5.2 | Bufferzone en bebouwingsvrije gebieden

Om het karakter van de kernen te kunnen behouden is de instelling van een duurzame bufferzone van buitengewoon belang. Elke kern en gehucht moet zelfstandig waarneembaar blijven. Laarbeek mag niet het visueel-ruimtelijke imago krijgen van een aaneengesloten landelijke agglomeratie.

Vanuit een helikopterview begint de afstand van bedrijventerrein Beekseweg-Zuid tot aan de westzijde van Beek en Donk (Laarsche Velden West) een kritische grens te bereiken. Daarmee komt de cultuurhistorische waarde van buurtschap Het Laar in het gedrang. De geslaagde herinrichting van de Goorloop is een belangrijke eerste stap om Het Laar duurzaam los te koppelen. Nog belangrijker is dat op een hoger schaalniveau paal en perk wordt gesteld aan het oprukken van Beek en Donk in westelijke richting. Vandaar dat aan de westzijde van Beek en Donk een bufferzone wordt ingesteld (duurzaam buitengebied). De woonwijken Laarsche Velden en De Hoge Regt maken geen sprong over de Goorloop en woningbouwplan De Beekse Akkers blijft na de eventuele realisatie van de derde fase op gepaste afstand van Het Laar.
Ook de instandhouding van de groene buffer tussen de noordrand van Aarle-Rixtel enerzijds en bedrijventerrein Beekerheide en De Beekse Akkers anderzijds, is van eminent belang om het beeld en een gevoel van samensmelting te voorkomen. Het landelijke imago van Laarbeek is gebaat bij fysiek duidelijk onderscheidbare kernen.
Afbeelding: Zicht op buurtschap Het Laar

Op een lager schaalniveau is de aanwijzing van bebouwingsvrije gebieden eveneens noodzakelijk om het lokale woon- en leefklimaat te kunnen bewaken:

- De groene long tussen Donk en Beek is dermate karakterbepalend en gewaardeerd dat in dit gebied in de verre toekomst geen nieuwe bebouwing is toegestaan, ook geen solitaire woningen. In de bijlage is dit gebied dan ook scherp afgebakend als bebouwingsvrij. De bestaande rechten in de geldende bestemmingsplannen worden gerespecteerd.
- Mariahout kan stedenbouwkundig worden gekenschetst als een kern met een donutstructuur. Een geregisseerd ontginningsdorp - dus zonder organische groei - met een open hart is uitermate bijzonder. Deze karaktereigenschap moet worden bewaard en bewaakt. Het binnengebied (park + Oranjeplein) dient vrij te blijven van nieuwe bebouwing en mag niet ten prooi vallen aan woningbehoefte, ook niet voor senioren. Intensivering van de randen van het open hart en vervangende nieuwbouw is wél bespreekbaar, maar het binnengebied dient vrij te blijven van nieuwbouw.
  Afbeelding: Donutstructuur Mariahout
- De stedenbouwkundige structuur van Aarle-Rixtel is te typeren als een bandstructuur aan beide zijden van de Dorpsstraat. Dit cultuur-historisch waardevol lint ligt opgespannen tussen twee karakteristieke driehoekige pleinen: De Kouwenberg en het Heuvelplein. Beide pleinen zijn exponenten van de ontstaansgeschiedenis van het dorp en dienen dan ook onaangetast te blijven. Functiewijziging en vervangende nieuwbouw aan de randen van de pleinen is - mits smaakvol ingepast - toegestaan. Bebouwing op het plein is hier uit den boze.
- In Lieshout vormen het evenemententerrein aan de Floreffestraat en het Kuiperplein aan de Kuiperstraat, de laatste open plekken in de kern. Uit functioneel en stedenbouwkundig oogpunt dienen beide terreinen voor toekomstige generaties gevrijwaard te blijven van bebouwing. De locaties vormen een belangrijke groene spil in het publieke leven.
  Afbeeldingen: Groene long tussen Donk en Beek, Heuvelplein en Kouwenbergplein

In dit verband is ook de verstening van het buitengebied van belang. Eén van de uitgangspunten van de reconstructie-opgave is kwaliteitsverbetering van het buitengebied, onder andere door sloop van overbodige stallen en schuren. De gemeente Laarbeek is niet tevreden over de vorderingen die worden geboekt op het gebied van ontstening. Afspraken die in het kader van de ruimte-voor-ruimteregeling en de BIO-regeling worden gemaakt over sloop moeten worden nagekomen.
Ook de intensivering van bebouwingsconcentraties in het buitengebied wordt kritisch gevolgd. Uitwaartse vergroting van de bebouwingsconcentraties is niet toegestaan. Dit is schadelijk voor de ruimtelijke belevingswaarde van het landelijk gebied.
Inwaartse intensivering van bebouwingsconcentraties is daarentegen onder voorwaarden wel toegestaan. Dit is tevens vastgelegd in het bestemmingsplan Buitengebied en de bijbehorende Gebiedsvisie bebouwingsconcentraties Laarbeek.

De bouw van woningen in het buitengebied is niet toegestaan behoudens indien het gaat om een eerste agrarische bedrijfswoning (binnen het bouwblok), de splitsing van een boerderij, het behoud van karakteristieke bebouwing door vestiging van één of meer wooneenheden, ruimte-voor-ruimte woningen en (onder voorwaarden) inwaartse intensivering van de aangewezen bebouwingsconcentraties.

5.3 | Imagoversterking

De gemeente Laarbeek hoopt in de toekomst het woon-, werk- en recreatieklimaat te kunnen versterken en daarvoor wordt een aantal maatregelen voorgesteld. Het initiëren van maatregelen is belangrijk, maar minstens zo belangrijk is het beïnvloeden van het beeld dat bewoners, potentiële recreanten, werknemers en doorkruisende forensen van Laarbeek hebben. Een trotse bewoner draagt zijn gemeente en kern met meer enthousiasme en fier uit. Daartoe is het belangrijk de visuele kwaliteit van knooppunten, entrees, randen en belangrijke infrastructurele lijnen te verbeteren. Verbijzondering kan bijvoorbeeld plaatsvinden door het plaatsen van kunstvoorwerpen, het aanbrengen van beplanting of het situeren van een markant gebouw of 'landmark'. Visuele kwaliteit kan ook worden verbeterd door juist zaken weg te laten, bijvoorbeeld door het straatbeeld te ontdoen van visuele ruis, denk aan overbodige verkeersborden.

Tot 2020 acht de gemeente Laarbeek de volgende imago-ondersteunende ruimtelijke- en beleidsmaatregelen noodzakelijk:

- Beek en Donk wordt op de N615 (route Beek en Donk-Lieshout) dagelijks doorkruist door duizenden forensen die hun beeld van Laarbeek bepalen aan de hand van het visuele aanbod. De Lieshoutseweg zou veel aan allure kunnen winnen indien over de volle lengte een geloofwaardig laanbeeld wordt gecreëerd. De Lieshoutseweg moet tevens een overtuigende ruimtelijke, esthetische en functionele relatie leggen tussen de kern Beek en Donk en De Beekse Akkers. Aangezien de Lieshoutseweg anno 2010 nog in provinciaal eigendom is, dient constructief overleg met deze wegbeheerder plaats te vinden. De gemeente overweegt onder bepaalde condities een versnelde overname van de weg. Ook de entree vanuit Gemert (omgeving Beekse brug) is toe aan een positieve beeldimpuls. De omgeving oogt rommelig en is bepaald geen

Zicht op buurtschap Het Laar

Donutstructuur Mariahout

Groene long tussen Donk en Beek

Heuvelplein - Aarle-Rixtel

De Kouwenberg - Aarle-Rixtel

visitekaartje als poort van Laarbeek. Het is zaak deze plek primair vanuit een vormgevingsperspectief te bezien.

- De N279 vormt een belangrijke doorgaande route van Den Bosch naar Asten. In de toekomst wordt deze provinciale weg opgewaardeerd tot een 2x2-baansweg. Aan de route kan Laarbeek zich aan een groot publiek presenteren. Dit dient dan ook gepaard te gaan met een hoogwaardige beeldkwaliteit. Met name voor het toekomstige bedrijventerrein Bemmer IV (en Bemmer V) is hierin een belangrijke rol weggelegd. Omdat op Bemmer IV geen bedrijfswoningen zijn toegestaan kan een geluidkerende voorziening achterwege blijven. De huidige aarden wal aan de N279 verdwijnt en het bedrijventerrein kan zich open profileren naar de opgewaardeerde weg. Dit vereist een beeldkwaliteitplan dat voor de eerstelijnsbebouwing aan de N279 is geschreven op hoogwaardige architectuur voor de bedrijfsgebouwen.
- De Bosscheweg in Beek en Donk heeft veel aan grandeur gewonnen door de fleurbeurt van rijksmonument Van Thiel en de toevoeging van twee nieuwe bedrijfsgebouwen in de stijl van het rijksmonument, als hommage aan de metaalindustrie in Beek en Donk. Deze impuls is het resultaat van een historiserend beeldkwaliteitplan dat door de gemeente voor de Bosscheweg is opgesteld. Toch is de Bosscheweg daarmee niet voltooid. Het straatbeeld oogt nog erg stenig. De gemeente wil het straatbeeld 'ingroenen' door bij de herinrichting van de Bosscheweg groene aanplant te realiseren op het snijvlak van rijbaan en fietspad. Dit mag niet ten koste gaan van de fietsveiligheid ('zicht op de fietsers').
- De kernen Beek en Donk, Aarle-Rixtel en Lieshout zijn met de ruggen naar de Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal gekeerd. Hierdoor krijgt de passerende waterrecreant en automobilist weliswaar een groen beeld van de kernen, maar tegelijkertijd is de etalage niet uitnodigend voor een bezoek. De nabijheid van en het zicht op water geven ook de mogelijkheid om een bijzondere woonkwaliteit te creëren. Zonder het groene beeld rigoureus geweld aan te willen doen, ziet de gemeente op bescheiden schaal woonpotentie aan de Kanaaldijk in Aarle-Rixtel, Papenhoef in Lieshout en de kernen Donk en Beek aan de Zuid-Willemsvaart. Het plan voor de 2e fase van het Rembrandtplein speelt overtuigend op deze kans in.
- In paragraaf 5.2 is reeds gememoreerd aan de exclusieve donut-structuur van de kern Mariahout. Het open hart is in de loop der jaren helaas enigszins verschraald. Met name het Oranjeplein oogt grijs en stenig en vormt mede daardoor niet de sociaal-bindende ontmoetingsruimte die het behoort te zijn. Er dient een integrale ontwerp-visie te komen op dit plein en de 'samenwerking' met de Mariastraat.
- Het hart van Lieshout - De Heuvel - klopt niet. Ondanks de geslaagde herinrichting van de kiosk en omgeving dreigt functionele ontzieling. De gemeente zal initiatieven in de wanden van en op het plein die een positief effect hebben op de aantrekkingskracht van het centrum, vanuit een positieve grondhouding in raad en daad ondersteunen.
  Afbeeldingen: Entree Lieshout vanaf Provinciale weg en Entree Aarle-Rixtel vanaf kanaaldijk
- Laarbeek is rijk aan cultuurhistorie. De herkenbaarheid van de cultuurhistorie moet worden versterkt. Een integraal erfgoedplan dient samenhang te creëren op het gebied van archeologie, monumenten, architectuurhistorie, landschapstypen en ontstaangeschiedenis. Nu zijn deze onderdelen nog versnipperd en 'verzuild'.

5.4 | Volkshuisvesting

Kwalitatief

De woningmarkt is onder het juk van de huidige economische situatie nog nauwelijks in beweging. De kaarten lijken voorlopig geschud. Op basis van de resultaten van recente lotingen, de input van Woningstichting Laarbeek, diverse projectontwikkelaars en regionale woningmarktonderzoeken is een goed beeld te schetsen van de huidige woningmarkt.

Voor de komende jaren bestaat in Laarbeek de volkshuisvestelijke opgave met name uit de volgende toevoegingen:

- Sociale huurwoningen voor starters.
- Sociale koopwoningen voor starters met een maximale verkoopprijs van € 194.000,- (prijspeil 2009) al of niet op basis van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap.
- Grondgebonden seniorenwoningen met een maximale verkoopprijs van € 320.000,- (prijspeil 2009).
- Appartementen voor één- en tweepersoonshuishoudens met merendeels een maximaal bvo van 100 m2.
- Halfvrijstaande woningen met een maximale perceelsgrootte van 325 m2.
- Vrijstaande woningen (bij voorkeur zelfbouwkavels) met een maximale perceelsgrootte van 600 m2.

Dit betekent niet dat de woningbouwopgave kan worden beperkt tot deze toevoegingen. Differentiatie blijft nadrukkelijk noodzakelijk om een verhuisketen (doorstroming) tot stand te kunnen brengen.

De structuurvisie is niet het document om de kwalitatieve woningbouwopgave aan een verdiepingsslag te onderwerpen. Om dit te bereiken zal aan de hand van een woningbehoeftonderzoek een woonvisie worden geschreven. Hierin wordt ook de bestaande woningvoorraad nadrukkelijk betrokken.

Om de bovenstaande opgave ook te kunnen afdwingen in het geval er sprake is van projectmatige ontwikkeling, wordt het beschikbare instrumentarium van de Grondexploitatiewet ten volle ingezet. Deze wet biedt de mogelijkheid om locatie-eisen op basis van een wettelijke grondslag op te leggen aan ontwikkelende partijen. Zo mag een exploitatieplan regels bevatten over het aantal te realiseren sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en zelfbouwkavels.

Er dienen zich op het gebied van volkshuisvesting de komende jaren twee prangende vragen aan:

1. Hoe anticiperen we op de dubbele vergrijzingsgolf?
2. Hoe voorkomen we dat de jongeren uit Laarbeek wegtrekken?

Ad 1

De woningmarkt voor senioren is bij uitstek een vraaggestuurde markt. Ontwikkelende partijen zijn nog even in de veronderstelling geweest dat grondgebonden seniorenwoningen onder invloed van de vergrijzing als 'warme broodjes' over de toonbank zouden gaan, maar dit is niet zo. Senioren zijn kritisch op de woonomgeving, de woonplattegrond en de verkoopprijs/huurprijs. Na verkoop van de oorspronkelijke woning dient in elk geval voldoende geld te resteren om 'leuk te kunnen leven' en voor de schenking aan kinderen. Er lijkt zich dan ook een psychologische koopgrens af te tekenen van maximaal € 320.000,-. Toch is en blijft de vraag

Beoogde beeldkwaliteit op Bemmer IV aan de N279

Entree Lieshout vanaf provinciale weg

Entree Aarle-Rixtel vanaf Kanaaldijk

wanneer de omslag komt naar een manifestere behoefte aan geschikt, beschermd en verzorgd wonen. Uit de demografische analyse (paragraaf 3.1) blijkt dat in 2040 Laarbeek 2.815 vijfenzestigplussers meer telt dan in 2008. De gemeente wacht dus een serieuze opgave.
Ten gevolge van de dubbele vergrijzing zal de behoefte aan somatische en psychogeriatrische verpleeghuisplaatsen de komende jaren drastisch toenemen. Wetende dat ouderen erg gehecht zijn aan hun kern en omgeving, zal de gemeente zich inspannen om in elke kern voldoende verzorgings- en verpleeghuisplaatsen te realiseren (zie in dit verband ook paragraaf 5.7).

Ad 2
Om de jongeren 'binnenboord' te kunnen houden moet een substantieel aantal sociale huur- en koopwoningen worden gebouwd. De gemeente onderschrijft dat Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) hierbij een hulpzaam middel kan zijn. Echter, ook CPO-initiatieven zullen zich moeten conformeren aan de bestaande uitgangspunten zoals grondprijs en beeldkwaliteit. In die zin is er voor CPO-projecten geen sprake van een status aparte.

Kwantitatief
In onderstaande tabel treft u per kern de woningbouwplannen aan welke zijn ingerekend in het woningbouwprogramma tot 1 januari 2018. Het bruto-aantal heeft betrekking op de totale capaciteit binnen het plangebied. In de netto-kolom staan de aantallen welke ten koste gaan van het provinciale woningbouwrichtgetal. In het netto-aantal zijn de gesloopte woningen, de geëxtramuraliseerde woningen (vanuit een voormalige zorginstelling) en de verpleeghuisplaatsen (beschermd wonen) niet meegerekend.

Kern	Naam plan	Aantal woningen bruto	Aantal woningen netto
Beek en Donk	De Beekse Akkers 1e fase	280	280
	De Hoge Regt	140	140
	Rembrandtplein 2e fase	56	43
	Voorzieningencluster Beek	72	72
	Voorzieningencluster Donk	30	30
	De Regt	141	- 6
Aarle-Rixtel	Het patronaat	23	22
	Het klavier	65	64
	Woonpark Zonnetij	94	58
	Mariëngaarde	55	0
	Broekelingstraat	10	10
Lieshout	Nieuwenhof Noord	42	42
	Molenstaete	12	11
	Moreeshof	11	11
	Hertog Janstraat en de Klumper	38	0
Mariahout	D'n Hoge Suute	35	35
Totaal		**1.105**	**813**

In algemene zin wordt gepoogd om de woningbouw zo evenredig mogelijk over de vier kernen te verdelen, naar rato van het aantal inwoners per kern.

De gemeente streeft ernaar om 35% van het woningbouwprogramma te realiseren in het sociale segment (huur en koop).

Tevens bestaat het voornemen om het negatieve migratiesaldo terug te dringen. Enerzijds door de bouw van voldoende starterswoningen, anderzijds door een omslag van groeidenken naar kwaliteitsdenken. Laarbeek heeft de ambitie om door kwaliteitsverbetering aantrekkelijk te worden voor de vestiging van forenzen en kenniswerkers, werkzaam in het stedelijk gebied (zie de profielschets in paragraaf 5.1).
Afbeeldingen: Stedenbouwkundig plan woonpark Zonnetij en Het Klavier, Woningbouwplan Strijp in Aarle-Rixtel en Projectbord De Beekse Akkers

5.5 | Economie
Een indicatie van het toekomstperspectief van het bedrijfsleven is de productiestructuur. Om economisch beter te presteren zal Laarbeek achterblijvende sectoren moeten stimuleren. De sectoren landbouw en industrie zijn oververtegenwoordigd. Arbeidsintensieve sectoren zoals zakelijke dienstverlening en gezondheids- en welzijnszorg blijven achter.
Bedrijfsvestiging dient dan ook met name gericht te zijn op die bedrijven die de productiestructuur verbeteren, waarbij de voorkeur wordt gegeven aan arbeidsintensieve bedrijven.
Het uitgeven van bedrijfsgrond is voor de gemeente een instrument om haar economische doelstellingen in de vorm van versterking van de economische structuur te verwezenlijken. Eén van de manieren om dit te stimuleren is het opstellen van een gronduitgifte-protocol waarin kwalitatieve en kwantitatieve werkgelegenheidseffecten een wegingsfactor zijn bij de verkoop van een bedrijfskavel.

Daarnaast zal gerichte acquisitie plaatsvinden in de sectoren waar Laarbeek achterblijft. Het is daarom van belang dat locaties beschikbaar zijn om deze doorstromers en instromers te kunnen vestigen. In dit verband is het belangrijk om uitvoering te geven aan de Ruimteplanner Laarbeek. In deze visie is geconstateerd dat Laarbeek niet alleen een groot aantal bedrijventerreinen herbergt (10), maar ook dat de dynamiek op deze terreinen achter blijft, waardoor nauwelijks kavels vrij komen. Het is daarom van groot belang om met de ontwikkeling van Bemmer IV bewegingsruimte te creëren voor het vestigen en verplaatsen van bedrijven.

Laarbeek zet de komende jaren dan ook vol in op de realisatie van Bemmer IV, de grootschalige uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Bemmer, aan de noordoostzijde van Beek en Donk. Gelegen aan de N279 moet Bemmer IV een aansprekend visitekaartje worden van Laarbeek. Laarbeek kiest ook voor de herstructurering van de bestaande bedrijventerreinen, mits deze operatie op basis van waarde-ontwikkeling, voor de gemeente kostenneutraal kan plaatsvinden. In juli 2010 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant - in het kader van de MEROS-studie (MER oostelijk deel van de stedelijke regio) - besloten om vijf hectare (netto) van bedrijventerrein Bemmer IV in te zetten voor de verstedelijkingsopgave in de regio Zuidoost-Brabant. Hiermee krijgt Bemmer IV deels een (sub)regionale taakstelling.

Stedenbouwkundig plan woonpark Zonnetij en Het Klavier

Woningbouwplan Strijp in Aarle-Rixtel

Projectbord De Beekse Akkers - Beek en Donk

Laarbeek als knooppunt in de regio

Op Bemmer IV zijn reeds op voorhand - in verschillende rapporten en studies - diverse etiketten geplakt:

- Bovenregionale, watergeoriënteerde bedrijvigheid/watertechnologie (in Waterpoort van de Peel).
- Opvang van grote bedrijven in verband met een verplaatsingsoperatie binnen Laarbeek (Bedrijventerreinenvisie Laarbeek).
- Bovenlokale opvang (Uitwerkingsplan van provinciaal Streekplan 'Brabant in balans').
- Agrofood/distributie (MIRT-verkenning).
- Food (Ruimtelijk Programma Brainport).
- Bovenlokaal (nat) bedrijventerrein (Economisch Actieplan 2005–2010).
- Nat bedrijventerrein en regionale overslag (BERZOB-studie).

Ook wordt Bemmer IV regelmatig vernoemd in verband met de opvang van zogenaamde NIMBY-bedrijven in het buitengebied, waaronder transport- en logistiekbedrijven. Dit zijn bedrijven die in de directe omgeving veel hinder veroorzaken. Het is niet mogelijk om alle genoemde claims op één bedrijventerrein te honoreren. Er dient daarom een keuze te worden gemaakt.

Laarbeek kiest ervoor Bemmer IV primair te segmenteren voor de autonome lokale groei (starters en doorgroeiers) en - na gebleken belangstelling - voor de opvang van grote verplaatsers uit Laarbeek en omgeving. Er vindt geen actieve werving plaats van bedrijven uit omliggende gemeenten. Ook zal terughoudend worden omgegaan met de verplaatsing van transportbedrijven omdat deze bedrijven gezien het ruimte-excessieve karakter een negatieve bijdrage leveren aan het verbeteren van de werkgelegenheid per hectare bedrijventerrein (zie paragraaf 3.6).
Mocht uitbreiding van Bemmer IV op enig moment aan de orde zijn, dan zal dit plaatsvinden in zuidoostelijke richting, aan de Schoondonkseweg (Bemmer V). Deze uitbreidingsrichting wordt in ontwikkeling gebracht nadat Bemmer IV is voltooid en indien een gezonde exploitatie en een hoogwaardige beeldkwaliteit van Bemmer V aan de N279 voldoende kan worden gewaarborgd (zie ook paragraaf 5.3). Bij deze ontwikkeling moet rekening worden gehouden met de inpassing binnen het beekdal van de Aa.

Uitbreiding van Bemmer IV in westelijke richting ten behoeve van overslag op het water, is voorlopig niet in beeld. Om overslag mogelijk te maken zou de Bosscheweg als aansluiting op de N279 moeten worden opgeheven of verplaatst. Voor de Bosscheweg bestaat vooralsnog geen acceptabel alternatief. Bovendien zou deze uitbreidingsrichting onvermijdelijk ten koste gaan van de cultuur-historische waarde van de Bemmerstraat en een representatieve entree van Laarbeek vanuit het noorden.
Afbeelding: (ANWB-bord) Laarbeek als knooppunt in de regio

In de toekomstvisie van Bavaria NV (Bavaria anno 2015) wordt een pleidooi gehouden voor de realisatie van een eigen containerterminal met overslaghal aan het Wilhelminakanaal. In de BERZOB-studie is deze locatie zelfs genoemd als mogelijk Regionaal Overslag Centrum (ROC). De gemeente onderschrijft en ondersteunt de wenselijkheid van een overslagmogelijkheid op het water en v.v. in de directe nabijheid van Bavaria.
Afbeelding: Rotonde N279 en Overslag bij Deense Hoek

Ten behoeve van de ontwikkeling van Bemmer IV volgt Laarbeek de Experimentenwet Bedrijven Investeringszone (BI-zone) met belangstelling. Met de instelling van een dergelijke zone wordt het mogelijk om een wettelijke basis te creëren voor een bijdrage van de ondernemers aan de zelfgekozen collectieve maatregelen. Hiermee kan worden voorkomen dat enkele ondernemers zich onttrekken aan collectieve investeringen ('free ridergedrag').

5.6 | Bereikbaarheid

Laarbeek wil de nabijheid tot Helmond en Eindhoven - de peri-urbane ligging - beter benutten, met behoud van het landelijk karakter (zie paragraaf 5.1). Een snelle en comfortabele verbinding met het stedelijk gebied is hiervoor onontbeerlijk.

Met het eigen vervoer kan aansluiting op de A50 plaatsvinden door middel van een oost-westverbinding ten noorden van Mariahout of direct ten zuiden (of Z-N-Z alternerend) van het Wilhelminakanaal. In beide gevallen mag geen sprake zijn van een psychologische en fysieke barrière binnen het grondgebied van Laarbeek. Daarom dient een groene inpassing van de weg en natuurcompensatie plaats te vinden. Ook moet een goede en veilige aansluiting plaatsvinden van het wegenstelsel in Laarbeek op de oost-westverbinding. Bovendien dient Bemmer IV in de toekomst op korte afstand een directe aansluiting te behouden op de verdubbelde N279.

Voor wat betreft het openbaar vervoer is Laarbeek een warm voorstander van de doorstroomas Gemert-Laarbeek-Nuenen en vervolgens aansluiting op het HOV-knooppunt Nuenen. Vanuit Gemert en Laarbeek is sprake van een stevige pendelstroom in de richting van met name Eindhoven. Enkel een snelle en comfortabele openbaar vervoerverbinding kan de forens verleiden om de auto te verruilen voor de bus. Het inwisselen van de doorstroomas voor een rechtstreekse aansluiting op station Helmond (transitie weg --> spoor) is voor Laarbeek geen optie.
Daarnaast dient - direct dan wel indirect - een aansluiting te worden gerealiseerd van bedrijventerrein Bemmer op de HOV-as Veghel-Helmond (zie paragraaf 2.3.5).
In verband met de afzijdige ligging van Mariahout is een aansluiting van deze kern op een doorstroomas of HOV-as niet reëel. De bereikbaarheid en ontsluiting van Mariahout is voor een belangrijk deel gewaarborgd door het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer.

De korte afstand tussen stad en land kan ook middels toeristische fietspaden worden overbrugd. Met name de LF13 ten zuiden van het Wilhelminakanaal is een snelle, comfortabele en fraaie verbinding met Ekkersrijt en Eindhoven.
Afbeeldingen: Aanfietsroute LF13 en Halte aan doorstroomas Gemert-Nuenen

5.7 | Voorzieningen

Het winkelbestand in de kleinere kernen staat onder druk. Door toenemende mobiliteit, internetmogelijkheden, schaalvergroting en de behoefte aan vermaak (zie paragraaf 3.2) neemt het draagvlak voor deze voorzieningen ook in de vier Laarbeekse kernen af. Dit is een onafwendbaar proces. Ook Laarbeek ontkomt niet aan deze trend. Het komt nu aan op ondernemerschap. In de detailhandel (met name non-food) zijn schaalverkleining en superspecialisatie de enige toekomstgerichte remedie.
De gemeente heeft geen instrumenten om dit tij daadwerkelijk te keren. De ontwikkelingen welke ten grondslag liggen aan koopkrachtafvloeiing overstijgen het schaalniveau van Laarbeek. Dit moet worden erkend en ge-

Rotonde N279 - Beek en Donk

Overslag bij Deense Hoek - Lieshout

Halte Lieshoutseweg: toekomstige doorstroomas Gemert-Nuenen

Aanfietsroute LF13 - Beek en Donk

accepteerd. De gemeente hoopt desalniettemin in de voorwaardenscheppende sfeer een bijdrage te kunnen leveren aan de levensvatbaarheid van de voorzieningen. Daartoe wil zij per kern een vitaliteitsteam in het leven roepen, gebaseerd op een vitaliteitstudie. Een studie welke concreet en pragmatisch is gericht op de leefbaarheid in de vier kernen. De iDOP's kunnen beleidsmatig als startpunt fungeren (zie paragraaf 2.3.6). Het vitaliteitsteam dient hierbij als aanjager, in goed overleg met het maatschappelijk speelveld. Op gemeenteniveau dient een overkoepelende stuurgroep als bewaker van de leefbaarheid.

Bij deze vitaliteitstudie mag anticiperend rekening worden gehouden met het vrij komen of in onbruik geraken van verschillende objecten. Het ligt in de lijn der verwachting dat met name de bouwwerken met een religieuze functie - kerken, pastorieën, het missieklooster, huize Angela, Mariënhof - op korte of langere termijn niet aan een herbestemming ontkomen. Voor het militaire mobilisatiecomplex ten westen van Mariahout doet het vraagstuk van herbestemming zich nu reeds concreet voor.

Op het gebied van onderwijs, welzijn, sport, kinderopvang en buitenschoolse opvang is een offensief ingezet om de brede schoolgedachte in alle kernen van Laarbeek te ontplooien. In Beek zijn de Muldershof en het Klokhuis geclusterd. Verder worden in de toekomst De Raagten (Donk), De Fontein (Lieshout), De Heindert en De Driehoek (Aarle-Rixtel) als brede school herontwikkeld.
Afbeeldingen: Nieuwbouw Het Klokhuis

Ten gevolge van de dubbele vergrijzing zal de behoefte aan somatische en psycho-geriatrische verpleeghuisplaatsen de komende jaren drastisch toenemen. Hierbij dient aanvullend in ogenschouw te worden genomen dat de oriëntatie op de eigen kern toeneemt - veelal om sociaal-maatschappelijke redenen - naarmate men ouder is. Deze oriëntatie is de laatste decennia bij zorgverleners onvoldoende onderkend. Daarom zal de gemeente zich inspannen om in elke kern voldoende 'verzorgde en beschermde' wooneenheden te realiseren. Ook in Mariahout dient een vorm van 'beschermd wonen' aanwezig te zijn.

5.8 | Recreatie en toerisme

Laarbeek spant zich in voor een aantrekkelijk buitengebied voor zowel de inwoner als de (stedelijke) recreant en de in Laarbeek wonende forens en kenniswerker die rust en ruimte ambieert. Om dit te bereiken focust Laarbeek zich op behoud en versterking van een gevarieerd, goed ontsloten en rustiek buitengebied voor de extensieve, routegebonden recreatie en behoud en versterking van de cultuurhistorie en contrastrijkdom binnen de vier kernen (zie missie; paragraaf 5.1).

Met de bovenstaande missie als brandpunt en met het oog op de benoemde ruimtelijke kernkwaliteiten, dient de gemeente te allen tijde vast te houden aan de focus op met name extensieve, laagdrempelige recreatie. Rust, stilte en ruimte zijn daarbij de criteria. Laarbeek kan nu al terugvallen op een fijne dooradering van het buitengebied met landwegen, zandpaden, wandelpaden, fietspaden, kanalen en watergangen. Maar deze basis moet vanuit een toeristisch-recreatieve invalshoek worden gestructureerd en gepromoot.
Intensieve vormen van toerisme en recreatie creëren een spanningsveld met de missie, zoals deze is geformuleerd in paragraaf 5.1. Een missie waarin juist een pleidooi wordt gehouden voor het bewaken van rust, stilte en ruimte in Laarbeek. Desalniettemin worden intensieve recreatievormen niet op voorhand uitgesloten. Intensieve recreatie is toegestaan, tenzij op basis van een zorgvuldige belangenafweging moet worden geconcludeerd dat de landelijke uitstraling van het gebied en de aanwezige natuurwaarden in de omgeving, onvoldoende kunnen worden gewaarborgd.

Laarbeek ziet in dit verband kansen voor de volgende producten:
- Het beter benutten van de (aanfietsroute van de) LF13. Dit is nu reeds een intensief gebruikte fietsverbinding met Son en Eindhoven, maar de gemeente wil de skatemogelijkheden beter onder de aandacht brengen. Het fietspad is breed, geasfalteerd en prachtig gesitueerd.
- Schouwpaden langs watergangen of beken zouden - in overleg met Waterschap Aa en Maas - beter ontsloten kunnen worden om aan het water interessante doorsteken te kunnen maken. Hiermee zou een stelsel van 'laarzenpaden' gecreëerd kunnen worden. Ook moeten de beken beter zichtbaar worden gemaakt als insnijding in het landschap.
- In samenwerking met Helmond en Nuenen c.a. in de Molenheide en de Stiphoutse en Gerwense bossen een recreatieve fietsroute aanleggen waardoor de bereikbaarheid van deze gebieden een belangrijke impuls krijgt. Hierbij kan aansluiting worden gezocht bij de beoogde recreatieve poort Molenven.
- Het zandpadenplan en erfbeplantingsplan dat als pilot is uitgevoerd tussen Lieshout en Mariahout, verdient brede navolging om de authenticiteit van het landschap te versterken en de percelering en coulissen te accentueren.
- De water-fietsroute is in het kader van Waterpoort van de Peel goed bruikbaar als kapstok voor arrangementen. Zo zou het fietsen van de route gecombineerd kunnen worden met een rondleiding bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Aarle-Rixtel. De route moet beter worden beschreven en gepromoot.
- Het promotioneel accentueren van de bijzondere ontmoeting van het Wilhelminakanaal en de Zuid-Willemsvaart, bijvoorbeeld door in de directe omgeving van de splitsing de passage uit het boek van Guy Gibson te tonen (zie hoofdstuk 4).
- De realisatie van een aanlegsteiger in de Zuid-Willemsvaart nabij het Piet van Thielplein ('stop & shop') en in het Wilhelminakanaal aan de zuidzijde van de kern Lieshout. De steiger in Beek en Donk zou in de directe omgeving van de schutsluis gesitueerd kunnen worden.
- Het ontwikkelen van 'ommetjes': wandelingen vanuit het dorp met een lengte van ongeveer 3-7 kilometer.
- Uitvoering geven aan het Masterplan Groene Long waarin verschillende gebieden in de long zijn gekarakteriseerd en van een ambitie voorzien.

In alle gevallen dient spaarzaam te worden omgegaan met het aanbrengen van asfalt. Beter is het gebruik van een semi-verharding om de landelijke uitstraling te bewaren.

Om de toeristische promotie per kern handen en voeten te kunnen geven, wordt in elke kern minimaal één recreatief steunpunt aangewezen: horeca-ondernemingen en winkels die bereid zijn om werk te maken van de overdracht van toeristische informatie.
Afbeelding: Zwembad De Drie Essen

De zogenaamde 'kop van Aarle-Rixtel' - ten zuiden van de kruising van de Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal - heeft veel toeristisch-recreatieve potentie. Het is zaak om ook hier met name te blijven vasthouden

Nieuwbouw Het Klokhuis - Beek en Donk

Projectbord Rembrandtplein 2e fase

Zwembad De Drie Essen - Beek en Donk

Evenementenbord aan de Lieshoutseweg - Aarle-Rixtel

aan extensieve vormen van recreatie, waarbij de terughoudende toevoeging van woningen voor een investeringsbron kan zorgen. De bouw van een groter aantal woningen dient echter geen volkshuisvestelijk nut en de kans op conflicterende belangen (woonklimaat vs. toerisme/recreatie) neemt toe.
De ontwikkeling van deze kop wordt voorlopig evenwel overschaduwd door de discussie over de oost-westverbinding. Indien deze verbinding aan de zuidzijde van het Wilhelminakanaal wordt gesitueerd, moet rekening worden gehouden met een tunnel ter plaatse van de 'kop'.
Er wordt wél een financieel en ruimtelijk haalbaarheidsonderzoek ingesteld naar de mogelijkheden en belemmeringen om de passantenhaven uit te bouwen tot een jachthaven.
Afbeelding: Evenementenbord aan de Lieshoutseweg

5.9 | Natuur- en landschapsontwikkeling

Voor de ontwikkeling van het buitengebied fungeert het Landschaps Ontwikkelings Plan als kader. Deze notitie uit 2003 is nog zeer actueel.

Laarbeek is boven-regionaal gesitueerd tussen een drietal belangrijke grootschalige bos- en natuurgebieden. In het zuiden ligt de Strabrechtse Heide, in het oosten De Stippelberg en in het westen het Groene Woud. In deze bos- en natuurgebieden zijn voornamelijk 'droge' natuurwaarden aanwezig. Voor een duurzaam behoud en ontwikkeling van deze natuurwaarden is het belangrijk dat er in de toekomst duurzame en robuuste ecologische verbindingen ontstaan tussen deze gebieden. Ontwikkelingskansen voor natuur en landschap op het hogere schaalniveau liggen in Laarbeek vooral in het versterken van het watersysteem van de Aa en de robuuste ecologische verbinding Strabrechtse Heide-Groene Woud. De laatste valt voor een belangrijk deel samen met het Middengebied tussen Eindhoven en Helmond en loopt vervolgens op Laarbeeks grondgebied door. In dit gebied speelt ook de aanwijzing van een Rijksbufferzone die het groene karakter van het gebied ook in de toekomst moet waarborgen. Doorvertaald naar de gemeentelijke schaal ontstaat dan de volgende visie met betrekking tot natuur en landschap.

Beken en waterlopen als ruggengraat van het landschap

De beken in Laarbeek monden in de noordoosthoek van de gemeente uit in de Aa. Ze vormen landschappelijk en hydrologisch gezien de ruggengraat van Laarbeek. Ze zijn als zodanig echter onvoldoende herkenbaar. Bovendien zijn het met name deze natte structuren waar natuurwaarden verder ontwikkeld kunnen worden. En nog belangrijker; de diverse waterlopen vormen verbindingszones tussen verschillende gebieden. In Laarbeek gaat het dan om de Heieindse Loop, Donkersvoortsche Loop, Goorloop, Boerdonksche Aa, de Aa, Reijbroekse Loop, Schevelingse Loop en Snelle Loop. Voor deze waterlopen geldt dat ze in het landschap weer beter herkenbaar moeten worden. Dit kan door het oorspronkelijke kleinschalige landschap rond deze waterlopen te herstellen. De aanleg van verspreid liggende houtsingels, (knot)bomen, poelen en bosjes met daartussen bloemrijke graslanden is het streefbeeld. Voor de Aa geldt bovendien dat volledig beekherstel, inclusief hermeandering op termijn aan de orde is. Langs de beken en waterlopen kan op de laagste plekken ook ruimte gereserveerd worden voor waterberging. Hiervoor liggen met name ten westen en ten noorden van Beek en Donk mogelijkheden.

De Zuid-Willemsvaart, het Wilhelminakanaal, de Goorloop en de Aa zijn aangewezen als ecologische verbindingszones (evz). Voor de ecologische hoofdstructuur - waarvan de evz's deel uitmaken - staat behoud, herstel en bescherming centraal. Voor wat betreft de ontwikkelingsmogelijkheden is binnen deze hoofdstructuur het 'Nee, tenzij'-regime van toepassing. Dit betekent dat (nieuwe) plannen, projecten of handelingen binnen de ecologische hoofdstructuur niet zijn toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Zolang een dergelijke aantasting niet plaatsheeft, is er vanwege de ecologische hoofdstructuur geen grond om de activiteit geen doorgang te laten vinden.
Het streven bestaat om de ecologische verbindingszone (Goorloop en de Aa) met een gemiddelde breedte van 25 meter uit te voeren.

Robuuste ecologische verbinding

Het Laarbeekse deel van de robuuste ecologische verbinding tussen de Strabrechtse Heide en het Groene Woud ligt met name aan de westkant op de gemeentegrens met Nuenen. Vanaf de Geeneindsche Heide (gemeente Helmond) loopt de zone via de Molenheide - met het Lieshoutse woonbos dat wel een barrière is met alle woningen en hekwerken - naar het natuurgebied De Ruweeuwsels. Vervolgens vormt het Wilhelminakanaal een ecologische barrière waarvoor een oplossing gevonden moet worden. Hetzelfde geldt voor een mogelijke oost-westverbinding bij het Wilhelminakanaal. De robuuste ecologische verbinding moet aan de noordzijde van het kanaal verder vorm krijgen door bosaanleg en de aanleg van landschapselementen zoals houtsingels en poelen. Binnen dit landschappelijke casco blijft ruimte voor grondgebonden landbouw. Via het waterwingebied, de Mosbulten en het Mariahouts Bos met MOB-complex loopt de zone richting het Vressels Bos (gemeente Sint-Oedenrode).

Groene dwarsverbindingen ter verfijning van het landschappelijk casco

Ter verfijning van de hoofdstructuur van beken en waterlopen en de robuuste ecologische verbindingszone zijn er een zestal groene dwarsverbindingen beoogd. Deze hebben vooral een functie als verbinding tussen diverse bos- en natuurgebieden uit de ecologische hoofdstructuur en als uitloopgebied. Het gaat om de volgende dwarsverbindingen:

1. Van het Mariahouts bos via een nog te realiseren groenzone naar de in de gemeente Veghel gelegen natuurgebieden Het Geregt en Het Hurkske.
2. Vanaf het waterwingebied bij Lieshout richting het Torrenven (in het Mariahouts bos). Tussen het waterwingebied en het natuurgebied Het Moorselen (beide ecologische hoofdstructuur) is ruimte voor de ontwikkeling van aan water gerelateerde natuurwaarden in combinatie met extensieve recreatie. Verder richting het Torrenven bestaat de verbinding voornamelijk uit stapstenen in de vorm van poelen en kleine bosjes.
3. Tussen de Aa en de Goorloop ter hoogte van de kern Beek en Donk. Deze zone bestaat uit de zogenaamde groene long en - aan de oostzijde van de Zuid-Willemsvaart - het kasteellandgoed Eyckenlust dat deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur. De groene long is een belangrijk uitloopgebied voor Beek en Donk (zie paragraaf 5.2).
4. Tussen de Goorloop en het Wilhelminakanaal dient op termijn een groene overgangszone gerealiseerd te worden als uitloopgebied voor Beek en Donk, maar voor de nieuwe woonwijk De Beekse Akkers in het bijzonder. Deze groene zone maakt nu deel uit van De Reijbroeken. Door dit gebied als recreatief uitloopgebied van de kern Beek en Donk te laten fungeren, wordt De Beekse Akkers als 'transitiegebied' gevoelsmatig meer bij de kern betrokken. Samen met de zone langs de Goorloop

Ecologische verbindingszone Goorloop - Beek en Donk

Stuw in Aa - Beek en Donk

ontstaat er een aaneengesloten groengebied ten zuiden en westen van Beek en Donk. Dit versterkt het karakter van Beek en Donk als tuindorp in het groen.
5. Tussen de nieuwe Zuid-Willemsvaart en het natuurgebied 'De Biezen' is een ecologische verbindingszone voorzien.
6. Ten zuiden van Aarle-Rixtel vormt de Schevelingse Loop een bijzonder element. Er komen verschillende 'natte' natuurwaarden voor en de waterloop vormt een verbinding tussen de Goorloop en de oude en nieuwe Zuid-Willemsvaart en de daartussen gelegen waterzuivering. De Schevelingse Loop verdient 'erkenning door herkenning': het profiel en de uitstraling worden aan een studie onderworpen.

Landgoedzone tussen Croy en Achterbosch
Het gebied Croy ten zuidwesten van Aarle-Rixtel kent al een landgoedachtige uitstraling. Dit kan echter nog veel meer geoptimaliseerd worden door de aanleg en het herstel van lanen en landschapselementen zoals houtsingels.

Tussen de Molenheide en het Wilhelminakanaal ligt een wat ongedefinieerd gebied zonder eigen karakter. Deze 'restruimte' is min of meer ontstaan na de aanleg van het Wilhelminakanaal. De komst van een eventuele oost-westverbinding ten zuiden van het Wilhelminakanaal zal deze zone nog verder verkleinen. In de toekomst zal dit gebied met respect voor de gehuchten 't Hof, Deense Hoek en Achterbosch een duidelijker eigen karakter moeten krijgen. Hier liggen kansen in de ontwikkeling van een landgoedzone die aansluit op het gebied Croy. Voor het gebied dient een nieuwe en duidelijke landschappelijke structuur van lanen, bomenrijen en houtsingels met daartussen grasland en akkers ontworpen te worden.
Afbeeldingen: Ecologische verbindingszone Goorloop en Stuw in Aa

5.10 | Regionale positie van Laarbeek
Indien we de beleidsinventarisatie overzien moeten we concluderen dat Laarbeek meer en meer deel uitmaakt van een onlosmakelijke regionale en boven-regionale context. De tijd van een onafhankelijk spoor is voorbij. Aan (sub)regionale samenwerking wordt reeds uitvoering gegeven. Voorbeelden zijn: gebiedsvisie Croy, de kanaalzone Noord (Waterboulevard van de Peel), de Noordoostcorridor, de Schevelingse Loop, het middengebied, de droge 'natte natuurparel' bij de rioolwaterzuivering, regionale waterberging en de aanleg van EVZ's.

Om te kunnen profiteren van (boven-)regionale baten moeten - weliswaar op verantwoorde wijze - lokale offers worden gebracht. Offers die ook tot compensatie mogen en moeten leiden. Laarbeek is bereid om offers te brengen voor de regionale bereikbaarheid door een oost-westverbinding binnen haar grondgebied toe te staan met alle gevolgen van dien voor de lokale verkeersbewegingen. Indien de oost-westverbinding in de nabijheid van het Wilhelminakanaal wordt gesitueerd, is het niet ondenkbaar dat deze doorsnijding ook negatieve gevolgen heeft voor het bereiken van kernoverstijgende gemeenschapszin, het Laarbeekgevoel. Laarbeek is in dat geval van mening dat dit offer niet alleen gepaard moet gaan met een groene stedenbouwkundige inpassing van de weg en compensatie van natuurwaarden. Dit is namelijk een vanzelfsprekendheid.

Laarbeek wil ook anderszins gecompenseerd worden. Een mogelijkheid is de toebedeling van een bovennormatief aantal te bouwen woningen. Deze supplementaire opgave dient in het licht te worden gezien van de vermelding van woningbouwplan De Beekse Akkers in het kader van de Brainport-taakstelling voor de opvang van kenniswerkers (zie MIRT-verkenning in paragraaf 2.3.5). Laarbeek is bereid en in staat om de 2e en 3e fase van De Beekse Akkers voor deze opgave in te zetten. De Beekse Akkers heeft niet alleen allure, maar de wijk is door een directe aansluiting op de doorstroomas Gemert-Nuenen in de toekomst ook verzekerd van een snelle openbaar vervoerverbinding met Eindhoven en omgeving.

6. | Twaalf speerpunten tot 2020

Laarbeek heeft de koers bepaald. Het gaat nu om de uitvoering. Om beleidsversnippering te voorkomen is FOCUS noodzakelijk. Naast de obligate zaken als de ontwikkeling van de benoemde woningbouwlocaties tot 2018, zijn onderstaand twaalf projecten benoemd die als vliegwiel fungeren of vanwege de sleutelpositie bijzondere aandacht rechtvaardigen. Voor de toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

1. Het ombuigen van het negatief migratiesaldo in een positief migratiesaldo door het bouwen van starterswoningen en een omslag van groei- naar kwaliteitsdenken. De migratiecijfers in paragraaf 3.1 dienen hierbij als referentiekader.

2. Het behalen van meer maatschappelijk en toeristisch rendement uit de mogelijkheden die waterrecreatie in Laarbeek biedt.

3. De uitvoering van een financiële en ruimtelijke haalbaarheidsstudie - al of niet met andere partijen - naar de mogelijkheden en beperkingen van een jachthaven op de plek waar nu de passantenhaven in Aarle-Rixtel is gesitueerd.
   Afbeelding: Zwaaikom kruising Zuid-Willemsvaart/Wilhelminakanaal

4. Uitvoering geven aan de Bedrijventerrein Structuurvisie Laarbeek met als belangrijk doel het integraal verbeteren van de productiestructuur in verschillen deelgebieden (kern, bedrijventerrein, buitengebied). De werkgelegenheidsfactor per hectare bedrijventerrein moet worden verbeterd. Het uitgiftebeleid wordt hierop aangepast.

5. Fysieke imagoverbetering ter plaatse van de Beekse brug en de Lieshoutseweg.
   Bij de Beekse brug en aan de Lieshoutseweg presenteert Laarbeek zich in de etalage aan een groot publiek. De uitstraling van beide kan veel beter. Door de bril van een vormgever moeten maatregelen worden voorgesteld en uitgevoerd.

6. Een maatschappelijke alliantie aangaan met een zorginstelling en een woningbouwcorporatie om de volkshuisvestelijke- en zorgopgave die voortvloeien uit de dubbele vergrijzing, te kunnen beantwoorden.
   Op grond van de dubbele vergrijzing wacht Laarbeek een serieuze uitdaging waar het gaat om het realiseren van 'verzorgd en beschermd wonen'. Op basis van het voorzorgsprincipe mag het hier niet bij vage intenties blijven. Elke kern heeft recht op dergelijke voorzieningen.
   Afbeelding: Verzorgingshuis Mariëngaarde in Aarle-Rixtel

7. Het uitvoeren van een studie naar de hergebruiksmogelijkheden van het MOB-complex.
   In samenwerking met het Ministerie van Defensie wordt een studie uitgevoerd naar de herbestemming van het mobilisatie-complex (MOB-complex). Bij deze zoektocht dient rekening te worden gehouden met de natuurwaarde van het in de directe nabijheid gelegen Torrenven en de beoogde robuuste ecologische verbinding aan de westzijde van Laarbeek (zie paragraaf 5.9). Dit vereist een terughoudende, extensieve invulling van het terrein. De directe omgeving kan geen intensieve recreatieve druk verwerken. Een herbestemming dient bij voorkeur

Zwaaikom kruising Zuid-Willemsvaart/Wilhelminakanaal

Verzorgingshuis Mariëngaarde in Aarle-Rixtel

juist een bijdrage te leveren aan natuurontwikkeling, in de brede zin van het woord.
Afbeelding: MOB-complex

8. Het uitvoeren van een vitaliteitstudie voor de vier kernen.
   Hoe houden we de vier kernen in de toekomst vitaal onder de bedreiging van een afnemend draagvlak voor diverse voorzieningen, (dubbele) vergrijzing en (demografische) ontgroening. Een vitaliteitsteam dient hierbij per kern als continu klankbord en aanjager.
   Hierbij moet worden aangetekend dat de vergrijzing ('zilveren kracht') ook kansen biedt en voor bepaalde voorzieningen juist een groter draagvlak.

9. Laarbeek moet aan de Lieshoutseweg worden aangesloten op de doorstroomas Gemert-Nuenen.
   Deze aansluiting is van wezenlijk belang om optimaal te kunnen profiteren van de peri-urbane ligging van Laarbeek (in de directe nabijheid van het stedelijk gebied). Vanuit strategisch oogpunt ligt een gezamenlijke lobby met de gemeente Gemert-Bakel voor de hand.

10. Het opstellen van een integraal erfgoedplan.
    Cultuurhistorie is één van de intrinsieke kernkwaliteiten van Laarbeek (zie hoofdstuk 4). Bovendien kunnen de lokale geschiedenis, dialectkunde, folklore, archeologie, monumenten en gebiedseigen producten - waarschijnlijk als tegenhanger van de mondialisering - zich in een toenemende belangstelling verheugen. Onder het motto 'no past no future' moet deze Laarbeekse kernkwaliteit worden benoemd, bewaakt en benut. Eén van de voordelen van een erfgoedplan is dat ruimtelijke ontwikkelingen op grond van het erfgoedplan snel 'geladen' kunnen worden met cultuurhistorische achtergrondinformatie. Bovendien kunnen hiermee potentiële investeerders en ondernemers over de streep worden getrokken, bijvoorbeeld op het gebied van toerisme en recreatie. In een erfgoedplan worden vanuit de cultuurhistorische identiteit van Laarbeek samenhangende beleidsadviezen en maatregelen geformuleerd. Het doel is om de cultuurhistorische identiteit te versterken en daar onder andere toeristisch-economisch voordeel mee te behalen. Maar bijvoorbeeld ook ten behoeve van erfgoededucatie en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van gebiedsontwikkeling. Het erfgoedplan zal in goed overleg met de drie heemkundekringen tot stand worden gebracht.

Belangrijk is de vaststelling dat men aan het culturele erfgoed vooral gaat hechten in tijden van snelle maatschappelijke veranderingen, waarin veel definitief verdwijnt. Juist dan ervaart men dat het lokale erfgoed iets eigens heeft wat kostbaar is, wat enig houvast biedt, een gevoel van vertrouwdheid geeft in een tijd van grote veranderingen, waarin men zich steeds meer overrompeld voelt door een alles verslindende mondiale cultuur.
(Citaat uit: 'Archeologie en lokale identiteit' van Nico Roymans).

11. Het claimen van compensatie indien de oost-westverbinding aan de zuidzijde van het Wilhelminakanaal wordt gesitueerd.
    Bij een eventuele oost-westverbinding aan de zuidzijde van het Wilhelminakanaal (of Z-N-Z alternerend) is een zorgvuldige fysieke inpassing en compensatie van natuurwaarden vanzelfsprekend. Een voorbeeld van deze compensatie zou - in verband met immateriële schade - een bovennormatieve woningbouwtaakstelling kunnen zijn. De 2e en 3e fase van woningbouwplan De Beekse Akkers kunnen hierbij worden ingezet om kenniswerkers (Brainport) een landelijke, hoogwaardige en goed ontsloten woonomgeving te bieden.

12. Versterking natuur en landschap.
    Op verschillende manieren spant de gemeente zich steeds meer in voor een verbetering van natuur, milieu en landschap. Deze inspanningen dragen immers bij aan een gezond leefklimaat. In de woonkernen worden de groenvoorzieningen in woonwijken en op bedrijventerreinen goed onderhouden en in stand gehouden. Er wordt nieuwe natuur aangelegd om het behoud en herstel van de biodiversiteit te bevorderen. Kleinschalige landschapselementen worden gekoesterd en de toegankelijkheid en natuurwaarde van de openbare zandwegen worden verbeterd. Bij dit alles worden de natuur- en belangenorganisaties steeds meer betrokken en over dit alles worden de inwoners uitgebreid geïnformeerd.

MOB-complex - Mariahout

Blauwe kraan aan de Bosscheweg Beek en Donk

De Oude Toren in Beek en Donk

Voormalige Nederlands hervormde kerk - Aarle-Rixtel

Entree Missieklooster Heilig Bloed - Aarle-Rixtel

Martien Coppens - Lieshout

Ouderlijk huis Pater Eustachius

7. | UITVOERING

7.1 | Verantwoordingsplicht

Aan de structuurvisie is kaartmateriaal toegevoegd waarbij gebruik is gemaakt van luchtfoto's als onderlegger voor de geografische aanduidingen. Deze luchtfoto's zijn afkomstig van CycloMedia Technology B.V. met als vliegdatum april 2007. Aangezien deze visie is geschreven op een hoger gemeentelijk structuurniveau, is het niet noodzakelijk dat afzonderlijke percelen haarscherp waarneembaar zijn. Het gaat om de grote lijnen van het beleid.

Aan de structuurvisie is voor een niet onbelangrijk deel richting gegeven door de inhoud van de toekomstvisie (paragraaf 1.6) en door in de raad vastgestelde beleidsdocumenten (deel van paragraaf 2.3). In verband met de formulering van de toekomstvisie, heeft op 18 mei 2009 een Lagerhuisdebat plaatsgevonden waarvoor alle burgers van Laarbeek zijn uitgenodigd. En aangezien ook de voornoemde beleidsdocumenten op democratische wijze tot stand zijn gekomen, werd een verdergaande vorm van inspraak voor deze structuurvisie niet nodig geacht. Bovendien worden belangen van burgers ten gevolge van de inhoud van de structuurvisie niet rechtstreeks getroffen. Tegen de inhoud van de structuurvisie staat dan ook geen bezwaar en beroep open.

Het proces dat ten grondslag ligt aan de totstandkoming van de structuurvisie is in beginsel vorm- en procedurevrij. Wél is de afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Dit betekent dat de ontwerp-structuurvisie zes weken ter inzage moet worden gelegd. Voorafgaande aan de tervisielegging zijn op 19 en 21 januari 2010 opiniërende raadsbijeenkomsten georganiseerd waarbij de inhoud van de voorontwerp-structuurvisie centraal stond. Op 21 januari 2010 hebben tevens diverse belangengroepen de gelegenheid gekregen om in aanwezigheid van de raadsleden en de leden van de commissie Ruimtelijke Zaken (nu: commissie Ruimtelijke Ontwikkeling), te reageren op het voorontwerp.

Overeenkomstig het bepaalde in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht heeft vervolgens met ingang van maandag 19 april 2010 tot en met maandag 31 mei 2010 voor een ieder de ontwerp-structuurvisie Laarbeek 2010- 2020 ter inzage gelegen. De tervisielegging is krachtens het bepaalde in de voornoemde wetsartikelen bekendgemaakt in de gemeentelijke publicatiekast, in de editie van de Nederlandse Staatscourant van vrijdag 16 april 2010, in de Laarbeeker van vrijdag 16 april 2010 en langs elektronische weg. Tevens zijn de Provincie Noord-Brabant, de VROM-Inspectie, Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel en de omliggende gemeenten (Son en Breugel, Sint Oedenrode, Veghel, Gemert-Bakel, Nuenen c.a. en Helmond) schriftelijk uitgenodigd om een zienswijze kenbaar te maken. Op grond van artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is deze formele tervisieligging bovendien vooraf aangekondigd in de Laarbeeker van 12 maart 2010.

Bij de formele aankondiging van de procedure is mededeling gedaan van de bevoegdheid van een ieder gedurende de termijn van terinzageligging schriftelijk dan wel mondeling een zienswijze kenbaar te maken omtrent de ontwerp-structuurvisie Laarbeek 2010-2020. Onder verwijzing naar artikel 3:15 lid 2 Awb heeft het college van burgemeester en wethouders namelijk besloten om niet uitsluitend belanghebbenden maar een ieder

in de gelegenheid te stellen om een zienswijze kenbaar te maken.

Tijdens de periode van terinzageligging zijn 15 zienswijzen ontvangen. Deze zienswijzen zijn in een responsnota van een gemeentelijke reactie voorzien. Enkele zienswijzen gaven aanleiding tot aanpassing van het ontwerp. Structuurvisie, responsnota en uitvoeringsprogramma zijn in de raadsvergadering van 16 september 2010 vastgesteld.

De structuurvisie wordt conform artikel 1.2.1 Bro voor een ieder langs elektronische weg beschikbaar gesteld. Tekst en afbeeldingen zijn in te zien op de website van de gemeente Laarbeek.

7.2 | Uitvoeringsparagraaf

Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening in werking getreden. Hierin zijn baanbrekende bepalingen opgenomen ten aanzien van grondexploitatie en de mogelijkheden tot kostenverhaal (afdeling 6.4 Wro).

In de wet wordt onderscheid gemaakt tussen verhaal van:
- bovenwijkse kosten;
- bovenplanse kosten (ook bovenplanse verevening genoemd);
- bijdrage aan ruimtelijke ontwikkeling.

Om 'bovenplanse kosten' en een 'bijdrage aan ruimtelijke ontwikkeling' te kunnen verhalen bij de ontwikkelende partij, dient de structuurvisie aanwijzingen te geven over de besteding van het fonds. De ruimtelijke ontwikkeling waarvoor de bijdrage wordt gevraagd, moet vastliggen. Er kan geen bijdrage worden afgesproken voor een ontwikkeling die niet in een structuurvisie is opgenomen.

Om verhaal van 'bovenwijkse kosten' mogelijk te kunnen maken is vastlegging in de structuurvisie niet noodzakelijk. Deze kosten zullen worden omschreven in een afzonderlijke 'Nota bovenwijke kosten'.

Van 'bovenplanse verevening' is in de Laarbeekse situatie uitsluitend sprake voor wat betreft de transformatie van bestaand bedrijventerrein. Transformatie stelt eisen aan hervestiging op andere bestaande terreinen en legt een extra ruimteclaim op nieuw terrein. Daarom zal van elke m2 transformatie bestaand bedrijventerrein een bijdrage aan het fonds Transformatie Bestaand Bedrijventerrein (fonds TBB) worden gevraagd. Onevenredige kosten voor hergebruik van bestaand terrein of voor de realisatie van nieuw terrein, kunnen ten laste worden gebracht van dit fonds TBB. Verder zijn er geen mogelijkheden tot bovenplanse verevening. Er zijn geen plannen beschikbaar of in voorbereiding met een dermate positief exploitatiesaldo, dat financiële overheveling naar andere projecten met een voorzienbaar tekort tot de mogelijkheden behoort.

De projecten waarvoor de 'bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen' zal worden ingezet, zijn vervat in een schema dat als afzonderlijke bijlage is toegevoegd aan deze structuurvisie. Dit 'Uitvoeringsprogramma' vormt de schakel tussen de visie voor de lange termijn en de uitvoering. Het betreft geen volledige opsomming. De gemeente behoudt zich het recht voor om het uitvoeringsprogramma periodiek te actualiseren. Het betreft daarom een variërend onderdeel van de structuurvisie. Voor wat betreft de toelichting op de genoemde projecten wordt verwezen naar de hoofdstukken 2 en 5.

De gemeente Laarbeek biedt - met inachtneming van de provinciale beleidsnota Buitengebied in ontwikkeling (BIO) - verruimde mogelijkheden voor het bouwen van woningen in bebouwingsconcentraties en de kernrandzone (zie ook paragraaf 2.3.1). De daarvoor in aanmerking komende gebieden zijn nader begrenst in het bestemmingsplan Buitengebied. Omdat de gemeente in beginsel streeft naar 'ontstening' van het buitengebied, gaat de toevoeging van extra woningen feitelijk ten koste van de beeldkwaliteit hiervan. Om deze 'kwaliteitsverarming' te kunnen compenseren wordt van de aanvrager van de 'BIO-woning' een financiële vergoeding gevraagd. Deze BIO-vergoeding wordt door de gemeente niet uitsluitend ingezet voor het bereiken van ontstening van het buitengebied, maar ook voor kwaliteitsverbetering en -versterking van het buitengebied. Er is dus sprake van een 'rood-met-groen-koppeling'. Onder verwijzing naar het als bijlage toegevoegde 'Uitvoeringsprogramma structuurvisie Laarbeek' worden de BIO-inkomsten exclusief ten bate gebracht van ontstening, landschapsontwikkeling en recreatie en toerisme. In het geval dat de BIO-inkomsten worden ingezet voor recreatie en toerisme, komen deze alleen ten goede aan die projecten die betrekking hebben op de kwaliteitsverbetering van het buitengebied.

Dit uitvoeringsprogramma fungeert op grond van artikel 6.24 Wro tevens als grondslag en bestedingsrichting voor toepassing van de 'rood-met-groen koppeling' c.q. de provinciale 'landschapsinvesteringsregel'.

8. | GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Archeologie en lokale identiteit - In: Archeologie en Ruimtelijke Ordening in Zuidoost-Brabant - Nico Roymans (Instituut voor Pre- en Protohistorische Archelogie te Amsterdam) - 1996.
- Bavaria anno 2015 - Bavaria N.V. - september 2008.
- Ruimteplanner Laarbeek (vastgesteld 15 oktober 2009) - gemeente Laarbeek - 2009
- Beleidsplan Toerisme en Recreatie Laarbeek 2009-2012 - gemeente Laarbeek - 2009
- Beleidsnota Buitengebied in Ontwikkeling - provincie Noord-Brabant - juli 2004.
- Beleidsvisie externe veiligheid (concept) - gemeente Laarbeek - december 2008.
- Bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel Brabantstad - provincie Noord-Brabant e.a. - mei 2007.
- Bestemming Nederland - In: VROM.NL - Jaargang 11, nummer 5 - juni 2009.
- Bouwstenennota detailhandel en leisure - provincie Noord-Brabant - april 2009.
- Brabant in ontwikkeling - Interimstructuurvisie Noord-Brabant - provincie Noord-Brabant - juni 2008.
- De bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant - actualisering 2008 - provincie Noord-Brabant - november 2008.
- De toekomst is mooi dichtbij - ANWB-visie op recreatie in 2033 - ANWB - november 2008.
- Demografische ontwikkelingen in de Peelregio (concept) - Peeloverleg - mei 2009.
- Economisch Actieplan Laarbeek - gemeente Laarbeek - januari 2006.
- Eindhoven, regionaal koopstromenonderzoek - Samenwerkingsverband Regio Eindhoven - 2009.
- Gebiedsontwikkeling Croy - visie en maatregelen - gemeente Laarbeek - mei 2007.
- Gebiedsvisie voor bebouwingsconcentraties Laarbeek - gemeente Laarbeek - januari 2008 (concept).
- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan - gemeente Laarbeek - 2009.
- Handreiking grondexploitatiewet - Van den Brand e.a. - 2008.
- Het rijk gaat voorbij aan de gevolgen van een krimpende bevolking - Eric Harms - Het Experiment - april 2008.
- HOV strategie Eindhoven - gemeente Eindhoven - oktober 2008.
- HOV-netwerk in de regio Zuidoost-Brabant - Samenwerkingsverband Regio Eindhoven - september 2009.
- HOV-visie Noordoost-Brabant - Stuurgroep HOV Noordoost-Brabant - juli 2009.
- In zoeklicht en afweervuur - Guy Gibson. Nederlandse vertaling van 'Enemy coast ahead' - origineel: 1944.
- Integraal dorpsontwikkelingsplan Beek en Donk - gemeente Laarbeek - september 2008.
- Integraal dorpsontwikkelingsprogramma Aarle-Rixtel - gemeente Laarbeek - oktober 2006.
- Integraal dorpsontwikkelingsprogramma Lieshout - gemeente Laarbeek - augustus 2008.
- Integraal dorpsontwikkelingsprogramma Mariahout - gemeente Laarbeek - november 2006.

- Krimp en ruimte; bevolkingsafname, ruimtelijke gevolgen en beleid - Ruimtelijk Planbureau - 2006.
- Krimp in de Peel; naar een bestuurlijk antwoord op demografische uitdagingen - Korsten - augustus 2008
- Laarbeek, Waterpoort van de Peel - gemeente Laarbeek - november 2007.
- Landschapsontwikkelingsplan De Peel - Reconstructiecommissie - 2007
- Landschapsontwikkelingsplan Laarbeek - Diversiteit als kernkwaliteit van Laarbeek - gemeente Laarbeek - november 2003.
- Lokaal sociale structuurschets - gemeente Laarbeek - maart 2001.
- MIRT-verkenning Zuidoostvleugel Brabantstad - Div. ministeries/provincie Noord-Brabant/SRE - oktober 2008.
- Nieuwe taak voor gemeenten: krimpdenken - Staatscourant - mei 2008.
- Nota Mobiliteit; naar een betrouwbare en voorspelbare bereikbaarheid - ministerie van V&W en VROM - september 2004.
- Nota Ruimte - Ruimte voor ontwikkeling (deel 4) - ministerie van VROM, LNV, VenW en EZ - 2006.
- Ontwerp-Ruimtelijk programma Brainport - Regio Eindhoven - Samenwerkingsverband Regio Eindhoven - mei 2009.
- Ontwikkelingsvisie Heikant - gemeente Laarbeek - oktober 2007.
- Op de fiets door Laarbeek - beleidsplan fietsverkeer (concept) - gemeente Laarbeek - juni 2009.
- Opinie: klimmen op de ladder van de kostentoedeling (deel 1 en 2) - In: Grondzaken in de praktijk - Thoonen/Nijland - april 2009.
- Oplegger iDOP Aarle-Rixtel - gemeente Laarbeek - augustus 2008.
- Oplegger iDOP Mariahout - gemeente Laarbeek - juli 2008.
- Reconstructieplan/Milieu-effectrapport De Peel (Deel B) - provincie Noord-Brabant - april 2005.
- Regionaal Structuurplan/Provinciaal Uitwerkingsplan - SRE/provincie Noord-Brabant - 2004/2005
- Regionaal Woningbouwprogramma 2010-2020 - Samenwerkingsverband Regio Eindhoven - 17 december 2010.
- Schetsschuit Middengebied Eindhoven - Helmond - Dienst landelijk gebied - mei 2009.
- Statistisch Zakboek - provincie Noord-Brabant - 2007.
- StructuurvisiePlus - gemeente Laarbeek - maart 2003.
- Vergelijking Wilhelminavariant - Noordelijke variant - Oranjewoud (in opdracht van de gemeente Laarbeek) - november 2008.
- Verkenning Bereikbaarheid Zuidoost-Brabant over water (BERZOB hoofdrapport) - Rijkswaterstaat - april 2004.
- Verordening Ruimte Noord-Brabant Fase 1 - provincie Noord-Brabant - 23 april 2010.
- Waterbeheerplan Waterschap Aa en Maas 2010-2015 - Waterschap Aa en Maas - 2009.
- Waterplan Laarbeek - gemeente Laarbeek e.a. - augustus 2004.
- Woningbehoefte Laarbeek in kaart - Woningmarktonderzoek - gemeente Laarbeek - 2007.

9. | BRONVERMELDING

Voor zover de herkomst van een afbeelding, grafiek of tabel niet is te herleiden uit het onderschrift in combinatie met de geraadpleegde literatuur (hoofdstuk 8), volgt onderstaand een aanvullende bronvermelding:

- Pagina 38: grafiek uit 'Bavaria anno 2015'.
- Pagina 48 rechtsboven: samenstelling door Joan van Wetten - gemeente Laarbeek - op grond van cijfers uit de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (peildatum 8 september 2009).
- Pagina 54: tabel uit Statistisch Zakboek 2007, provincie Noord-Brabant.
- Pagina 69: foto 'Beoogde beeldkwaliteit op Bemmer IV aan de N279'. Gebouw TMG in Asten van architect Broekbakema - Rotterdam. Categoriewinnaar Kantoren en scholen. Uit: Welstandsprijs Mooi Brabant 2008.
- Pagina 71: afbeelding 'Stedenbouwkundig plan Woonpark Zonnetij en Het Klavier'. Van Croonen Adviseurs - Rosmalen.

Lagenbenadering

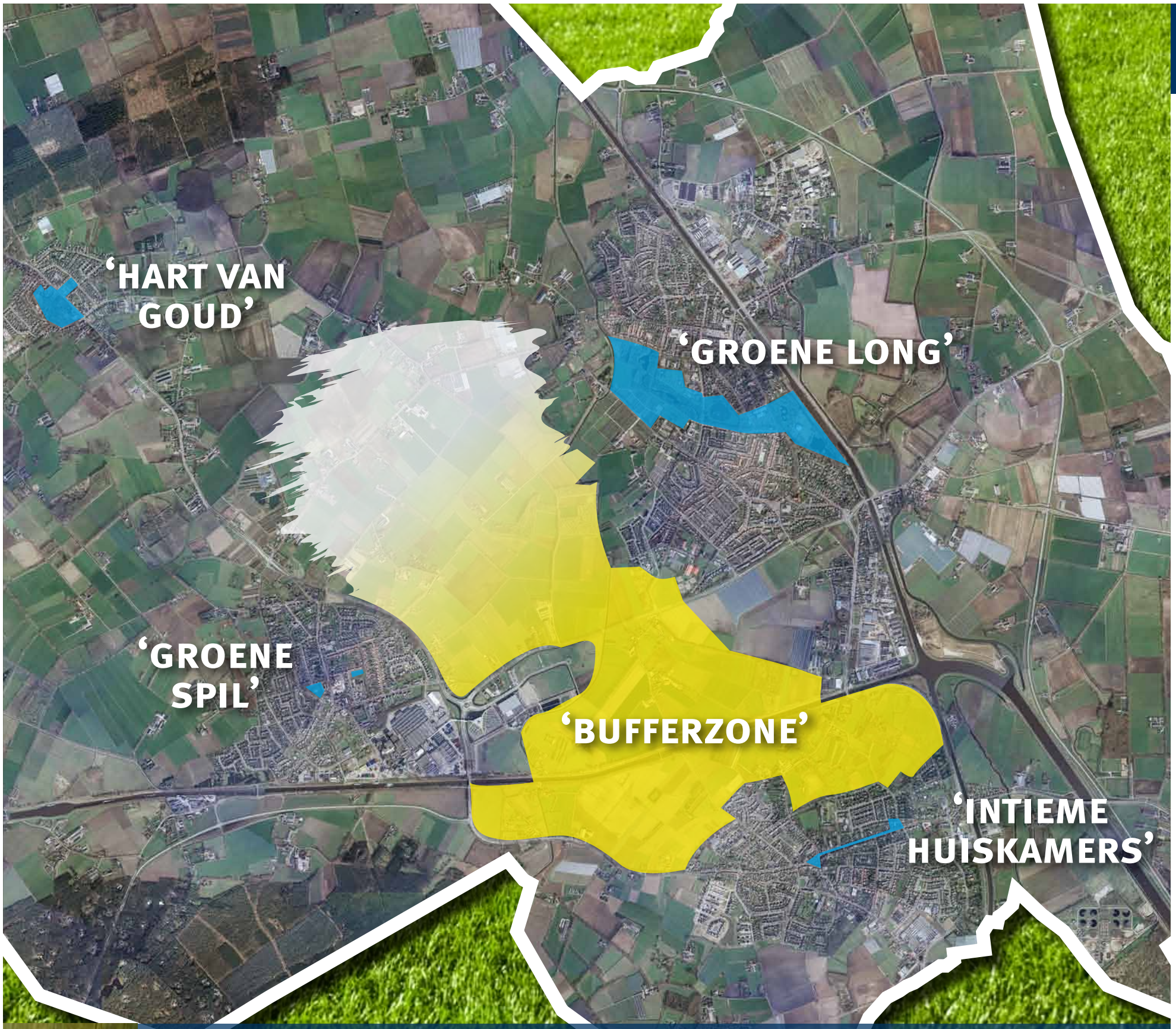

Bufferzone en bebouwingsvrije gebieden

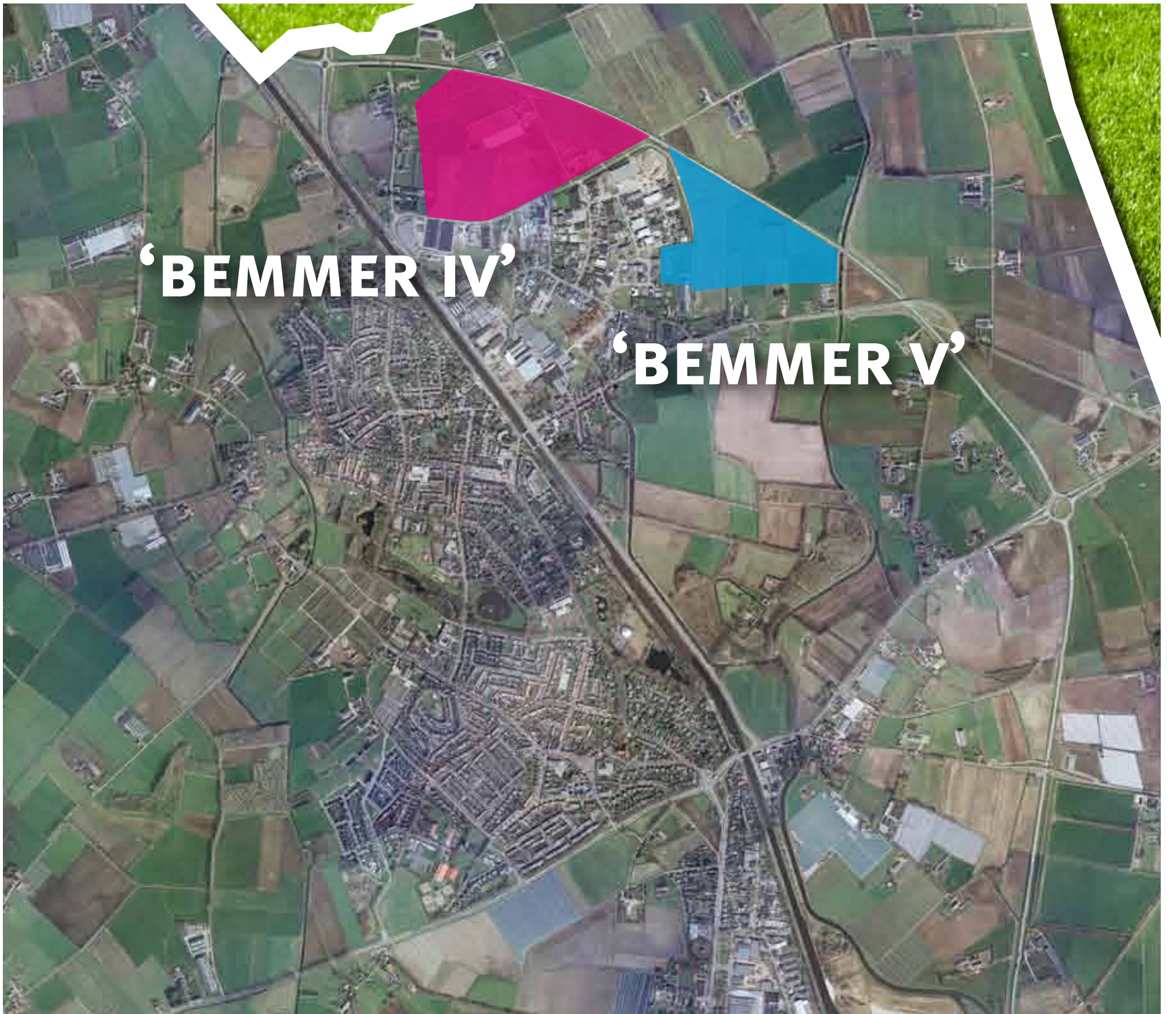

Ontwikkeling bedrijventerreinen

★ Recreatieve bezoekobjecten +
☆ cultuurhistorische objecten

WONINGBOUWPROGRAMMA

Op de kaart op de volgende pagina zijn de volgende woningbouwplannen aangeduid:

1. D'n Hoge Suute
2. Nieuwenhof-Noord
3. Lankelaar
4. Molenstaete
5. Moreeshof
6. Franciscushof
7. Het Klavier
8. Woonpark Zonnetij
9. Het Patronaat
10. Mariëngaarde
11. Broekelingstraat
12. Rembrandtplein 2e fase
13. Voorzieningencluster Donk
14. De Regt
15. De Hoge Regt fase 1 (ten westen van de Molenweg)
16. De Hoge Regt fase 2 (ten oosten van de Molenweg)
17. Voorzieningencluster Beek
18. De Beekse Akkers fase 1
19. De Beekse Akkers fase 2 en 3
20. De Klumper
21. Hertog Janstraat

Realisatie vóór 2018

Realisatie na 2018

Woningbouwprogramma

RENVOOI VISIEKAART

Hoogwaardige beeldkwaliteit

Lijnversterking

Entreeverbetering

Recreatieve potentie

Segmentbepaling

Mogelijkheden voor wonen aan water

Zoekgebied aanlegsteiger

Overslagterminal

Herstel ven

Te realiseren robuuste ecologische verbinding

Te ontwikkelen Beekdalzone met ecologische functie

Reserveringsgebied waterberging

Groene buffer (groene long - Eyckenlust)

Noordelijke variant oost-westverbinding (indicatieve ligging)

Wilhelminavariant oost-westverbinding (indicatieve ligging - ondertunneld en verdiept aangelegd)

LOG-GEBIED
JEKSCHOT
LANDGOEDZONE
GEBIEDSVISIE
CROY
GEBIEDSVISIE
D'N HEIKANT

Visiekaart